

Ю.В. Бицюра, Г.О. Горленко, С.Л. Капіруліна

ЗБІРНИК ЗАВДАНЬ

для державної підсумкової атестації
з економіки

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки,
молоді та спорту України*

11
клас

Київ
Центр навчально-методичної літератури
2012

Державна підсумкова атестація (ДПА) з економіки проводиться в 11 класах загальноосвітніх навчальних закладів у класах як економічного профілю (як обов'язковий предмет), так і інших профілів навчання (як предмет за вибором). Тобто учні, які вивчали «Економіку» на рівні стандарту або академічному рівні, можуть обрати для складання ДПА саме цей предмет.

Запропонований «Збірник завдань для державної підсумкової атестації з економіки» складено відповідно до чинної програми та вимог щодо проведення ДПА учнів 11 класів загальноосвітніх навчальних закладів. Завдання ДПА підготовлені так, щоб мати можливість перевірити рівень навчальних досягнень учнів щодо розуміння основних економічних понять і законів, вміння аналізувати економічні явища, аргументувати прикладами власну думку, висловлювати власне ставлення до подій, що відбуваються в сучасній економіці.

Збірник містить 20 варіантів завдань чотирьох рівнів складності та різних форматів, зокрема тести на визначення однієї правильної відповіді, тести на визначення відповідності, задачі та творчі запитання з відкритою розгорнутою відповіддю.

Загальноосвітні навчальні заклади повинні визначити не менше десяти варіантів для кожного класу. Якщо кількість учнів менша десяти, кожен з них отримує окремий варіант. Вибір варіанта тестового завдання для кожного з учнів має бути організованим шкільною комісією з проведення ДПА шляхом вибору номерків від 1 до 10–20 (в процесі жеребкування). Якщо кількість учнів у класі понад 20, то необхідно підготувати дві копії варіантів завдань і забезпечити самостійність їх виконання кожним учнем. Крім того, необхідно завчасно підготувати копії бланків відповідей та окремі чисті аркуші паперу для розв'язування задач та розгорнутих відповідей. Під час виконання роботи учні мають право користуватися чернетками та калькулятором. Категорично забороняється використання мобільних телефонів.

У 2011–2012 навчальному році ДПА з економіки проводиться у класах суспільно-гуманітарного напрямку економічного профілю. Крім того, як предмет за вибором «Економіку» можуть обирати учні, які вивчають цей предмет на рівні стандарту або академічному рівні. Відповідно до змісту розділів навчальних програм, тематика та кількість завдань розподіляється таким чином:

Розподіл кількості завдань за розділами навчальних програм з економіки

Державний стандарт	Програма «Економіка» (10–11 кл.), І. Ф. Радіонова, Профільний рівень	Програма «Економіка» (10–11 кл.), І. Ф. Радіонова, Рівень стандарту та академічний рівень	Кількість	
			у відсотках	завдань
I. Людина як суб'єкт економічних відносин	1. Фундаментальні поняття економіки	1. Основи економічного життя суспільства	22 %	5
I. Людина як суб'єкт економічних відносин II. Господарювання та виробництво	2. Фундаментальні процеси та явища ринкової економіки 3. Теорія і практика підприємницької діяльності	2. Ринкова економіка	39 %	9
III. Моделі економічних систем	4. Національна економіка і роль уряду у її функціонуванні	3. Національна економіка як ціле	30 %	7
IV. Світове господарство	5. Світова економіка та інтеграційні процеси	4. Світова економіка	9 %	2

На виконання завдань ДПА відводиться 90 хвилин. У кожному з варіантів містяться завдання чотирьох рівнів складності. Їхня загальна кількість становить 23. З них 18 завдань (78 % загальної кількості завдань) – це завдання I та II рівнів складності, а 5 (22 %) – завдання III та IV рівнів складності.

З метою врахування різного рівня підготовки учнів відповідно до навчального профілю в збірнику відмічені зірочкою (*) контрольні завдання для учнів економічного профілю. Це стосується саме завдань достатнього та високого рівнів складності. Для учнів, які вивчали «Економіку» на рівні стандарту або академічному рівні, запропоновані інші завдання зазначених рівнів складності. Контрольні завдання початкового та середнього рівнів складності обов'язкові для виконання всіма учнями незалежно від профілю навчання.

Завдання різних форматів (тести, завдання на визначення відповідності, задачі та запитання з відкритою відповіддю) потребують правильного оформлення. У тестах з поданих чотирьох варіантів відповідей потрібно вибрати тільки одну правильну. У тестах на визначення відповідності інформації між лівою та правою колонками права частина містить зайвий варіант відпо-

віді, тому потрібно бути уважними під час аналізу цих двох частин. Відповіді на тести і завдання на визначення відповідності необхідно зазначати у спеціальному бланку для відповідей, що міститься в кінці збірника.

При розв'язуванні задач треба звернути увагу на такі вимоги щодо запису:

- «дано» в умові задачі у вигляді загальноприйнятих в економіці позначень;
- запису повних формул, які використовуються під час розрахунків;
- хід розв'язання з усіма послідовними діями, поясненнями, графічними ілюстраціями;
- результати обчислень у вигляді числа в тих одиницях виміру, який зазначено в умові задачі;
- повна відповідь, якщо потрібно знайти декілька величин або результатів.

Запитання з відкритою відповіддю потребує повної, логічної, розгорнутої відповіді з визначенням сутності економічних понять, формулюванням економічних законів, аналізом економічних явищ і процесів, наведенням ілюстрацій у вигляді графіків, таблиць або схем та обґрунтуванням висновків.

Рівні складності, формати тестових завдань та шкала їх оцінювання

Рівень складності / Рівень навчальних досягнень учнів	Формати завдань	Пояснення	Оцінювання
I Початковий рівень	Тести	Завдання множинного вибору (з 4-х) з однією правильною відповіддю.	За правильну відповідь – 0,5 бала.
II Середній рівень	Тести	Завдання множинного вибору (з 4-х) з однією правильною відповіддю.	За правильну відповідь – 1 бал.
	Тести на визначення відповідності	Завдання на визначення відповідності між правою та лівою частинами завдання. Права частина завдання містить п'ять можливих відповідей, і з них треба вибрати тільки чотири правильні.	За кожну правильно встановлену відповідність – 0,25 бала. Разом за правильне виконання завдання – 1 бал.
III Достатній рівень	Тести	Завдання множинного вибору (з 4-х) з однією правильною відповіддю. Завдання переважно аналітичні, розрахункові (міні-задачі).	За правильну відповідь – 2 бали.
	Задача	Завдання розрахункового характеру з відкритою відповіддю у вигляді 1–3 результатів розв'язання.	За правильне розв'язання – до 2 балів.
IV Високий рівень	Задача	Завдання розрахункового характеру з відкритою відповіддю у вигляді 2–4 результатів розв'язання.	За правильне розв'язання – до 3 балів.
	Запитання	Завдання, що передбачають розгорнуту відкриту відповідь (визначення сутності економічних понять, формулювання економічних законів, аналіз економічних явищ і процесів, у тому числі тих, які відбуваються в економіці України).	За ґрунтовну і логічну аргументацію – до 3 балів.

Структура тестової роботи з ДПА за рівнем складності та форматом завдань

Рівень складності	Формат завдань	Кількість завдань	Бали за кожне правильно виконане завдання	Загальна кількість балів
I Початковий рівень	Тести	12	0,5	6
II Середній рівень	Тести	4	1	6
	Тести на визначення відповідності	2	1	
III Достатній рівень	Тести	2	2	6
	Задача	1	2	
IV Високий рівень	Задача	1	3	6
	Запитання	1	3	

За правильно виконані завдання ДПА учень може набрати максимальну кількість балів – 24 бали. Під час оцінювання потрібно користуватися такою таблицею:

Відповідність отриманих балів оцінкам за 12-бальною шкалою

Оцінка	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Бали	1–2	3–4	5–6	7–8	9–10	11–12	13–14	15–16	17–18	19–20	21–22	23–24

Пам'ятайте! У чистовому варіанті письмової роботи **не дозволяються виправлення** в бланку відповідей. Виправлення вважаються помилкою і не зараховуються як правильні відповіді. Дозволяються деякі виправлення лексичних, орфографічних помилок у завданнях IV (високого) рівня складності.

Початковий рівень

1. Визначте, які з витрат належать до змінних:
- А. Страхові платежі.
 - Б. Заробітна плата менеджерів.
 - В. Виплата процентів за кредит.
 - Г. Витрати на сировину та матеріали.
- ①

	А	Б	В	Г
2. Виберіть подію, яка стосується розподілу в економіці:
- А. Купівля товарів на ринку.
 - Б. Поділ праці на підприємстві.
 - В. Сплата ренти власнику землі.
 - Г. Виготовлення продукції на підприємстві.
- ②

	А	Б	В	Г
3. Визначте, яке з тверджень є правильним:
- А. Раціональний споживач намагається максимізувати граничну корисність.
 - Б. Споживач керується своєю суб'єктивною оцінкою важливості задоволення потреби.
 - В. Зі збільшенням споживання певного блага загальна корисність зростає все більшими темпами.
 - Г. Зі збільшенням споживання певного блага споживач готовий відмовитись від все більшої кількості іншого блага (за умови незмінності рівня загальної корисності).
- ③

	А	Б	В	Г
4. Оберіть правильне визначення категорії «гроші»:
- А. Сукупність функцій, які виконують суб'єкти економіки.
 - Б. Загальний еквівалент, через який вимірюється вартість усіх товарів і послуг.
 - В. Певний запас майна, що забезпечує діяльність підприємств та організацій.
 - Г. Засіб, за допомогою якого можна вирішити проблеми «що, як і для кого виробляти».
- ④

	А	Б	В	Г
5. Потреба в освіті відноситься до таких потреб:
- А. Першочергових, нематеріальних, колективних, соціальних.
 - Б. Матеріальних, породжених розвитком цивілізації, колективних, фізіологічних.
 - В. Нематеріальних, породжених розвитком цивілізації, індивідуальних, фізіологічних.
 - Г. Нематеріальних, породжених розвитком цивілізації, колективно-індивідуальних, соціальних.
- ⑤

	А	Б	В	Г
6. Кому *не* заборонено здійснювати підприємницьку діяльність в Україні:
- А. Суддям та прокурорам.
 - Б. Депутатам та міністрам.
 - В. Іноземцям з країн далекого зарубіжжя.
 - Г. Особам шістнадцятирічного віку без згоди батьків.
- ⑥

	А	Б	В	Г
7. Оберіть правильне закінчення твердження «У схемі ринкового кругообігу отримана будівельником заробітна плата відображає рух грошей від...»:
- А. Домогосподарств на ринок товарів підприємству.
 - Б. Домогосподарств на ринок ресурсів підприємству.
 - В. Підприємств через ринок товарів домогосподарству.
 - Г. Підприємств через ринок ресурсів домогосподарству.
- ⑦

	А	Б	В	Г

8. Виберіть, яка з функцій *не* є функцією менеджменту:

- А. Контроль.
- Б. Мотивація.
- В. Фінансування.
- Г. Планування.

	А	Б	В	Г
8	☐	☐	☐	☐

9. Вкажіть, яку з перелічених величин *не* використовують під час визначення обсягу національного доходу:

- А. Процент.
- Б. Амортизація.
- В. Прибуток.
- Г. Заробітна плата.

	А	Б	В	Г
9	☐	☐	☐	☐

10. Зазначте, який з наведених нижче податків належить до непрямих:

- А. Податок на рекламу.
- Б. Податок на додану вартість.
- В. Податок з доходів фізичних осіб.
- Г. Податок на прибуток підприємств.

	А	Б	В	Г
10	☐	☐	☐	☐

11. Вкажіть, що є чинником інфляції витрат:

- А. Збільшення валових інвестицій.
- Б. Зниження облікової ставки процента.
- В. Зростання курсу національної валюти.
- Г. Зростання рівня зношеності засобів виробництва.

	А	Б	В	Г
11	☐	☐	☐	☐

12. Вкажіть, як називають кількісне обмеження обсягу імпортованих товарів:

- А. Мито.
- Б. Квота.
- В. Ставка.
- Г. Протекціонізм.

	А	Б	В	Г
12	☐	☐	☐	☐

Середній рівень

13. Визначте, який з чинників *не* вплине на зміщення кривої виробничих можливостей:

- А. Зниження ціни товару.
- Б. Підвищення якості ресурсів.
- В. Удосконалення менеджменту.
- Г. Застосування нових технологій.

	А	Б	В	Г
13	☐	☐	☐	☐

14. Вкажіть, до складу якого грошового агрегату входить депозит розміром 5 млн гривень на 10 років:

- А. M_0 .
- Б. M_1 .
- В. M_2 .
- Г. M_3 .

	А	Б	В	Г
14	☐	☐	☐	☐

15. Визначте, який з чинників безпосередньо *не* вплине на ринковий попит на яблучний сік:

- А. Зростання доходів споживачів.
- Б. Зростання чисельності населення.
- В. Зниження цін на апельсиновий сік.
- Г. Підвищення закупівельних цін на яблука.

	А	Б	В	Г
15	☐	☐	☐	☐

16. Обсяг виробництва в національній економіці зріс з 200 до 240 млрд од., а швидкість обігу грошей зросла з 5 до 6 обортів. Визначте, як повинна змінитись грошова маса для того, щоб загальний рівень цін залишився сталим:

- А. Зрости на 20 %.
- Б. Зменшитись на 20 %.
- В. Зменшитись на 44 %.
- Г. Повинна залишитись сталою.

	А	Б	В	Г
16	☐	☐	☐	☐

17. Вкажіть відповідність між видом безробіття і категоріями безробітних осіб:

1.	Приховане безробіття.	А.	Працівник, який звільнився в зв'язку з переходом на більш оплачувану роботу.
2.	Циклічне безробіття.	Б.	Працівник, скорочений унаслідок запровадження нової технології виробництва.
3.	Фрикційне безробіття.	В.	Працівник, який перебуває на лікарняному.
4.	Структурне безробіття.	Г.	Працівник, відправлений у тривалу адміністративну відпустку без збереження зарплати.
		Д.	Працівник, звільнений у результаті зменшення сукупного попиту в економіці.

17

	А	Б	В	Г	Д
1	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐

18. Вкажіть відповідність між назвами міжнародних фінансових організацій і напрямками їхньої діяльності:

1.	МБРР	А.	Фінансування міжнародного підприємництва.
2.	МВФ	Б.	Сприяння міжнародному валютному співробітництву та стабілізація валютних курсів країн-учасниць.
3.	МФК	В.	Забезпечення страхування інвестиційних ризиків.
4.	МАР	Г.	Надання довгострокових кредитів урядам країн для сприяння їх соціальному та економічному розвитку.
		Д.	Фінансування країн, що розвиваються, які мають низьку кредитоспроможність для отримання позик у Світового Банку.

18

	А	Б	В	Г	Д
1	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐

Достатній рівень

19*. Бізнесмен взяв у банку кредит у розмірі 100 тис. грн. під 24 % річних терміном на 2 роки з щоквартальним нарахуванням процентів і з виплатою в кінці строку. Обчисліть, яку суму він має сплатити банку через 2 роки:

- А. 159 385 грн.
 Б. 153 760 грн.
 В. 558 951 грн.
 Г. 48 000 грн.

19

	А	Б	В	Г
	☐	☐	☐	☐

19. Обчисліть, яку суму отримає вкладник 5000 грн., якщо ставка депозиту 15 % річних, а строк 2 роки з виплатою процентів в кінці року:

- А. 6500 грн.
 Б. 6612,5 грн.
 В. 5750 грн.
 Г. 1612,5 грн.

19

	А	Б	В	Г
	☐	☐	☐	☐

20*. Ринок певного товару характеризується такими функціями попиту та пропозиції: $Q_d = 140 - 5P$, $Q_s = -20 + 3P$. Фіксована ціна встановлена урядом на рівні $P = 25$ грн. У результаті обсяг продажу товару становитиме:

- А. 15. В. 40.
 Б. 20. Г. 55.

20*

	А	Б	В	Г
	☐	☐	☐	☐

Тут і в подальшому контрольні завдання достатнього та високого рівнів складності, відмічені зірочкою (*), обов'язкові для виконання учнями, які навчалися за економічним профілем. Для учнів, які вивчали «Економіку» на рівні стандарту або академічному рівні, запропоновані інші завдання зазначених рівнів складності. Контрольні завдання початкового та середнього рівнів складності обов'язкові для виконання всіма учнями незалежно від профілю навчання.

20. Ринок певного товару характеризується такими функціями попиту та пропозиції:
 $Q_d = 140 - 5P$, $Q_s = -20 + 3P$. Визначте рівноважний обсяг товару:

- А. 40.
 Б. 20.
 В. 15.
 Г. 5.

	А	Б	В	Г
20	☐	☐	☐	☐

21*. Розв'яжіть задачу. На фірмі виробляють 2000 одиниць товару при чисельності робітників 100 осіб. Встановлення сучасного автоматизованого устаткування дасть можливість збільшити виробництво товару на 850 одиниць, одночасно зменшивши чисельність персоналу на 5 %. Обчисліть, на скільки відсотків зросте продуктивність праці.

21. Розв'яжіть задачу. На фірмі виробляють 5000 одиниць товару при чисельності робітників 50 осіб. Встановлення сучасного автоматизованого устаткування дасть можливість збільшити виробництво товару на 1000 одиниць, одночасно зменшивши чисельність персоналу до 30 осіб. Визначте, як змінилась продуктивність праці.

Високий рівень

22*. Розв'яжіть задачу. Нехай економіку країни представляє виробництво трьох типів товарів, що характеризується показниками, наведеними у таблиці:

Роки	Товар 1		Товар 2		Товар 3	
	Ціна	Обсяг	Ціна	Обсяг	Ціна	Обсяг
2009	5	50	10	20	100	75
2010	6	55	12	25	120	80

Визначте, на скільки процентів змінилась реальна заробітна плата, якщо в 2009 році вона була 4000 грн., а у 2010 році номінальна заробітна плата вже становила 5000 грн.

22. Розв'яжіть задачу. Визначте, на скільки процентів змінилась реальна заробітна плата, якщо в 2011 році вона була 2000 грн., а у 2012 році номінальна заробітна плата становила 2500 грн. При цьому темп інфляції за цей період становив 10 %.

23*. Дайте визначення поняттям «попит» і «пропозиція». Сформулюйте закон попиту і закон пропозиції. Які чинники і як мають подіяти, щоб зменшилась рівноважна ціна і збільшився обсяг продажу продукції? Ситуацію проілюструйте графічно.

23. Дайте визначення поняттям «попит» і «пропозиція». Сформулюйте закон попиту і закон пропозиції. Вкажіть нецінові чинники попиту і пропозиції.

Початковий рівень

1. Виберіть подію, яка безпосередньо стосується процесу обміну в економіці:
- А. Суспільний поділ праці.
 Б. Надання транспортних послуг.
 В. Купівля і продаж товарів на ринку.
 Г. Одержання ренти власником земельної ділянки.
- 1

	А	Б	В	Г
2. Визначте, що є альтернативною вартістю виробництва книги:
- А. Собівартість виробництва книги.
 Б. Кількість ресурсів, використаних для виробництва книги.
 В. Витрати на заробітну плату працівникам, які виготовляли книгу.
 Г. Інша продукція, від виробництва якої відмовилися задля випуску книги.
- 2

	А	Б	В	Г
3. Виберіть із запропонованих варіантів, із чим пов'язана проблема «як виробляти» в ринковій економіці:
- А. «Голосуванням грошима».
 Б. Організацією і технологією виробництва.
 В. Бажаннями і можливостями споживачів купити той чи інший товар.
 Г. Наявністю робітників, обладнання, устаткування і сировинних матеріалів.
- 3

	А	Б	В	Г
4. Вкажіть головну ознаку, що відрізняє товарне виробництво від натурального господарства:
- А. Матеріал, з якого виготовляють продукцію.
 Б. Вільний вибір виробником напряму діяльності.
 В. Відсутність економічних зв'язків між виробниками.
 Г. Виробництво продуктів для продажу на основі спеціалізації виробників.
- 4

	А	Б	В	Г
5. Зазначте, що є метою підприємницької діяльності:
- А. Забезпечення повної зайнятості працездатних осіб.
 Б. Задоволення потреб суспільства внаслідок виробництва і продажу товарів і послуг.
 В. Отримання максимального прибутку внаслідок виробництва і продажу товарів і послуг.
 Г. Максимізація доходів: прибутку, зарплати, ренти, процента, дивідендів.
- 5

	А	Б	В	Г
6. Вкажіть на *недолік* товариства з обмеженою відповідальністю:
- А. Можливі зловживання з боку професійних менеджерів.
 Б. Повна відповідальність за результати господарської діяльності.
 В. Необхідність виконання управлінських та виробничих функцій однією особою.
 Г. Вихід одного з партнерів потребує викупу його частки.
- 6

	А	Б	В	Г
7. Визначте, як називають показник відношення приросту витрат до приросту випуску додаткової одиниці продукції:
- А. Неявними витратами.
 Б. Середніми витратами.
 В. Змінними витратами.
 Г. Граничними витратами.
- 7

	А	Б	В	Г
8. Вкажіть, що таке бізнес-план:
- А. Перелік поточних завдань.

- Б. Аналіз наявних виробничих і невиробничих ресурсів.
 В. Стислий виклад ідеї організації певної справи та засобів її досягнення.
 Г. Документ фінансової звітності, в якому зазначені прогнозовані витрати та прибуток.

8 А Б В Г

9. Вкажіть, що є функцією Центрального банку країни:

- А. Зміна норми резервів банків.
 Б. Купівля-продаж акцій на фондовому ринку.
 В. Надання кредитів населенню та підприємствам.
 Г. Відкриття депозитних рахунків фізичним особам.

9 А Б В Г

10. Вкажіть, що *не* включається до складу ВВП при визначенні його за сумою доходів:

- А. Прибуток.
 Б. Інвестиції.
 В. Заробітна плата.
 Г. Непрямі податки.

10 А Б В Г

11. Зазначте, що передбачає антиінфляційна податково-бюджетна політика:

- А. Скорочення і податкових надходжень, і державних видатків.
 Б. Зростання облікової ставки процента та норми резервів банку.
 В. Зростання рівня оподаткування та скорочення державних видатків.
 Г. Зменшення облікової ставки процента та продаж державних цінних паперів.

11 А Б В Г

12. Зазначте, за наявності яких видів безробіття можна говорити про повну зайнятість ресурсів в економіці:

- А. Циклічного і природного.
 Б. Структурного і природного.
 В. Прихованого і фрикційного.
 Г. Фрикційного і структурного.

12 А Б В Г

Середній рівень

13. Вкажіть, в результаті дії якого чинника зростуть і рівноважна ціна, і рівноважний обсяг товару:

- А. Зростання ціни на товар-замінник.
 Б. Зростання ціни на доповнюючий товар.
 В. Зростання акцизного податку на товар.
 Г. Зростання ціни на сировину та матеріали, необхідні для виробництва даного товару.

13 А Б В Г

14. Визначте, якою повинна бути ціна товару за умови мінімізації витрат і наявності економічного прибутку, якщо собівартість виробництва одиниці товару задається функцією $ATC = 2Q^2 - 20Q + 70$:

- А. 5 грош. од.
 Б. Понад 5 грош. од.
 В. 20 грош. од.
 Г. Понад 20 грош. од.

14 А Б В Г

15. Визначте за даними таблиці (в грн.) характер ставки оподаткування:

- А. Регресивна.
 Б. Пропорційна.
 В. Прогресивна.
 Г. Комбінована.

Доход	Податок
2000	300
3000	390
4000	400
5000	400

15 А Б В Г

16. Зазначте, яка з наведених комбінацій заходів грошово-кредитної політики матиме найбільший стимулюючий вплив на економічне зростання:

	Облікова ставка	Операції з цінними паперами на відкритому ринку	Вимоги щодо норми банківських резервів
А.	Підвищення	Продаж облігацій	Зменшення
Б.	Зменшення	Купівля облігацій	Зменшення
В.	Зменшення	Продаж облігацій	Зменшення
Г.	Підвищення	Купівля облігацій	Підвищення

16. А Б В Г

□ □ □ □

17. Вкажіть відповідність між видами виробництва і прикладами видів економічної діяльності:

1.	Виробництво матеріальних благ.	А.	Освіта.
2.	Виробництво матеріальних послуг.	Б.	Мистецтво.
3.	Виробництво нематеріальних благ.	В.	Торгівля; ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку.
4.	Виробництво нематеріальних послуг.	Г.	Затвердження законів, що регулюють економічну діяльність.
		Д.	Сільське господарство, мисливство, лісове господарство.

17. А Б В Г Д

1. □ □ □ □ □

2. □ □ □ □ □

3. □ □ □ □ □

4. □ □ □ □ □

18. Вкажіть відповідність між визначеннями і поняттями:

1.	Посилення економічної та політичної взаємозалежності країн світу.	А.	Протекціонізм.
2.	Спеціалізація країн на виробництві певних товарів і послуг.	Б.	Світове господарство.
3.	Сукупність національних економік, які беруть участь у міжнародному поділі праці і пов'язані між собою системою економічних відносин.	В.	Міжнародна торгівля.
4.	Обмін товарами і послугами між країнами світу.	Г.	Міжнародний поділ праці.
		Д.	Глобалізація.

18. А Б В Г Д

1. □ □ □ □ □

2. □ □ □ □ □

3. □ □ □ □ □

4. □ □ □ □ □

Достатній рівень

19*. Визначте, як змінилася продуктивність праці за умови, що обсяг виробництва товарів зріс з 5000 до 6000 т, ціни зросли на 15 %, а чисельність робітників збільшилась на 10 %:

- А. Зросла на 9 %.
- Б. Зросла на 10 %.
- В. Зросла на 25 %.
- Г. Не змінилася.

19. А Б В Г

□ □ □ □

19. Визначте, як змінилася продуктивність праці за умови, що обсяг виробництва товарів зріс з 5000 до 6000 т, а чисельність робітників збільшилась з 100 до 120 осіб:

- А. Зросла на 50 т / особу.
- Б. Зменшилась на 50 %.
- В. Зросла на 50 %.
- Г. Не змінилася.

19. А Б В Г

□ □ □ □

20*. Країна А може виробляти 3 т пшениці або 6 т гречки з одиниці ресурсів. Країна Б може виробляти 2 т пшениці або 5 т гречки з одиниці ресурсів, тоді:

- А.** Країна А буде експортувати пшеницю та імпортувати гречку.
Б. Країна Б буде експортувати пшеницю та імпортувати гречку.
В. Країна А не буде ні експортувати, ні імпортувати пшеницю.
Г. Країна Б не буде ні експортувати, ні імпортувати гречку.

20*

--	--	--	--

20. Визначте, яка з країн буде спеціалізуватись на виробництві пшениці, якщо Країна А може виробляти 1 т пшениці або 3 т гречки з одиниці ресурсів. Країна Б може виробляти 2 т пшениці або 5 т гречки з одиниці ресурсів. Країна В може виробляти 3 т пшениці або 8 т гречки з одиниці ресурсів:

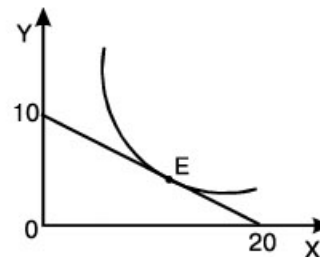
- А.** Країна А.
Б. Країна Б.
В. Країна В.
Г. Країна Б і Країна В.

20

--	--	--	--

21*. Розв'яжіть задачу. Графічне зображення вибору споживача наведено на рисунку. Рівновага споживача досягається в точці *E*.

- Знайдіть величину місячного доходу споживача, якщо відомо, що ціна товару *X* становить 20 грош. од.
- Зазначте, якою у такому випадку має бути ціна на товар *Y*.
- Запишіть рівняння зображеної бюджетної лінії.

21. Розв'яжіть задачу. Визначте ціну товару *Y*, якщо відомо, що ціна товару *X* становить 10 грн., а дохід споживача – 130 грн. При цьому раціональний споживач купує 5 од. товару *X* та 4 од. товару *Y*.

Високий рівень

22*. Розв'яжіть задачу. Нехай економіку країни представляє виробництво трьох типів товарів, що характеризується показниками, наведеними у таблиці:

Роки	Товар 1		Товар 2		Товар 3	
	Ціна	Обсяг	Ціна	Обсяг	Ціна	Обсяг
2009	15	80	20	40	30	55
2010	18	100	22	50	35	60

За даними таблиці визначте індекс споживчих цін та дефлятор ВВП.

22. Розв'яжіть задачу. Нехай економіку країни представляє виробництво двох типів товарів, що характеризується показниками, наведеними у таблиці:

Роки	Товар 1		Товар 2	
	Ціна	Обсяг	Ціна	Обсяг
2010	15	80	20	40
2011	18	100	22	50

За даними таблиці визначте індекс споживчих цін.

23*. Визначте сутність ринку землі. Вкажіть види ренти і сформулюйте їхнє визначення. Яка особливість пропозиції землі? Визначте фактори попиту на землю та проілюструйте графічно їхній вплив на величину ренти.

23. Визначте сутність ринку землі. Яка особливість пропозиції землі? Визначте фактори попиту на землю.

Початковий рівень

1. Визначте, що є альтернативною вартістю виробництва парти:
- А. Інша продукція, від виробництва якої відмовилися задля виготовлення парти.
 - Б. Витрати на заробітну плату працівникам та витрати на інші ресурси, використані для виготовлення парти.
 - В. Кількість деревини, металу й інших ресурсів, використаних для виробництва парти.
 - Г. Собівартість виробництва парти.
- ①

А	Б	В	Г
2. Визначте, за допомогою якого показника вимірюють ефективність використання капіталу:
- А. Фондовіддача.
 - Б. Норма прибутку.
 - В. Матеріаломісткість.
 - Г. Продуктивність праці.
- ②

А	Б	В	Г
3. Визначте, яка з характерних рис притаманна одноосібному володінню:
- А. Можливість отримання кредитів у великих обсягах.
 - Б. Жорстке регулювання з боку державних органів управління.
 - В. Повна відповідальність за результати господарської діяльності.
 - Г. Можливість наймання висококваліфікованих менеджерів і працівників.
- ③

А	Б	В	Г
4. Вкажіть витрати підприємця, які належать до внутрішніх (неявних) витрат:
- А. Податкові відрахування до державного бюджету та штрафи.
 - Б. Не отримана підприємцем заробітна плата в іншому, найкращому з варіантів застосування власної праці у зв'язку з веденням власного бізнесу.
 - В. Не отриманий підприємцем додатковий прибуток у зв'язку з підвищенням курсу національної валюти.
 - Г. Виплата процентів по кредиту, одержаному для придбання сировини та матеріалів, необхідних для виробництва.
- ④

А	Б	В	Г
5. Вкажіть, що визначає цінність грошей:
- А. Виробничі витрати на виготовлення грошей.
 - Б. Їх відносна обмеженість і наявність номінальної вартості.
 - В. Суспільне призначення грошей виконувати роль загального еквівалента.
 - Г. Те, що гроші виготовлені зі специфічного матеріалу і мають захисні знаки.
- ⑤

А	Б	В	Г
6. Визначте повний перелік суб'єктів макроекономічного кругообігу:
- А. Споживачі та виробники продукції, держава.
 - Б. Підприємці, фінансові посередники, держава та закордонні виробники.
 - В. Домашні господарства, підприємці, держава і закордонні покупці вітчизняної продукції.
 - Г. Домашні господарства, держава, закордонні покупці вітчизняної продукції та закордонні виробники експортованої продукції.
- ⑥

А	Б	В	Г
7. Визначте, як змінюються ціни і рівень зайнятості в період такої фази середнього циклу, як спад:
- А. Ціни і рівень зайнятості зменшуються.
 - Б. Ціни зменшуються, рівень зайнятості зростає.
 - В. Ціни зростають, рівень зайнятості зменшується.
 - Г. Ціни і рівень зайнятості залишаються незмінними.
- ⑦

А	Б	В	Г

8. Вкажіть, яка з рівностей ілюструє умову макроекономічної рівноваги:

- А. Прибуток = Собівартість.
- Б. Загальний дохід = Загальні витрати.
- В. Сукупна пропозиція = Сукупний попит.
- Г. Сукупний дохід = Зарплата + Рента + Процент + Прибуток + Амортизація.

	А	Б	В	Г
8	☐	☐	☐	☐

9. Вкажіть помилковий приклад фрикційного безробіття:

- А. Економіст, який звільнився у зв'язку з переїздом.
- Б. Секретарка, яка звільнилася за власним бажанням.
- В. Випускник університету, який ще не знайшов роботу.
- Г. Менеджер банку, звільнений у зв'язку з економічною кризою.

	А	Б	В	Г
9	☐	☐	☐	☐

10. Оберіть чинник, який може зумовити інфляцію витрат:

- А. Підвищення цін на нафту та газ.
- Б. Зростання видатків на будівництво шкіл та лікарень.
- В. Збільшення соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям.
- Г. Зменшення ставки процента за кредит комерційними банками.

	А	Б	В	Г
10	☐	☐	☐	☐

11. Вкажіть, якою є ставка оподаткування, якщо дохід в розмірі 11 000 гривень оподатковується за ставкою 17 %, а дохід в розмірі 2000 гривень – за ставкою 15 %:

- А. Ліквідна.
- Б. Регресивна.
- В. Пропорційна.
- Г. Прогресивна.

	А	Б	В	Г
11	☐	☐	☐	☐

12. Вкажіть валютну систему, за якою валютні курси країн встановлювалися виключно на підставі співвідношення золотого вмісту валют:

- А. Система регульованих валютних курсів.
- Б. Система золотодоларового стандарту.
- В. Система плаваючих валютних курсів.
- Г. Система золотого стандарту.

	А	Б	В	Г
12	☐	☐	☐	☐

Середній рівень

13. Вкажіть, в результаті дії якого чинника зросте рівноважна ціна, а рівноважний обсяг товару зменшиться:

- А. Зростання доходу споживачів.
- Б. Зростання ціни на доповнюючий товар.
- В. Зростання акцизного податку на товар.
- Г. Впровадження нових технологій виробництва.

	А	Б	В	Г
13	☐	☐	☐	☐

14. Визначте граничні витрати, якщо внаслідок збільшення обсягу виробництва з 10 до 15 шт. одиниць продукції загальні витрати зросли з 7000 до 8000 грн.:

- А. 1000 грн.
- Б. 700 грн.
- В. 200 грн.
- Г. 167 грн.

	А	Б	В	Г
14	☐	☐	☐	☐

15. Вкажіть, що із зазначеного *не* відноситься до методів економічного дослідження:

- А. Класифікація.
- Б. Моделювання.
- В. Абстрагування.
- Г. Автоматизм регулювання.

	А	Б	В	Г
15	☐	☐	☐	☐

16. Зазначте, чи зможе держава сплачувати трансферти, якщо не отримуватиме надходжень від сплати податків:

- А. Ні, оскільки джерелом трансфертів є податки.
- Б. Так, джерелом трансфертів можуть стати заощадження.
- В. Ні, оскільки держава буде змушена зменшувати державні витрати.
- Г. Так, джерелом трансфертів можуть стати рента і прибуток.

16 А Б В Г

16				
----	--	--	--	--

17. Вкажіть відповідність між прикладами і назвами виробничих ресурсів:

1.	Машини та інструменти, за допомогою яких виробляють товари і послуги.	А.	Природні ресурси.
2.	Зайняті та безробітні.	Б.	Капітальні ресурси.
3.	Корисні копалини.	В.	Інформація.
4.	Здібності людини щодо планування, організації, мотивації праці та контролю.	Г.	Здатність до підприємництва.
		Д.	Трудові ресурси.

17 А Б В Г Д

1					
2					
3					
4					

18. Вкажіть відповідність між подіями та статтями платіжного балансу України за 2010 рік, на яких вони відобразатимуться:

1.	Українці придбали іноземних товарів і послуг на 73,1 млрд дол. США	А.	Чисті грошові перекази.
2.	Іноземці придбали цінних паперів українських підприємств на суму 6,1 млрд дол. США	Б.	Товарний експорт.
3.	Виробники з України продали за кордон товарів і послуг на 69,3 млрд дол. США	В.	Товарний імпорт.
4.	З України надіслано коштів за кордон більше як на 3,0 млрд дол. США	Г.	Надходження капіталів у країну.
		Д.	Чисті доходи від інвестицій.

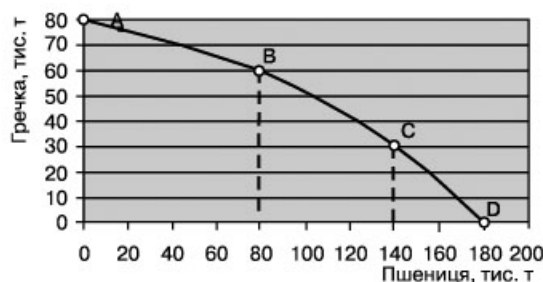
18 А Б В Г Д

1				
2				
3				
4				

Достатній рівень

19*. За даними графіка кривої виробничих можливостей визначте, як змінювалась альтернативна вартість виробництва пшениці на кожному з проміжків:

Варіант відповіді	Проміжок		
	А → В	В → С	С → Д
А.	1 т пшениці = 0,75 т гречки	1 т пшениці = 0,21 т гречки	1 т пшениці = 0,44 т гречки
Б.	1 т пшениці = 0,25 т гречки	1 т пшениці = 0,5 т гречки	1 т пшениці = 0,75 т гречки
В.	1 т пшениці = 0,75 т гречки	1 т пшениці = 0,5 т гречки	1 т пшениці = 1,25 т гречки
Г.	1 т пшениці = 4 т гречки	1 т пшениці = 2 т гречки	1 т пшениці = 1,33 т гречки

19* А Б В Г

19*				
-----	--	--	--	--

19. За даними графіка кривої виробничих можливостей визначте, якою є альтернативна вартість виробництва пшениці на проміжку з 140 тис. т до 180 тис. т:

- А. 1 т пшениці = 0,75 т гречки.
- Б. 1 т пшениці = 0,44 т гречки.

- В. 1 т пшениці = 1,25 т гречки.
Г. 1 т пшениці = 1,33 т гречки.

19 А Б В Г

--	--	--	--

20*. Визначте за допомогою графіка граничну корисність 36-ї одиниці блага:

- А. 4.
Б. 0,4.
В. 40.
Г. 26.

20 А Б В Г

--	--	--	--

20. Визначте за допомогою графіка граничну корисність одиниці блага при збільшенні його споживання з 10 до 20 шт.:

- А. 0,8.
Б. 8.
В. 10.
Г. 18.

20 А Б В Г

--	--	--	--

21*. Розв'яжіть задачу. Обчисліть загальний дохід від дворічного володіння акцією, якщо її номінальна вартість 50 грн., дивіденди щороку становили 10 %, ставка банківського процента 20 %. Наприкінці 2-го року акція була продана.

21. Розв'яжіть задачу. Обчисліть, яку суму отримає вкладник 1000 грн., якщо ставка депозиту 20 % річних, а строк 2 роки зі щорічним нарахуванням складних процентів.

Високий рівень

22*. Розв'яжіть задачу. Функція попиту на товар має вигляд: $Q_d = 500 - P$, функція пропозиції: $Q_s = 2P - 100$. Визначте:

- рівноважну ціну і рівноважну кількість товару;
- якою буде ситуація на ринку, якщо держава встановить фіксовану ціну на рівні 150 грн.;
- якою буде рівноважна ціна і кількість товару при встановленні акцизного податку у розмірі 75 грн. на одиницю товару.

22. Розв'яжіть задачу. Функція попиту на товар має вигляд: $Q_d = 500 - P$, функція пропозиції: $Q_s = 2P - 100$. Визначте:

- рівноважну ціну і рівноважну кількість товару;
- якою буде ситуація на ринку, якщо держава встановить фіксовану ціну на рівні 150 грн.

23*. Чим відрізняється ринок робочої сили від ринку готової продукції? Які чинники і як мають подіяти, щоб збільшилася рівноважна зарплата і збільшився рівноважний обсяг робочої сили? Ситуацію проілюструйте графічно. Як і з якою метою держава здійснює регулювання ринку робочої сили?

23. Які особливості ринку робочої сили? Визначте чинники попиту і пропозиції робочої сили. Вкажіть функції державної служби зайнятості.

Початковий рівень

1. Оберіть правильне закінчення твердження «Виробництво – це процес...»:
- А. Ефективного використання трудових і капітальних ресурсів.
 - Б. Поєднання трудових і капітальних ресурсів для створення товарів і послуг.
 - В. Поєднання праці, засобів праці та предметів праці для створення товарів і послуг.
 - Г. Створення, організації і управління власним підприємством з метою отримання прибутку.
- ①

А	Б	В	Г
2. Визначте, під впливом якого чинника крива попиту зміщується праворуч:
- А. Зменшення доходів споживачів.
 - Б. Збільшення ціни на товар-субститут (взаємозамінний товар).
 - В. Збільшення ціни на комплементарний (доповнюючий) товар.
 - Г. Зменшення ціни на сировину та матеріали, за допомогою яких виробляють даний товар.
- ②

А	Б	В	Г
3. Зазначте, що належить до складу грошового агрегату M_2 :
- А. Готівка та дрібні строкові рахунки.
 - Б. Готівка, чекові та дрібні строкові рахунки.
 - В. Готівка, чекові та безчекові рахунки, дрібні строкові рахунки.
 - Г. Готівка, чекові та безчекові рахунки, дрібні та великі строкові рахунки.
- ③

А	Б	В	Г
4. Вкажіть, як називають прибуток, достатній для того, щоб підприємцю було вигідно працювати у даній галузі:
- А. Чистий прибуток.
 - Б. Валовий прибуток.
 - В. Нормальний прибуток.
 - Г. Економічний прибуток.
- ④

А	Б	В	Г
5. Вкажіть, що таке маркетинг:
- А. Складова підприємницької діяльності, спрямована на реалізацію створеної продукції.
 - Б. Некомерційна діяльність, спрямована на дотримання інтересів споживачів і поліпшення їхнього добробуту.
 - В. Підприємницька діяльність, спрямована на дотримання інтересів споживачів і поліпшення їхнього добробуту.
 - Г. Складова підприємницької діяльності, спрямована на вивчення потреб споживачів, організацію виробництва та збуту продукції.
- ⑤

А	Б	В	Г
6. Вкажіть, зважаючи на схему загального макроекономічного кругообігу, чи обов'язково зменшення податків на прибуток від підприємницької діяльності означатиме подальше скорочення державних витрат:
- А. Так, адже податки на прибутки підприємців є джерелом державних витрат.
 - Б. Ні, тому що зменшення податків на прибутки підприємців держава може, наприклад, компенсувати збільшенням податків на доходи домогосподарств.
 - В. Ні, адже зменшення податків на прибутки підприємців означає збільшення заощаджень.
 - Г. Так, оскільки зменшення податків на прибутки підприємців автоматично означає зменшення й податків на доходи домогосподарств.
- ⑥

А	Б	В	Г
7. Вкажіть, з якою метою держава збільшує норму резервів комерційних банків:
- А. Для зменшення інфляції.

- Б. Для зменшення безробіття.
- В. Для збільшення інвестицій.
- Г. Для збільшення реального ВВП.

7	А	Б	В	Г

8. Зазначте, що *не* враховують у показнику ВВП, обчисленому методом потоку доходів:

- А. Ренту.
- Б. Пенсію.
- В. Зарплату.
- Г. Процент, отриманий за депозитом.

8	А	Б	В	Г

9. Вкажіть вид інфляції, якщо ціни за рік зросли на 25 % :

- А. Помірна.
- Б. Повзуча.
- В. Галопуюча.
- Г. Гіперінфляція.

9	А	Б	В	Г

10. Вкажіть *помилковий* приклад структурного безробіття:

- А. Менеджери, незадоволені низькою зарплатою і звільнені за власним бажанням.
- Б. Продавці кави, звільнені у зв'язку з масовим використанням кавових автоматів.
- В. Металурги, звільнені у зв'язку з впровадженням конверторного способу виробництва.
- Г. Відсутній попит на биндюжників унаслідок зникнення попиту на послуги гужового транспортування вантажів.

10	А	Б	В	Г

11. Зазначте, який податок належить до непрямих:

- А. Вивізне мито.
- Б. Податок на майно.
- В. Податок на доходи фізичних осіб.
- Г. Податок на прибуток підприємств.

11	А	Б	В	Г

12. Вкажіть, що *не* відноситься до функцій Міжнародного валютного фонду:

- А. Сприяння міжнародному співробітництву у валютній сфері.
- Б. Сприяння міжнародній торгівлі шляхом стабілізації валютних курсів.
- В. Усунення валютних обмежень і надання кредитів для врегулювання платіжних балансів.
- Г. Створення спільних підприємств і транснаціональних корпорацій з метою отримання прибутку і стабілізації валютних курсів.

12	А	Б	В	Г

Середній рівень

13. Вкажіть, за допомогою якого показника визначають ефективність використання підприємницьких здібностей:

- А. Фондовіддача.
- Б. Рентабельність.
- В. Матеріаломісткість.
- Г. Продуктивність праці.

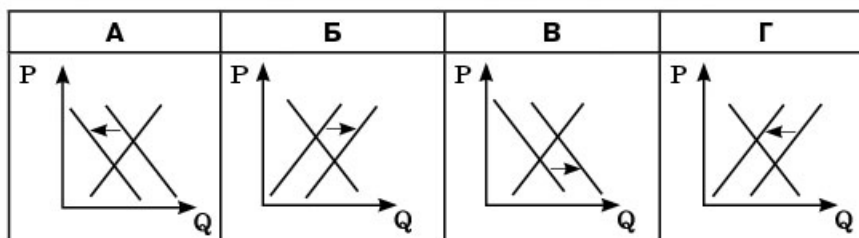
13	А	Б	В	Г

14. Зазначте, які з витрат відносять до змінних витрат:

- А. Заробітна плата робітників.
- Б. Заробітна плата менеджерів.
- В. Сплата процентів за кредит.
- Г. Орендна плата за приміщення.

14	А	Б	В	Г

15. Визначте, на якому з графіків ринкової рівноваги правильно відображено зміни, що відбулися на ринку яблук за умови підвищення ціни груш.

15. А Б В Г

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

16. Вкажіть, що з наведеного *не* належить до характеристики золотодоларового стандарту:

- А. Купівля-продаж золота здійснюється тільки центральними банками.
- Б. Основні інструменти у міжнародних розрахунках – золото і долар США.
- В. Курси валют фіксувалися щодо долара США з відхиленнями не більше 1 %.
- Г. Курс національної валюти переважно залежить від конкурентоспроможності вітчизняної продукції.

16. А Б В Г

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

17. Вкажіть відповідність між факторами виробництва та наведеними їх прикладами.

1.	Земля.	А.	Тракторист.
2.	Праця.	Б.	Трактор.
3.	Капітал.	В.	Інструкція з використання хімічних добрив.
4.	Підприємницькі здібності.	Г.	Вміння менеджера агрофірми управляти.
		Д.	Поле.

17. А Б В Г Д

1	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐

18. Вкажіть відповідність між видами підприємств та їхніми недоліками:

1.	Одноосібне приватне підприємство.	А.	Співвласники, які мають більшу частку в капіталі підприємства, можуть ігнорувати інтереси тих, що мають меншу частку.
2.	Повне товариство.	Б.	Менша економічна ефективність унаслідок необхідності виробництва суспільних благ і забезпечення соціальної ефективності.
3.	Акціонерне товариство.	В.	Недостатність ресурсів, необхідних для значного розширення виробництва.
4.	Державне підприємство.	Г.	Неможливість здійснення зовнішньоекономічної діяльності.
		Д.	Відповідальність учасників за результати господарської діяльності до капіталу підприємства та власним майном.

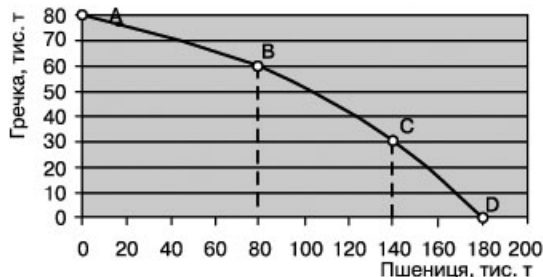
18. А Б В Г Д

1	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐

Достатній рівень

19*. Якнайефективніше використовуючи ресурси й виробничі потужності, фірма має криву виробничих можливостей, представлену на графіку. Визначте, яке з тверджень правильне:

- А. Альтернативна вартість виробництва 80 тис. т пшениці дорівнює виробництву 60 тис. т гречки.
- Б. Альтернативна вартість виробництва 1 т гречки дорівнює втраті можливості виробити 4 т пшениці.
- В. Альтернативна вартість виробництва перших 30 тис. т гречки дорівнює втраті можливості виробити 40 тис. т пшениці.

Г. При збільшенні виробництва пшениці з 80 до 140 тис. т альтернативна вартість виробництва 1 т пшениці дорівнює втраті можливості виробити 2 т гречки.

А Б В Г
 18

19. За даними графіка кривої виробничих можливостей визначте, якою є альтернативна вартість виробництва перших 80 тис. т пшениці:

- А. 0,25 т гречки. В. 20 т гречки.
 Б. 60 т гречки. Г. 0,5 т гречки.

А Б В Г
 19

20*. Реальний ВВП базового року становив 720 млрд грн., номінальний ВВП у поточному році збільшився до 930,35 млрд грн., рівень цін за цей період підвищився на 15%. Визначте, чому дорівнював абсолютний приріст реального ВВП у поточному році:

- А. 210,35 млрд грн. В. 89 млрд грн.
 Б. 139,55 млрд грн. Г. 809 млрд грн.

А Б В Г
 20*

20. Реальний ВВП становив 720 млрд грн., дефлятор ВВП – 120%. Визначте номінальний ВВП:

- А. 600 млрд грн. В. 840 млрд грн.
 Б. 864 млрд грн. Г. 6 млрд грн.

А Б В Г
 20

21*. Розв'яжіть задачу. Підприємство має можливість виробляти товар, використовуючи різні технології. Кількість кожного виробничого ресурсу за відповідною технологією та ціни на ресурси наведені у таблиці:

Ресурси	Ціна, грн.	Необхідна кількість ресурсів, одиниць		
		Технологія 1	Технологія 2	Технологія 3
Земля	200	20	30	20
Праця	100	30	40	20
Капітал	300	35	20	40
Підприємницькі здібності	250	1	1	1

Визначте і обґрунтуйте розрахунками найефективніший варіант технології виробництва.

21. Розв'яжіть задачу. Підприємство має можливість виробляти товар, використовуючи різні технології. Кількість кожного виробничого ресурсу за відповідною технологією та ціни на ресурси наведені у таблиці:

Ресурси	Ціна, грн.	Необхідна кількість ресурсів, одиниць	
		Технологія 1	Технологія 2
Земля	200	20	30
Праця	100	30	40
Капітал	300	35	20

Визначте і обґрунтуйте розрахунками найефективніший варіант технології виробництва.

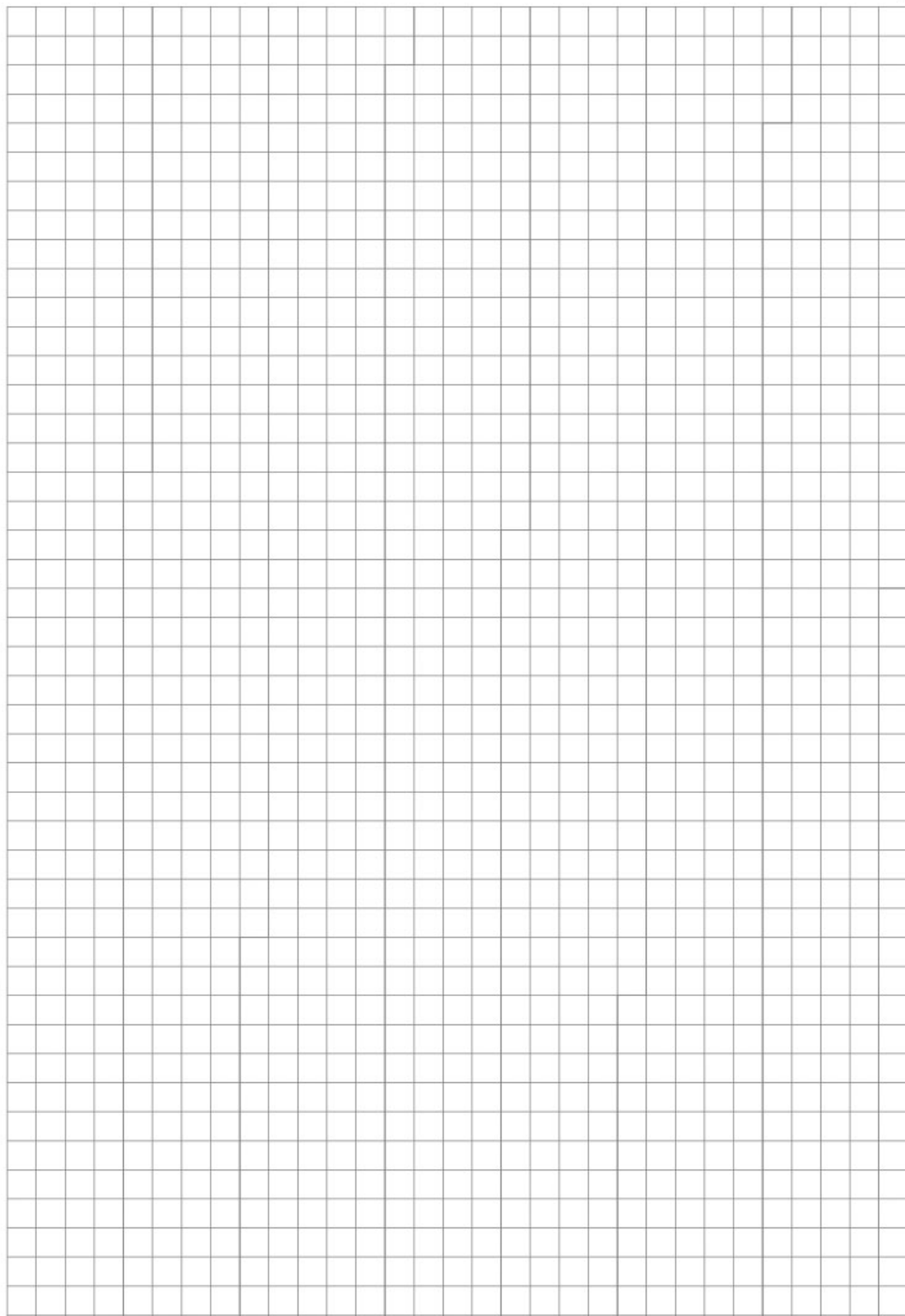
Високий рівень

- 22***. Розв'яжіть задачу. Ви плануєте відкрити підприємство з виробництва меблів. При цьому придбання обладнання обійдеться у 100 000 грн., строк його експлуатації – 10 років. За альтернативного використання доход з використовуюваного обладнання становив би 16 000 грн./рік. Витрати на заробітну платню працівникам становитимуть 10 000 грн./міс., орендна плата – 5000 грн./рік, а на закупівлю матеріалів та електроенергії необхідно 30 000 грн./рік. За прогнозом, виручка від реалізації продукції становитиме 220 000 грн./рік. На подібному підприємстві вам пропонували працювати менеджером з оплатою 2000 грн./міс. Визначте можливий бухгалтерський та економічний прибуток підприємства за рік.
- 22.** Розв'яжіть задачу. Ви плануєте відкрити підприємство з виробництва меблів. При цьому амортизаційні витрати на обладнання становили 80 000 грн. / рік. Витрати на заробітну платню працівникам становитимуть 20 000 грн./міс., орендна плата – 15 000 грн./рік, а на закупівлю матеріалів та електроенергії необхідно 50 000 грн./рік. За прогнозом, виручка від реалізації продукції становитиме 400 000 грн./рік. Визначте можливий бухгалтерський та чистий прибуток підприємства за рік, якщо ставка податку на прибуток становить 21 %.
- 23***. Які функції домогосподарства у ринковій економіці? Проаналізуйте дані таблиці і визначте, як змінюється частка витрат на придбання продовольчих та непродовольчих товарів українських домогосподарств залежно від зміни доходів. Чи підтверджує структура витрат українських домогосподарств закон Енгеля?

Структура сукупних витрат домогосподарств України із різними середньодушовими загальними доходами у 2010 році

Середньодушовий доход, грн./міс.	Частка витрат на придбання продовольчих товарів, %	Частка витрат на придбання непродовольчих товарів та послуг, %	Частка неспоживчих сукупних витрат, %
До 300	72,0	27,1	0,9
300–480	71,4	26,3	2,3
480–660	68,4	28,2	3,4
660–840	64,9	30,2	4,9
840–1020	62,9	31,2	5,9
1020–1200	60,3	32,0	7,7
1200–1380	58,7	33,2	8,1
1380–1560	57,6	33,0	9,4
1560–1740	55,6	34,2	10,2
1740–1920	52,9	35,6	11,5
Понад 1920	46,2	36,4	17,4

- 23.** Які функції домогосподарства у ринковій економіці? Проаналізуйте дані таблиці і визначте, як змінюється частка витрат на придбання продовольчих товарів українських домогосподарств залежно від зміни доходів.

Початковий рівень

1. Зазначте, що охоплює економіка як сфера життя суспільства:
- Виробництво товарів і послуг та отримання за них доходів.
 - Виробництво, купівлю продукції, нагромадження капіталу та споживання продукції.
 - Виробництво товарів і послуг, обмін ними, розподіл створених у суспільстві благ і їх споживання.
 - Споживання створених у суспільстві благ для задоволення потреб людей в умовах обмежених ресурсів.
- 1

	А	Б	В	Г
1				
2. Вкажіть, чого *не* можна визначити за допомогою кривої виробничих можливостей:
- Альтернативну вартість виробництва продукції.
 - Ступінь задоволеності потреб споживачів за умов повного використання ресурсів.
 - Межу виробництва засобів виробництва і предметів споживання за умов повного використання ресурсів.
 - Рівень економічного зростання, що досягається на основі збільшення кількості факторів виробництва та підвищення їхньої якості.
- 2

	А	Б	В	Г
2				
3. Оберіть правильне закінчення твердження «У схемі ринкового кругообігу одержання юридичних послуг відображає рух...»:
- Послуг від домогосподарств через ринок ресурсів підприємствам.
 - Послуг від підприємств через товарний ринок домогосподарствам.
 - Ресурсів від домогосподарств через ресурсний ринок підприємствам.
 - Грошових коштів від домогосподарств через ринок товарів і послуг підприємствам.
- 3

	А	Б	В	Г
3				
4. Зазначте, у якому з випадків попит на послуги праці шахтарів зросте:
- Зріс попит на вугілля.
 - Збільшилася чисельність працездатного населення.
 - Профспілки домоглися збільшення заробітної плати шахтарям.
 - У галузі запроваджено новітню капіталомістку технологію видобутку вугілля.
- 4

	А	Б	В	Г
4				
5. Вкажіть ознаку, за якою ринок грошей відрізняється від ринку капіталів:
- На ринку капіталів беруть кредити для придбання засобів виробництва, а на ринку грошей – для придбання будь-яких товарів.
 - На ринку грошей позички надаються на засадах повернення і терміновості, а на ринку капіталів – на засадах прибутковості.
 - Ринок грошей охоплює лише середньо- і довгострокові кредити, а ринок капіталів – короткострокові позички, а також ринок валют.
 - На ринку капіталів беруть довгострокові позички під заставу нерухомості (землі, будинку), а на ринку грошей – у вигляді відстрочки платежу за товари та послуги.
- 5

	А	Б	В	Г
5				
6. Зазначте, яку діяльність можна назвати підприємницькою:
- Офіцер армії керує військовим аеродромом і отримує заробітну плату.
 - Власник приватного легкового автомобіля використовує його для поїздок на дачу.
 - Власник приватного вантажного автомобіля використовує його для перевезень товарів з метою їх продажу.
 - Менеджер-власник стоматологічної поліклініки придбав і використовує нове обладнання для протезування зубів.
- 6

	А	Б	В	Г
6				

7. Вкажіть вид прибутку підприємця, який зменшується у разі зростання податку на прибуток підприємства:

- А.** Чистий прибуток. **В.** Економічний прибуток.
Б. Нормальний прибуток. **Г.** Бухгалтерський прибуток.

7

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

8. Вкажіть, до якого виду належить підприємство, якщо на ньому працює 220 осіб і середньорічна виручка від реалізації продукції становила 80 млн грн.:

- А.** Мале. **В.** Велике.
Б. Середнє. **Г.** Приватне.

8

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

9. Зазначте, який із засобів може бути використаним державою з метою зменшення безробіття:

- А.** Збільшення облікової ставки процента.
Б. Зменшення державних видатків з бюджету.
В. Зменшення податку на прибуток підприємств.
Г. Збільшення норми резервів комерційних банків.

9

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

10. Зазначте, хто відносно виграє в умовах інфляції:

- А.** Працівники банку.
Б. Банк, який надав кредит.
В. Вкладники заощаджень до банку.
Г. Особи, що позичили кошти в банку.

10

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

11. Оберіть правильне визначення поняття «Експорт»:

- А.** Вивезення за кордон товарів і послуг, що реалізовані іноземним покупцям або призначені для продажу на зарубіжному ринку.
Б. Ввезення з-за кордону товарів і послуг, що реалізовані вітчизняним покупцям або призначені для продажу на вітчизняному ринку.
В. Загальна вартість сировини та матеріалів, вивезених за кордон і реалізованих іноземним покупцям.
Г. Загальна вартість кінцевих товарів і послуг, ввезених з-за кордону і реалізованих вітчизняним покупцям.

11

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

12. Зазначте, які засоби використовує держава, здійснюючи політику протекціонізму:

- А.** Підвищення ставки процента та норми резервів комерційних банків.
Б. Зниження ставки мита та збільшення квот на експортовану продукцію.
В. Підвищення ставки мита та збільшення квот на імпортовану продукцію.
Г. Підвищення ставки мита та зменшення квот на імпортовану продукцію.

12

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

Середній рівень

13. Вкажіть визначення поняття «граничні витрати»:

- А.** Сума постійних витрат і змінних витрат.
Б. Відношення загальних витрат до обсягу виробленої продукції.
В. Відношення приросту змінних витрат до обсягу виробленої продукції.
Г. Відношення приросту загальних витрат до приросту обсягу виробленої продукції.

13

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

14. Визначте відмінну рису підприємництва від бізнесу:

- А.** Прибутковість.
Б. Ризикованість.
В. Здійснення виробничої діяльності.
Г. Розробка або впровадження інновацій.

14

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

15. Визначте, як повинна змінитись грошова маса в обігу, якщо темп інфляції становив 10 %, швидкість обігу грошей зменшилась на 1 %, а обсяг виробництва знизився на 10 %:

А. Зросте на 1 %. В. Зросте на 22 % .
 Б. Зменшиться на 1 %. Г. Залишиться сталою.

15 А Б В Г

--	--	--	--

16. Зазначте, дією якого чинника може бути зумовлена інфляція в країні:

А. Зниженням облікової ставки процента.
 Б. Продажем державних цінних паперів.
 В. Скороченням державних програм соціального страхування.
 Г. Зростанням реального ВВП (за незмінних швидкості обігу та пропозиції грошей).

16 А Б В Г

--	--	--	--

17. Вкажіть відповідність між господарськими операціями підприємства і видами витрат:

1.	Витрати на виробництво одиниці продукції склали 500 грн.	А.	Постійні витрати.
2.	У разі збільшення виробництва продукції на одну одиницю витрати зросли на 450 грн.	Б.	Змінні витрати.
3.	Підприємство сплатило 600 тис. грн. за сировину й матеріали.	В.	Граничні витрати.
4.	Підприємство виплатило банку 15 тис. грн. процентів за кредит.	Г.	Середні загальні витрати.
		Д.	Середні змінні витрати.

17 А Б В Г Д

1					
2					
3					
4					

18. Вкажіть відповідність між категоріями осіб з точки зору їхньої зайнятості у національному господарстві та наведеними прикладами осіб:

1.	Зайняті.	А.	Домогосподарка.
2.	Безробітні.	Б.	Охоронець, який працює три дні на тиждень.
3.	Економічно неактивні.	В.	Учитель, звільнений у зв'язку з виходом на пенсію.
4.	Непрацездатні.	Г.	Економіст банку, звільнений у зв'язку із скороченням штатів.
		Д.	Іноземний громадянин, що нелегально приїхав до країни і шукає роботу.

18 А Б В Г Д

1					
2					
3					
4					

Достатній рівень

- 19*. Якнайефективніше використовуючи ресурси й виробничі потужності, ферма має криву виробничих можливостей, представлену на графіку. Зазначте, яке з тверджень правильне:

А. Альтернативна вартість виробництва 30 тис. т сояшнику дорівнює виробництву 5 тис. т вівса.
 Б. Альтернативна вартість виробництва 1 т сояшнику дорівнює втраті можливості виробити 1 т вівса;
 В. Альтернативна вартість виробництва перших 15 тис. т сояшнику дорівнює втраті можливості виробити 15 тис. т вівса.
 Г. Альтернативна вартість виробництва перших 5 тис. т вівса дорівнює втраті можливості виробити 5 тис. т сояшнику.

19 А Б В Г

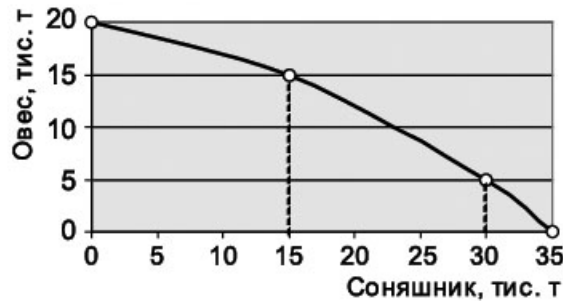
--	--	--	--

19. За даними графіка кривої виробничих можливостей визначте, якою є альтернативна вартість виробництва останніх 5 тис. т сояшнику:

А. 1 тис. т вівса. В. 15 тис. т вівса.
 Б. 5 тис. т вівса. Г. 18 тис. т вівса.

19 А Б В Г

--	--	--	--

20*. Бізнесмен взяв у банку кредит на суму 100 тис. грн. під 20 % річних терміном на 2 роки зі щорічною сплатою процентів. Визначте, яку суму він має виплатити банку:

- А. 40 тис. грн. В. 144 тис. грн.
Б. 140 тис. грн. Г. 200 тис. грн.

20* А Б В Г

20. Визначте, яку суму процентів має виплатити банку бізнесмен, якщо він взяв кредит 400 тис. грн. під 25 % річних на 2 роки зі щорічною сплатою процентів:

- А. 200 тис. грн. В. 600 тис. грн.
Б. 225 тис. грн. Г. 625 тис. грн.

20 А Б В Г

21*. Батько, мати, син і донька готуються святкувати Різдво. Їм потрібно прибрати в квартирі і виготовити сувеніри. На всю роботу родина може витратити 6 год. Як родині найефективніше розподілити роботу, щоб виготовити якомога більше сувенірів і при цьому обов'язково встигнути прибрати в квартирі? Скільки сувенірів буде при цьому зроблено? Відома продуктивність праці кожного члена родини: прибирання в квартирі займає у матері 2 год., у доньки 4 год., у батька 5 год., у сина – 6 год.; за 1 год. мати може зробити 4 сувеніри, донька – 3, батько – 2, син – 0,5.

21. В результаті впровадження нових технологій продуктивність праці зросла на 20 %. При цьому кількість робітників зменшилась на 20 %. Визначте, як змінився обсяг виробленої продукції.

Високий рівень

22*. Визначте ВВП за доходами та витратами за наведеними у таблиці даними (у млрд грн.). Розрахуйте також чистий внутрішній продукт і національний дохід.

1. Експорт	132	10. Трансфертні платежі	1028
2. Дивіденди	170	11. Проценти на капітал	291
3. Амортизація	534	12. Прибуток індивідуальних власників	398
4. Заробітна плата	3420	13. Споживчі витрати	3883
5. Державні закупівлі товарів та послуг	1013	14. Імпорт	189
6. Рента	43	15. Внески на соціальне страхування	533
7. Непрямі податки	461	16. Нерозподілені прибутки корпорацій	122
8. Чисті приватні інвестиції	254	17. Податки на особисті доходи	626
9. Податки на прибутки корпорацій	188		

22. Розв'яжіть задачу. Визначте номінальний ВВП за витратами за наведеними у таблиці даними (у млрд грн.). Розрахуйте реальний ВВП, якщо дефлятор ВВП становив 120 %.

23*. Дайте визначення поняття «потреби». Назвіть чинники, що впливають на зміну потреб. Що означає «раціональна поведінка споживача»? Визначте умову оптимального вибору споживача.

23. Дайте визначення поняття «потреби». Охарактеризуйте потребу в освіті за видами потреб. Назвіть чинники, що впливають на зміну потреб.

Початковий рівень

1. Виберіть варіант відповіді, в якому найповніше представлені всі види факторів виробництва:
- А. Ферма, фермер, комбайн, трактор, селяни, довідник городника.
 Б. Рибалка, човен, річка, інструкція з експлуатації мотора на човні.
 В. Трактор, поле, тракторист, фермер, дизельне паливо, інструкція з правил експлуатації трактора.
 Г. Залізниця, пасажир, машиніст, потяги, робітники станцій, інструкція з правил користування послугами залізниці.
- 1

	А	Б	В	Г
1				
2. Визначте сутність ефекту доходу:
- А. За умови збільшення ціни збільшуються виручка від реалізації продукції і прибуток.
 Б. Нижча ціна на певний товар дає змогу споживачу придбати його в більшій кількості.
 В. За умови зменшення ціни споживач виявляє схильність замінювати відносно дорожчі товари на ті, ціни яких знижуються або залишаються незмінними.
 Г. Нижча ціна не дає можливості відшкодувати відносно більші витрати виробництва за умови використання гірших ресурсів, але таку можливість створює вища ціна.
- 2

	А	Б	В	Г
2				
3. Вкажіть умову, за якої крива пропозиції зміститься ліворуч:
- А. Зменшиться ціна на товар.
 Б. Держава зменшить ставку оподаткування прибутку підприємств.
 В. Зростуть ціни на ресурси, необхідні для виробництва даного товару.
 Г. Підприємства масово почнуть застосовувати нові технології виробництва товарів.
- 3

	А	Б	В	Г
3				
4. Вкажіть чинник, який *не* є неціновим чинником попиту на ринку землі:
- А. Якість ґрунту.
 Б. Доходи споживачів.
 В. Попит на сільськогосподарську продукцію.
 Г. Віддаленість від ринків збуту сільськогосподарської продукції.
- 4

	А	Б	В	Г
4				
5. Визначте суб'єкта колективної форми власності:
- А. Кооперативи.
 Б. Колективи орендарів.
 В. Окремі громадяни країни.
 Г. Трудові колективи державних підприємств.
- 5

	А	Б	В	Г
5				
6. Вкажіть, що є нормою позичкового процента:
- А. Термін окупності позичкового капіталу.
 Б. Доход, отриманий банком від використання залученого капіталу.
 В. Відношення позичкового проценту до величини позичкового капіталу.
 Г. Різниця між сумою грошей, яка повертається власникові грошового капіталу, та позиченою.
- 6

	А	Б	В	Г
6				
7. Вкажіть, в чому важливість показника «середні загальні витрати» для підприємця:
- А. Він є орієнтиром для визначення ціни товару.
 Б. Він необхідний для визначення продуктивності праці.
 В. Він враховується в умові максимізації прибутку підприємства.
 Г. Він дає можливість розрахувати виручку від реалізації продукції, якщо середні загальні витрати помножити на обсяг проданої продукції.
- 7

	А	Б	В	Г
7				

8. Податковим кодексом України передбачено зниження ставки податку на прибуток підприємств з 23 до 16 % (див табл.). Вкажіть, який із принципів оподаткування характерний для податку на прибуток:

Рік	2011	2012	2013	2014
Ставка податку на прибуток, %	23	21	19	16

- А. Пропорційний. В. Регресивний.
Б. Прогресивний. Г. Оптимальний.

8 А Б В Г

9. Визначте, що з нижченаведеного є суспільним благом:

- А. Оборона країни.
Б. Хлібобулочні вироби.
В. Освітні послуги, що надаються приватними школами.
Г. Туристичні послуги, що надаються учням та їхнім батькам.

9 А Б В Г

10. Вкажіть, на яку величину чистий внутрішній продукт менший за показник валового внутрішнього продукту:

- А. На величину інвестицій.
Б. На величину чистого експорту.
В. На величину непрямих податків.
Г. На величину амортизаційних відрахувань.

10 А Б В Г

11. Оберіть помилкове твердження щодо наслідків непередбачуваної інфляції:

- А. Зростає реальна заробітна плата.
Б. Гальмується науково-технічний прогрес.
В. Поглиблюється розшарування населення за доходами.
Г. Зменшуються стимули до підвищення продуктивності праці.

11 А Б В Г

12. Зазначте, як впливає на пропозицію грошей купівля Центральним банком у корпорацій облігацій державної позики:

- А. Зменшується.
Б. Збільшується.
В. Залишається незмінною.
Г. Узгоджується з державним боргом.

12 А Б В Г

Середній рівень

13. Зазначте, яку функцію виконує європейська валютна одиниця євро:

- А. Засіб обігу.
Б. Міра вартості.
В. Засіб нагромадження.
Г. Усі перелічені вище функції.

13 А Б В Г

14. Визначте обсяг нормального прибутку фірми за рік, якщо банківська ставка процента сягає 20 % річних, а фірма вкладала в бізнес 1 млн грн.:

- А. 200 000 грн. В. 1 000 000 грн.
Б. 800 000 грн. Г. 1 200 000 грн.

14 А Б В Г

15. Оберіть рису, що характеризує пропорційну систему оподаткування:

- А. Зацікавленість у зростанні доходів за незмінності податкової ставки.
Б. Стимулювання приховування доходів за незмінної податкової ставки.
В. Забезпечується зростання податкової ставки та відтворюється соціальна нерівність за умови отримання дуже високих доходів.
Г. Забезпечується зростання податкової ставки зі зростанням доходу та перерозподіл доходів на користь бідніших верств населення.

15 А Б В Г

16. Вкажіть, як зміниться курс євро до гривні, якщо в Україні індекс споживчих цін перевищить відповідний показник інфляції у ЄС:

- А. Курс гривні щодо євро зросте.
 Б. Курс євро щодо гривні зросте.
 В. Курс євро щодо гривні знизиться.
 Г. Курс євро щодо гривні не зміниться.

16. А Б В Г

--	--	--	--

17. Вкажіть відповідність між подіями і функціями грошей.

1.	Максим отримав заробітну плату.	А.	Міра вартості.
2.	Максим сплатив вартість комунальних послуг.	Б.	Засіб обігу.
3.	Максим вклав частину доходів на депозитний рахунок у банку.	В.	Засіб нагромадження.
4.	Максим у туристичній фірмі з'ясовує ціну путівки на відпочинок до Єгипту.	Г.	Засіб платежу.
		Д.	Світові гроші.

17. А Б В Г Д

1				
2				
3				
4				

18. Вкажіть відповідність між видами державної політики та її інструментами:

1.	Стимулююча грошово-кредитна політика.	А.	Скорочення державних витратів.
2.	Стимулююча податково-бюджетна політика.	Б.	Зниження податку на прибуток підприємств.
3.	Стримуюча грошово-кредитна політика.	В.	Зменшення облікової ставки процента.
4.	Стримуюча податково-бюджетна політика.	Г.	Продаж державних цінних паперів.
		Д.	Збільшення імпортих товарних квот.

18. А Б В Г Д

1				
2				
3				
4				

Достатній рівень

19*. Ринок певного товару характеризується такими функціями попиту і пропозиції:
 $Q_d = 200 - 4P$, $Q_s = -150 + 10P$. Фіксована ціна встановлена урядом на рівні $P = 20$ грн. Визначте обсяг продажу товару.

- А. 25. Б. 50.
 В. 100. Г. 120.

19. А Б В Г

--	--	--	--

19. Ринок певного товару характеризується такими функціями попиту і пропозиції:
 $Q_d = 200 - 5P$, $Q_s = -100 + 10P$. Визначте рівноважний обсяг продажу товару.

- А. 5. Б. 20.
 В. 100. Г. 120.

19. А Б В Г

--	--	--	--

20*. Визначте спеціалізацію у міжнародній торгівлі двох країн. Країна А може виробляти 1 т пшениці або 4 т вугілля з одиниці ресурсів. Країна Б може виробляти 2 т пшениці або 5 т вугілля з одиниці ресурсів, тоді:

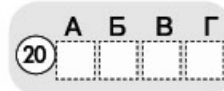
- А. Країна А буде експортувати пшеницю та імпортувати вугілля.
 Б. Країна Б буде експортувати пшеницю та імпортувати вугілля.
 В. Країна А не буде ні експортувати, ні імпортувати пшеницю.
 Г. Країна Б не буде ні експортувати, ні імпортувати вугілля.

20. А Б В Г

--	--	--	--

20. За яким принципом можна визначити спеціалізацію у міжнародній торгівлі виходячи з даних про те, що країна А може виробляти 1 т пшениці або 4 т вугілля з одиниці ресурсів, а країна Б може виробляти 2 т пшениці або 5 т вугілля з одиниці ресурсів:

- А. За принципом порівняльних переваг.
 Б. За принципом абсолютних переваг.
 В. За принципом конкуренції.
 Г. За принципом ієрархії.

21*. Розв'яжіть задачу. Припустимо, що перед вами проблема вибору: купівля економічної літератури і відеодисків. Дані таблиці характеризують криву байдужості:

Комбінації	Економ. література	Відеодиски
A	8	3
B	6	4
C	4	6
D	2	10

Батьки вам виділили на цю покупку 96 грн. Ціна книжки 8 грн., а відеодиска – 12 грн. Покажіть графічно точку оптимального вибору. Скільки підручників і відеодисків ви купите?

21. Розв'яжіть задачу. Визначте ціну товару X , якщо відомо, що ціна товару Y становить 200 грн., а дохід споживача – 1000 грн. При цьому раціональний споживач купує 8 од. товару X та 3 од. товару Y .

Високий рівень

22*. Розв'яжіть задачу. Уявіть, що ви є консультантом з економічних питань. Вашими послугами користуються фірми, які працюють на конкурентному ринку. Основні показники, що характеризують діяльність цих фірм, наведені в таблиці.

Фірми	P	Q	TR	MR	TC	MC	ATC	AVC
A	2	200				2	1,5	1
B	7		700			4	5	4,5
C	5	300			1650	6		4

Ці дані є неповними, але ваші знання дають можливість розробити певні рекомендації для кожної фірми. Заповніть порожні клітинки таблиці та подайте розрахунки відповідних показників. Обґрунтуйте рекомендації щодо оптимізації становища кожної фірми на ринку.

22. Розв'яжіть задачу. Функція попиту на продукцію підприємства визначається рівнянням $P = 201 - Q$, а функція його загальних витрат $TC = Q^2 + Q + 100$. Визначте прибуток за таких обсягів виробництва: а) 50 од.; б) 100 од.

23*. Визначте переваги й недоліки планової та ринкової економіки. Яка з економічних систем є ефективнішою і чому? Охарактеризуйте тип економічної системи сучасної України.

23. Визначте принципи ринкової економіки. Які переваги й недоліки має ринкова економічна система? Чи є економічна система України ринковою? Відповідь обґрунтуйте.

Початковий рівень

1. Виберіть правильне твердження:

- А. Економічна теорія – суспільна наука, яка досліджує, як ефективніше розподілити обмежені ресурси для найповнішого задоволення потреб.
- Б. Економічна теорія – це природнича наука, яка досліджує обмежені природні ресурси суспільства та їхнє використання в процесі виробництва.
- В. Економічна теорія – це точна наука, яка досліджує такі сфери життя суспільства: створення різних благ, обміну ними, розподілу доходів і споживання.
- Г. Економічна теорія – це суспільна наука, яка досліджує способи задоволення потреб та ефективність виробництва різними організаційно-правовими формами підприємств.

	А	Б	В	Г
1	☐	☐	☐	☐

2. Виберіть подію, яка *не* може призвести до зсуву кривої пропозиції блага:

- А. Зміна ціни цього блага.
- Б. Зміна ціни ресурсів, необхідних для виробництва цього блага.
- В. Зміна ставки податку на прибуток підприємств, що виробляють це благо.
- Г. Запровадження нової технології на підприємствах, що виробляють це благо.

	А	Б	В	Г
2	☐	☐	☐	☐

3. Вкажіть, що свідчить про наявність конкуренції в галузі:

- А. Неможливість інших фірм «увійти» в галузь.
- Б. Прийняття закону про антимонопольне регулювання.
- В. Присутність на ринку великої кількості фірм з диференційованою продукцією.
- Г. Присутність на ринку значної кількості дрібних фірм з однорідною продукцією.

	А	Б	В	Г
3	☐	☐	☐	☐

4. Зазначте, що з наведеного *не* відноситься до операцій, які може здійснювати комерційний банк:

- А. Надання кредитів.
- Б. Обслуговування платежів клієнтів.
- В. Формування власного статутного фонду.
- Г. Встановлення облікової ставки процента.

	А	Б	В	Г
4	☐	☐	☐	☐

5. Визначте, що є ціною на ринку капіталу:

- А. Процент за депозитом.
- Б. Гроші, надані в кредит.
- В. Процент за кредит на придбання споживчих товарів.
- Г. Процент за кредит на придбання засобів виробництва.

	А	Б	В	Г
5	☐	☐	☐	☐

6. Вкажіть на перевагу великих підприємств порівняно з малими:

- А. Мобільність у зміні виду господарської діяльності.
- Б. Привласнення прибутку відбувається одноосібно приватним власником.
- В. Більші можливості для застосування у виробництві досягнень науково-технічного прогресу.
- Г. Спрощена система управління, при якій накази керівництва безпосередньо досягають виконавців.

	А	Б	В	Г
6	☐	☐	☐	☐

7. Вкажіть, частка якого податку у доходах Державного бюджету України є найбільшою:

- А. ПДВ.
- Б. Акциз.
- В. Податок на доходи фізичних осіб.
- Г. Податок на прибуток підприємств.

	А	Б	В	Г
7	☐	☐	☐	☐

8. Зазначте, чим зумовлена множинність пояснень безробіття в економічній науці:

- А. Неможливістю точно визначити рівень безробіття.
- Б. Наявністю багатьох видів підприємств і галузей, що виробляють різну продукцію.
- В. Необхідністю застосування багатьох інструментів державного регулювання для обмеження безробіття.
- Г. Дією різних чинників, що формують попит і пропозицію на ринку робочої сили й визначають їх співвідношення.

8

--	--	--	--

9. Зазначте, як називають інфляцію, якщо її річний темп становить 300 %:

- А. Помірною.
- Б. Галопуючою.
- В. Гіперінфляцією.
- Г. Інфляцією витрат.

9

--	--	--	--

10. Визначте величину податкової ставки, якщо при одержанні прибутку у 200 000 грн. підприємець сплатив до бюджету 50 000 грн.:

- А. 20 %.
- Б. 25 %.
- В. 40 %.
- Г. 50 %.

10

--	--	--	--

11. Зазначте, що таке норма банківських резервів:

- А. Частка власного капіталу банків, яку вони мають тримати у резервах.
- Б. Частка залучених коштів клієнтів, яку банк не може надати у кредит.
- В. Частка залучених банком коштів клієнтів, яку він може надати у кредит.
- Г. Частка коштів центрального банку, яку він надає у кредит комерційним.

11

--	--	--	--

12. Зазначте, з якою метою застосовують імпортне мито:

- А. Для поповнення бюджету за рахунок експортерів продукції.
- Б. Для підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції.
- В. Для обмеження ввезення в країну товарів іноземного виробництва і підтримки вітчизняного виробника.
- Г. Для обмеження вивезення з країни товарів вітчизняного виробництва і підтримки вітчизняного виробника.

12

--	--	--	--

Середній рівень

13. Вкажіть, в результаті дії якого чинника підвищиться рента:

- А. Зменшення якості землі.
- Б. Осушення боліт і використання нових земельних угідь.
- В. Зменшення відстані до ринків збуту сільськогосподарської продукції.
- Г. Зростання зношеності засобів виробництва, що розташовані на земельній ділянці.

13

--	--	--	--

14. Вкажіть, яка з паперових купюр має найбільшу ліквідність в Україні:

- А. 100 євро.
- Б. 100 гривень.
- В. 100 доларів США.
- Г. 100 японських єн.

14

--	--	--	--

15. Визначте, до якого випадку можна застосувати закон спадної граничної корисності:

- А. Одна і та ж особа споживає по одній одиниці різних товарів.
- Б. Одна і та ж особа купує кілька одиниць одного й того ж товару.
- В. Різні особи споживають по одній одиниці одного й того ж товару.
- Г. Одна і та ж особа споживає кілька одиниць одного й того ж товару.

15

--	--	--	--

16. Виберіть правильне закінчення твердження «Якщо Країна 1 при виробництві однієї тонни пшениці втрачає можливість виробити 3 т ячменю, а в Країні 2 альтернативна вартість виробництва 2 т пшениці дорівнює 5 т ячменю, то...»:

- А. Країна 1 має порівняльні переваги у виробництві пшениці.
 Б. Країна 2 має порівняльні переваги у виробництві пшениці.
 В. Країна 2 має порівняльні переваги у виробництві ячменю.
 Г. Країна 1 має абсолютні переваги у виробництві пшениці.

	А	Б	В	Г
16				

17. Вкажіть відповідність між ринками і товарами або послугами, які на них продаються:

1.	Ринок робочої сили.	А.	Трактор.
2.	Ринок землі.	Б.	Проектна документація на будівництво зерносховища.
3.	Ринок капіталів.	В.	Орне поле.
4.	Ринок інформації.	Г.	Послуги праці тракториста.
		Д.	Гроші, надані в кредит, необхідні для придбання трактора.

	А	Б	В	Г	Д
17					
1					
2					
3					
4					

18. Вкажіть відповідність між типами макроекономічної політики та прикладами застосування їхніх засобів:

1.	Міжнародна.	А.	Зміна норми резервів банку.
2.	Антиінфляційна.	Б.	Купівля-продаж корпоративних цінних паперів.
3.	Грошово-кредитна.	В.	Зміна державних витрат.
4.	Бюджетно-податкова.	Г.	Підвищення квот.
		Д.	Збільшення товарності господарства.

	А	Б	В	Г	Д
18					
1					
2					
3					
4					

Достатній рівень

- 19*. На першому полі фермер може виростити 400 т пшениці або 800 т картоплі. Про друге поле відомо, що альтернативна вартість виробництва 1 т пшениці дорівнює 3 т картоплі за максимального врожаю картоплі 600 т. Визначте, яку максимальну кількість пшениці може виростити фермер:

- А. 2200 т. В. 600 т.
 Б. 1800 т. Г. 200 т.

	А	Б	В	Г
19*				

19. Визначте, що ілюструє крива виробничих можливостей:

- А. Закон пропозиції.
 Б. Комбінації двох товарів, які може придбати споживач за заданого рівня цін та доходу.
 В. Комбінації виробництва двох товарів за умови повного і ефективного використання ресурсів.
 Г. Зменшення альтернативної вартості виробництва товару в міру зростання його виготовлення.

	А	Б	В	Г
19				

- 20*. Грошова маса протягом року спочатку зросла на 30 %, а потім ще на 15 %, швидкість обігу грошової одиниці підвищилась з 5 до 6 оборотів, кількість вироблених товарів і послуг зросла на 20 %. Визначте, наскільки підвищилися ціни на товари та послуги:

- А. 16 %. В. 45 %.
 Б. 19,6 %. Г. 49,5 %.

	А	Б	В	Г
20*				

20. Визначте умову, за якої загальний рівень цін в країні залишатиметься незмінним при сталій швидкості обігу грошової маси:

- А. Якщо темп зростання грошової маси дорівнює темпу зростання фізичного обсягу виробленої продукції.
 Б. Якщо темп зростання грошової маси перевищує темп

зростання фізичного обсягу виробленої продукції.

- В.** Якщо темп зростання грошової маси є меншим за темп зростання фізичного обсягу виробленої продукції.
- Г.** Якщо темп зростання грошової маси дорівнює темпу зменшення фізичного обсягу виробленої продукції.

20 А Б В Г

21*. Розв'яжіть задачу. Функція попиту на товар описується рівнянням: $Q_D = 6 - P$, функція пропозиції: $Q_S = -3 + 2P$, де Q_D – обсяг попиту, млн шт.; Q_S – обсяг пропозиції, млн шт.

1. Визначте рівноважну ціну і рівноважний обсяг продажу.
2. Якщо ціна даного товару становитиме 2 грош. од., то що утвориться на ринку: надлишок чи дефіцит товару? В якому розмірі? Розв'язання задачі проілюструйте графічно.

21. Розв'яжіть задачу. Функція попиту на товар описується рівнянням: $Q_D = 6 - P$, функція пропозиції: $Q_S = -3 + 2P$, де Q_D – обсяг попиту, млн шт.; Q_S – обсяг пропозиції, млн шт. Визначте рівноважну ціну і рівноважний обсяг продажу.

Високий рівень

22*. Розв'яжіть задачу. Раціональний споживач щомісяця купує яблука і ківі. У таблиці зазначені дані щодо оцінки корисності, яку він отримує від споживання різної кількості яблук (X) і ківі (Y). Ціна яблук і ківі по 8 грн./кг. На придбання цих товарів споживач використовує 64 грн. Якою є оптимальна комбінація споживання яблук і ківі? Яку загальну корисність одержує споживач в точці оптимуму?

Кількість товару	Загальна корисність, ютілів	
	Яблука	Ківі
1	52	36
2	100	68
3	144	96
4	184	120
5	220	140
6	252	156
7	280	168

22. Розв'яжіть задачу. Раціональний споживач щомісяця купує яблука і ківі. Ціна яблук і ківі по 8 грн./кг. На придбання цих товарів споживач використовує 64 грн. Якщо оптимальна кількість ківі становить 2 кг, то яку кількість яблук при цьому придбає споживач?

23*. Якими засобами і з урахуванням якої умови Центральний банк країни має контролювати кількість грошей в обігу? Проаналізуйте дані таблиці. Які закономірності спостерігаються в динаміці даних? Що б ви запропонували зробити Уряду України для поліпшення економічної ситуації?

Показники	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Темп зміни реального ВВП, %	5,9	9,2	5,2	9,6	12,1	2,7	7,3	7,9	2,3	-14,8	4,2
Обсяг грошової маси (M_1), млрд грн.	20,8	29,8	40,3	51,5	67,1	98,6	123,3	181,7	225,1	233,7	289,9
Темп інфляції, %	25,8	6,1	-0,6	8,2	12,3	10,3	11,6	16,6	22,3	12,3	9,1

Джерело: Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

23. Які засоби і з якою метою використовує Центральний банк країни в межах грошово-кредитної політики? Запропонуйте заходи по боротьбі з інфляцією.

Початковий рівень

1. Оберіть економічне поняття, що характеризує міру задоволення споживача від кожної наступної одиниці придбаного блага:
 - А. Додатковий попит.
 - Б. Загальна корисність.
 - В. Гранична корисність.
 - Г. Обсяг споживання.

	А	Б	В	Г
1				

2. Укажіть зміст поняття «приватизація»:
 - А. Передача приватної власності в державне управління.
 - Б. Передача державного майна у власність фізичних чи юридичних осіб.
 - В. Передача майна від одного приватного власника іншому.
 - Г. Зменшення державного впливу на функціонування економіки.

	А	Б	В	Г
2				

3. Зазначте, що *не* є ознакою чистої монополії:
 - А. Відсутній контроль за ціною товару з боку виробника.
 - Б. Виготовляється унікальний продукт.
 - В. Вхід на ринок нових фірм практично неможливий.
 - Г. На ринку існує тільки один великий виробник товару.

	А	Б	В	Г
3				

4. Вкажіть ситуацію, що виникає на ринку певного товару, якщо обсяг попиту перевищує обсяг пропозиції:
 - А. Ринкова рівновага.
 - Б. Дефіцит товару.
 - В. Ціни зменшаться.
 - Г. Надлишок товару.

	А	Б	В	Г
4				

5. Оберіть поняття, що відповідає визначенню «Доход, який одержує власник землі або інших природних ресурсів, називається...»:
 - А. Зарплата.
 - Б. Процент.
 - В. Прибуток.
 - Г. Рента.

	А	Б	В	Г
5				

6. Виберіть вид підприємства за організаційно-правовою формою:
 - А. Державне.
 - Б. Велике.
 - В. Комерційне.
 - Г. Корпорація.

	А	Б	В	Г
6				

7. Виберіть правильне закінчення твердження «Діяльність, спрямовану на вивчення потреб споживачів для їх найкращого задоволення, називають...»:
 - А. Маркетингом.
 - Б. Лізингом.
 - В. Менеджментом.
 - Г. Франчайзингом.

	А	Б	В	Г
7				

8. Зазначте, якому виду витрат відповідає поняття «собівартість одиниці продукції»:
 - А. Загальним витратам.
 - Б. Середнім змінним витратам.
 - В. Середнім загальним витратам.
 - Г. Граничним витратам.

	А	Б	В	Г
8				

9. Вкажіть термін, яким економічна теорія визначає здатність національної економіки виробляти матеріальні блага, надавати послуги, задовольняти потреби суспільства:

- А. Економічне зростання.
- Б. Економічний потенціал.
- В. Економічний дохід.
- Г. Економічний розвиток.

	А	Б	В	Г
9				

10. Оберіть вид безробіття, яке збільшиться внаслідок добровільного звільнення особи з роботи в м. Хмельницький і тривалого пошуку роботи в м. Київ:

- А. Приховане.
- Б. Структурне.
- В. Циклічне.
- Г. Фрикційне.

	А	Б	В	Г
10				

11. Вкажіть вид інфляції, що класифікується за темпом зростання цін:

- А. Інфляція витрат.
- Б. Помірна інфляція.
- В. Очікувана інфляція.
- Г. Прихована інфляція.

	А	Б	В	Г
11				

12. Укажіть, як називається ціна грошової одиниці однієї країни, яка виражена в грошовій одиниці інших країн:

- А. Валютна система.
- Б. Валютний паритет.
- В. Валютна інтервенція.
- Г. Валютний курс.

	А	Б	В	Г
12				

Середній рівень

13. Зазначте, дія якого з чинників змістить криву ринкової пропозиції праворуч:

- А. Здешевлення сировини для виробництва товару.
- Б. Значне зростання доходів покупців товару.
- В. Збільшення оподаткування прибутку виробників.
- Г. Зменшення кількості виробників даного товару.

	А	Б	В	Г
13				

14. Вкажіть, що з наведеного *не* є функцією держави в ринковій економіці:

- А. Виробництво суспільних благ.
- Б. Захист та підтримка конкуренції.
- В. Встановлення цін на товари і послуги.
- Г. Коригування зовнішніх ефектів.

	А	Б	В	Г
14				

15. Зазначте, які заходи уряду свідчать про проведення стимулюючої податково-бюджетної політики:

- А. Зменшення податкових ставок і зменшення видатків бюджету.
- Б. Зменшення податкових ставок і збільшення видатків бюджету.
- В. Збільшення податкових ставок і збільшення видатків бюджету.
- Г. Збільшення податкових ставок і зменшення видатків бюджету.

	А	Б	В	Г
15				

16. Вкажіть, який захід свідчить про проведення урядом зовнішньоторговельної політики захисту вітчизняних виробників цукру:

- А. Введення імпоротної квоти на ввіз цукру з-за кордону.
- Б. Зниження ставки податку на додану вартість.
- В. Введення високої ставки експортного мита на цукор.
- Г. Зменшення податку на прибуток цукрових заводів.

	А	Б	В	Г
16				

17. Вкажіть відповідність між подіями і функціями грошей:

1.	Ірина з'ясувала, що морква на базарі коштує 3 грн./кг, а в магазині – 5 грн./кг.	А.	Засіб нагромадження.
2.	Лариса заплатила кредитній спілці 200 грн. щомісячної плати за позику.	Б.	Засіб обігу.
3.	Леся вклала в банк на депозит суму 5000 грн.	В.	Міра вартості.
4.	Семен продав за 3000 грн. старий комп'ютер.	Г.	Засіб платежу.
		Д.	Світові гроші.

17

А Б В Г Д

1

2

3

4

18. Вкажіть відповідність між подіями та інструментами грошово-кредитної політики:

1.	Центральний банк випустив облігації на суму 200 млн грн.	А.	Позичкова ставка процента.
2.	Комерційні банки не можуть надавати в кредит 10 % депозитів.	Б.	Норма резервування.
3.	Центральний банк надає кредити комерційним банкам під 15 % річних.	В.	Операції на відкритому ринку.
4.	Комерційні банки надають кредити населенню під 25 % річних.	Г.	Прибуток банку.
		Д.	Облікова ставка.

18

А Б В Г Д

1

2

3

4

Достатній рівень

19*. Проаналізуйте наведений графік кривої виробничих можливостей швейного підприємства і вкажіть альтернативну вартість виробництва 2000 простирадл:

- А. 2000 наволочок.
- Б. 600 наволочок.
- В. 1500 наволочок.
- Г. 2500 наволочок.

19*

А Б В Г

19. Проаналізуйте наведений графік кривої виробничих можливостей швейного підприємства і вкажіть, яку кількість наволочок не може бути вироблено за одночасного пошиття 1000 простирадл:

- А. 2500 наволочок.
- Б. 3000 наволочок.
- В. 4000 наволочок.
- Г. 4500 наволочок.

19

А Б В Г

20*. Виберіть формулу, що характеризує економічний прибуток підприємства:

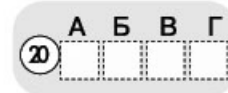
- А. Економічний прибуток = загальний дохід + явні витрати – неявні витрати.
- Б. Економічний прибуток = загальний дохід – внутрішні (неявні) витрати.
- В. Економічний прибуток = загальний дохід – явні витрати – неявні витрати.
- Г. Економічний прибуток = загальний дохід – явні витрати + неявні витрати.

20*

А Б В Г

20. Виберіть формулу, що характеризує чистий прибуток підприємця:

- А. Дохід – Загальні витрати – Неявні витрати.
 Б. Дохід – Загальні витрати + Податки.
 В. Дохід – Змінні витрати – Постійні витрати.
 Г. Дохід – Загальні витрати – Податки.

- 21*. Розв'яжіть задачу. Обчисліть відсоткову зміну продуктивності праці за три дні, якщо впродовж першого дня 4 трактористи зорали 8 га землі, наступного дня 5 трактористів зорали 12 га, а на третій день продуктивність зменшилася на 20 %.
21. Розв'яжіть задачу. Обчисліть відсоткову зміну продуктивності праці майстерні, якщо у перший день 10 працівників виробили 200 одиниць продукції, а наступного дня без двох захворілих працівників було вироблено 180 одиниць продукції.

Високий рівень

- 22*. Розв'яжіть задачу. ВВП країни Еколандія в 2009 році дорівнював 745 млрд грошових одиниць. У 2010 році статистичне управління отримало такі дані національних рахунків:

Показники	млрд г. о.	Показники	млрд г. о.
Нерозподілений прибуток корпорацій	20	Дивіденди	130
Державні видатки	350	Амортизація	70
Чисті приватні інвестиції	50	Податок на прибуток корпорацій	15
Непрямі податки на бізнес	90	Процент	35
Експорт	140	Доходи еколандців з-за кордону	60
Імпорт	160	Доходи, виплачені іноземцям	40
Заробітна плата	405	Прибуток некорпоративного сектору	125
Рента	80	Споживчі видатки	500

Використовуючи наведені показники, розрахуйте:

- Номінальний ВВП країни за 2010 рік;
 - Реальний ВВП 2010 року, якщо дефлятор ВВП зріс на 25 %;
 - Уряд країни оголосив, що економіка в 2010 році почала виходити з кризи. Підтвердіть або спростуйте цю заяву розрахунками рівня економічного зростання або спаду.
22. Розв'яжіть задачу. Обчисліть обсяг імпорту товарів, якщо ВВП дорівнює 6000 млрд г.о., споживчі витрати – 3500 млрд г.о., державні видатки – 1000 млрд г.о., чисті приватні інвестиції – 600 млрд г.о., амортизація – 1100 млрд г.о., експорт товарів і послуг – 300 млрд г.о.
- 23*. Що таке виробництво? Назвіть та охарактеризуйте основні елементи виробництва і поясніть з наведенням прикладів, коли вода у виробничому процесі є предметом праці, а коли – засобом праці. Охарактеризуйте стан сільського господарства в Україні з використанням даних таблиці.

Продукція сільського господарства в Україні (у порівнянних цінах 2005 року; млрд грн.)

Роки	1990	1995	2000	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Продукція сільського господарства	145,875	94,795	77,889	86,784	77,271	92,531	92,586	94,895	88,769	103,978	102,093	100,536

23. Назвіть і охарактеризуйте всі види виробничих ресурсів. Поясніть поняття «ефективність використання ресурсів» і наведіть приклади показників ефективності.

Початковий рівень

1. Вкажіть потребу, що задовольняється тільки колективно:
 - А. Потреба в ліжку для відпочинку.
 - Б. Потреба у прийомі ліків від грипу.
 - В. Потреба в теплому одязі взимку.
 - Г. Потреба в громадському порядку.

	А	Б	В	Г
1				
2. Вкажіть наслідок, зумовлений обмеженістю наявних виробничих ресурсів:
 - А. Необхідність постійного зменшення обсягів виробництва.
 - Б. Необхідність вибору альтернативних варіантів виробництва.
 - В. Неможливість врахування всіх наявних в даний час потреб.
 - Г. Можливість повного задоволення всіх людських потреб.

	А	Б	В	Г
2				
3. Вкажіть принципи функціонування ринкової економіки:
 - А. Економічна свобода виробників, конкуренція, саморегулювання.
 - Б. Заборона підприємницької діяльності, диктат центральної влади.
 - В. Панування державної власності, державне планування виробництва.
 - Г. Традиційні способи ведення господарства, натуральне виробництво.

	А	Б	В	Г
3				
4. Зазначте, яку функцію виконують гроші, сплачені в шкільному буфеті за пляшку мінеральної води:
 - А. Міра вартості.
 - Б. Засіб платежу.
 - В. Засіб обігу.
 - Г. Засіб нагромадження.

	А	Б	В	Г
4				
5. Зазначте, яка ціна встановлюється на ринку капіталів:
 - А. Ставка зарплати.
 - Б. Рента.
 - В. Ставка процента.
 - Г. Гонорар.

	А	Б	В	Г
5				
6. Вкажіть, яке з наведених підприємств економічна наука відносить до корпорацій:
 - А. Приватне одноосібне підприємство.
 - Б. Акціонерне товариство.
 - В. Виробничий кооператив.
 - Г. Державне комунальне підприємство.

	А	Б	В	Г
6				
7. Вкажіть постійні витрати підприємства:
 - А. Витрати на зарплату робітників.
 - Б. Витрати на сировину та матеріали.
 - В. Витрати на оренду приміщення.
 - Г. Витрати на транспортування товару.

	А	Б	В	Г
7				
8. Зазначте, що з наведеного є суспільним благом:
 - А. Світлова реклама на будівлі банку.
 - Б. Електричні лампи в магазині.
 - В. Люстри в приватній квартирі.
 - Г. Вуличні ліхтарі вздовж доріг.

	А	Б	В	Г
8				
9. Вкажіть, як визначається рівень безробіття:
 - А. Як частка безробітних у складі всього населення країни.
 - Б. Як частка безробітних у складі економічно активних.
 - В. Як частка безробітних у складі працездатного населення.
 - Г. Як частка безробітних у складі непрацездатного населення.

	А	Б	В	Г
9				
10. Вкажіть, як називається фінансовий план доходів і видатків держави на певний рік:
 - А. Державні резерви.

- Б. Державний фонд.
- В. Державний бюджет.
- Г. Державний борг.

10 А Б В Г

--	--	--	--

11. Оберіть правильне визначення поняття «валютний курс гривні»:
- А. Це кількість одиниць іноземної валюти, що обмінюється на одну гривню.
 - Б. Це співвідношення вартості однакових товарів, що можуть бути придбані за 1 гривню і 1 грошову одиницю іноземної валюти.
 - В. Це кількість гривень, що обмінюється на одну грошову одиницю іноземної валюти.
 - Г. Це вартість виробництва однієї гривневої купюри, виміряна в іноземній валюті.

11 А Б В Г

--	--	--	--

12. Виберіть правильне закінчення твердження «Кошти, вкладені іноземним приватним підприємцем у створення фірми в Україні, називаються ...»:
- А. Міжнародною позикою.
 - Б. Валютними інтервенціями.
 - В. Чистими приватними інвестиціями.
 - Г. Прямими іноземними інвестиціями.

12 А Б В Г

--	--	--	--

Середній рівень

13. Зазначте, яке з наступних положень стосується предмета економічної науки:
- А. Аналіз думки населення щодо рівня життя домогосподарств.
 - Б. Політичний устрій і структура державного управління.
 - В. Задоволення потреб в умовах обмеженості ресурсів.
 - Г. Територіальне розміщення виробничих ресурсів у країні.

13 А Б В Г

--	--	--	--

14. Вкажіть першопричину розвитку натурального господарства в товарне виробництво:
- А. Суспільний поділ праці та спеціалізація виробників.
 - Б. Поява металевих грошей і поширення їх в обігу.
 - В. Суттєве зростання чисельності населення на планеті.
 - Г. Утворення держав і зміцнення їхніх політичних устроїв.

14 А Б В Г

--	--	--	--

15. Визначте, в якому твердженні слово «попит» слід замінити словосполученням «обсяг попиту»:
- А. Взимку зростає попит на вироби з хутра.
 - Б. Зі зростанням ціни на лижі попит на них впаде.
 - В. Улітку зменшується попит на гірські лижі.
 - Г. Зі зростанням доходів зростає попит на хутро.

15 А Б В Г

--	--	--	--

16. Вкажіть, що *не* буде враховано під час обчислення показника ВВП у поточному році:
- А. Вартість нового тролейбуса, придбаного міською радою.
 - Б. Вартість послуг бригади будівельників, сплачених родиною.
 - В. Витрати на придбання підприємством сировини та палива.
 - Г. Вартість придбаних акцій на вторинному ринку цінних паперів.

16 А Б В Г

--	--	--	--

17. Вкажіть відповідність між подіями та спричиненими ними видами інфляції:

1. Грошова маса в обігу внаслідок додаткової емісії перевищила вартість товарів і послуг.	А. Інфляція грошей.
2. Обсяги споживання населенням товарів довгострокового використання зросли.	Б. Очікувана інфляція.
3. Ціна імпортованих Україною газу та нафти зросла.	В. Інфляція витрат.
4. Європейський банк прогнозує зростання цін в Єврозоні впродовж наступного року на 2%.	Г. Інфляція попиту.
	Д. Прихована інфляція.

17 А Б В Г Д

1				
2				
3				
4				

18. Вкажіть відповідність між поняттями та їх визначеннями:

1.	Грошово-кредитна політика.	А.	Неспроможність підприємств та організацій своєчасно розраховуватися один з одним.
2.	Грошова маса.	Б.	Державні заходи впливу на основні параметри економіки через зміну грошової маси.
3.	Грошовий ринок.	В.	Випуск паперових грошей.
4.	Платіжна криза.	Г.	Відносини між власниками тимчасово вільних грошових коштів і позичальниками.
		Д.	Сукупність усіх грошових засобів, що перебувають в обігу.

18

А Б В Г Д

1

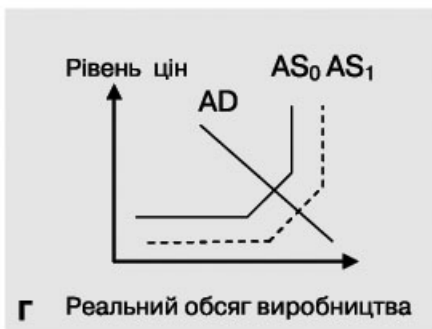
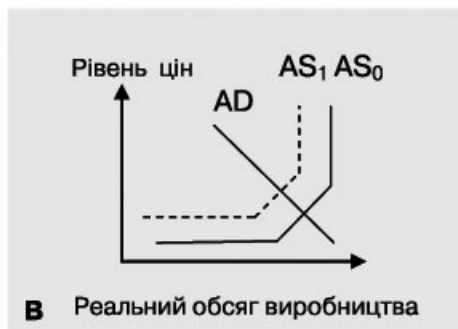
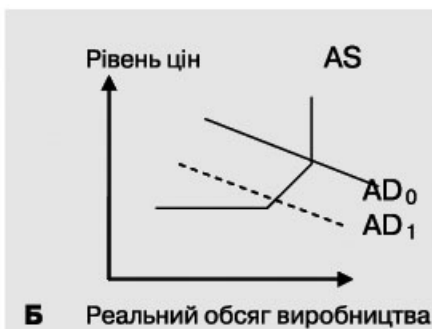
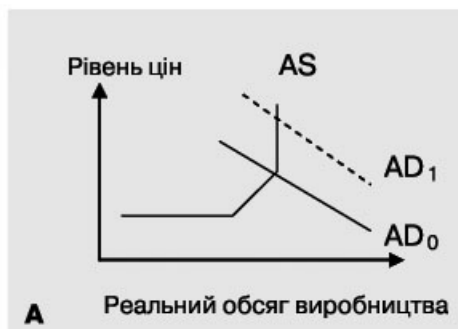
2

3

4

Достатній рівень

19*. Зазначте, який графік зміни макрорівноваги ілюструє одночасне зростання цін та рівня безробіття в економіці:

А Б В Г

19*

19. Укажіть повний перелік суб'єктів економічних відносин у національній економіці:

- А. Домогосподарства, підприємства, державний сектор, зовнішній сектор.
- Б. Домогосподарства, фірми, ринки, ринкові організації та установи.
- В. Домогосподарства, підприємницький сектор, державний сектор, промисловість.
- Г. Домогосподарства, підприємницький сектор, міністерства, банки, біржі.

А Б В Г

19

20*. Визначте економічний прибуток підприємця та доцільність продовження підприємницької діяльності, якщо впродовж місяця він реалізував 1000 одиниць продукції за ціною 300 грн./шт., його явні витрати дорівнювали 280 тис. грн., а неявні – 80 тис. грн.:

- А. +160 тис. грн., варто продовжувати бізнес.
- Б. – 60 тис. грн., не варто продовжувати бізнес.
- В. + 20 тис. грн., варто продовжувати бізнес.
- Г. – 20 тис. грн., не варто продовжувати бізнес.

А Б В Г

20*

20. Укажіть правильну формулу обчислення рентабельності поточних витрат підприємства:

- А. Валовий дохід : Загальні витрати.
- Б. Валовий дохід – Загальні витрати.
- В. Прибуток : Загальні витрати.
- Г. Прибуток – Податкові платежі.

20	А	Б	В	Г
20				

21*. Розв'яжіть задачу. Заповніть пропуски в таблиці, що містить оцінку споживачем корисності блага, і поясніть, скільки одиниць товару він купить та яку максимальну корисність отримає, якщо грошей на придбання блага він має 40 грн., а ціна блага 10 грн. за одиницю.

Кількість одиниць блага	Загальна корисність, ютілів	Гранична корисність, ютілів
1		12
2	21	
3		7
4		4
5	33	

21. Розв'яжіть задачу. Споживач оцінює власне задоволення від вживання чебуреків наступним чином:

Кількість одиниць блага, шт.	1	2	3	4	5	6
Гранична корисність, бали	14	10	6	3	1	0

Визначте загальну корисність від споживання чебуреків, якщо він може витратити лише 20 гривень, а ціна чебурека – 5 грн за одиницю.

Високий рівень

22*. Розв'яжіть задачу. Попит і пропозиція на ринку праці певного регіону описується функціями: $D_L = 600 - 20w$, $S_L = 100 + 30w$, де D_L – обсяг попиту, тис. осіб; S_L – обсяг пропозиції, тис. осіб; w – ставка зарплати, гривень за одну відпрацьовану людину-годину. Внаслідок закриття декількох великих підприємств попит на працю зменшився на 200 тис. осіб.

1. Визначте ставку зарплати та кількість найнятих працівників до закриття підприємств.
2. Визначте, на скільки відсотків змінилася ставка зарплати та скільки працівників було звільнено після закриття підприємств.
3. Побудуйте графіки попиту та пропозиції праці на ринку до і після закриття підприємств.

22. Розв'яжіть задачу. Попит і пропозиція на певному ринку праці описуються функціями: $D_L = 800 - 20w$, $S_L = 200 + 10w$, де D_L – обсяг попиту на послуги працівників, S_L – кількість осіб, що пропонують послуги праці, w – денна ставка зарплати в гривнях. Визначте:

- 1) рівноважну ставку зарплати та обсяг найнятих працівників на цьому ринку;
- 2) що спостерігатиметься на цьому ринку, якщо уряд встановить мінімальну ставку оплати праці для цієї категорії працівників на рівні 25 гривень на день;
- 3) побудуйте графіки попиту та пропозиції і позначте всі зміни на ньому.

23*. Охарактеризуйте особливості діяльності підприємства на ринку досконалої конкуренції та поясніть, за рахунок чого підприємство може збільшувати виручку від реалізації продукції і максимізувати прибуток. Чи є ринок сільськогосподарської продукції досконало конкурентним?

23. Поясніть суть ринкової конкуренції та охарактеризуйте її види.

Початковий рівень

1. Вкажіть характеристики такого виду виробничих ресурсів, як поклади залізної руди:
- А. Природні, не відтворювані
 Б. Природні, відтворювані.
 В. Капітальні, відтворювані.
 Г. Капітальні, не відтворювані.
- 1

--	--	--	--
2. Зазначте, який механізм відповідає за вирішення питання «Що виробляти?» в ринковій економіці:
- А. Планування державними органами структури і обсягу продукції.
 Б. Узгодження підприємницьких інтересів з державним замовленням.
 В. Досвід попередніх поколінь з виробництва традиційних продуктів.
 Г. Взаємодія попиту на певні товари і пропозиції їх виробниками.
- 2

--	--	--	--
3. Вкажіть, що з нижченаведеного належить до одного з видів грошей і є борговою розпискою:
- А. Акція. В. Чек.
 Б. Вексель. Г. Електронна картка.
- 3

--	--	--	--
4. Визначте, як відобразиться на пропозиції товару здешевлення ресурсів, необхідних для його виробництва:
- А. Зменшиться обсяг пропозиції.
 Б. Збільшиться величина пропозиції.
 В. Збільшиться пропозиція товару.
 Г. Зменшиться пропозиція товару.
- 4

--	--	--	--
5. Визначте, що є об'єктом купівлі-продажу на ринку цінних паперів:
- А. Рукописи творів художньої літератури.
 Б. Облігації державної внутрішньої позики.
 В. Свідоцтва про винаходи та патенти.
 Г. Оригінали історичних документів.
- 5

--	--	--	--
6. Вкажіть, як називаються витрати підприємця, пов'язані із використанням ним у бізнесі власних ресурсів:
- А. Неявні або внутрішні.
 Б. Явні або внутрішні.
 В. Неявні або бухгалтерські.
 Г. Явні або зовнішні.
- 6

--	--	--	--
7. Вкажіть, що з наведеного належить до власних (внутрішніх) фінансових ресурсів підприємства:
- А. Кошти від продажу акцій.
 Б. Державні дотації на виробництво.
 В. Банківські грошові кредити.
 Г. Амортизаційні відрахування.
- 7

--	--	--	--
8. Оберіть правильне визначення валового внутрішнього продукту:
- А. Сумарна ринкова вартість усіх кінцевих товарів і послуг, вироблених вітчизняними виробниками впродовж року.
 Б. Сумарна ринкова вартість проміжних і кінцевих товарів і послуг, вироблених вітчизняними виробниками за рік.
 В. Сумарна ринкова вартість усіх кінцевих товарів і послуг, вироблених на території країни вітчизняними виробниками за рік.
 Г. Сумарна ринкова вартість усіх кінцевих товарів і послуг, вироблених на території певної країни впродовж року.
- 8

--	--	--	--

9. Вкажіть вид безробіття, внаслідок якого втрачається частина ВВП порівняно з потенційно можливим його рівнем:

- А. Циклічне.
- Б. Фрикційне.
- В. Природне.
- Г. Структурне.

	А	Б	В	Г
9				

10. Виберіть правильне закінчення твердження «Ставка оподаткування, що зменшується зі збільшенням доходів, називається...»:

- А. Оптимальною.
- Б. Регресивною.
- В. Пропорційною.
- Г. Прогресивною.

	А	Б	В	Г
10				

11. Оберіть правильне закінчення твердження «Ставка процента, за якою Центральний банк надає кредити комерційним банкам, називається...»:

- А. Нормою резервування.
- Б. Нормою прибутковості.
- В. Обліковою ставкою.
- Г. Кредитною ставкою.

	А	Б	В	Г
11				

12. Зазначте, як називається зниження валютного курсу національної грошової одиниці:

- А. Інфляція.
- Б. Ревальвація.
- В. Деномінація.
- Г. Девальвація.

	А	Б	В	Г
12				

Середній рівень

13. Визначте, що відбуватиметься на ринку певного товару за інших рівних умов, якщо крива попиту зміститься ліворуч:

- А. Ринкова ціна збільшиться.
- Б. Ринкова ціна зменшиться.
- В. Рівноважний обсяг зросте.
- Г. Обсяг продажу не зміниться.

	А	Б	В	Г
13				

14. Вкажіть, як в ринковій економіці вирішується питання «Як виробляти?»:

- А. Використанням у виробництві технологій, що забезпечують менші витрати.
- Б. Розширеним виробництвом тих товарів і послуг, на які є стійкий попит.
- В. Встановленням цін на товари і послуги відповідно до доходів покупців.
- Г. Прямими директивами державних органів управління про способи виробництва.

	А	Б	В	Г
14				

15. Оберіть помилкове твердження щодо функцій держави в ринковій економіці:

- А. Організація виробництва або фінансування суспільних благ.
- Б. Перерозподіл доходів на користь малозабезпеченого населення.
- В. Зменшення зовнішніх негативних ефектів від виробництва.
- Г. Визначення обсягів та асортименту виробництва продукції.

	А	Б	В	Г
15				

16. Зазначте, за яких умов торговельний баланс країни матиме від'ємне сальдо:

- А. Імпорт > експорту.
- Б. Імпорт < експорту.
- В. Імпорт = експорту.
- Г. Обсяг імпорту = 0.

	А	Б	В	Г
16				

17. Вкажіть відповідність між наведеними подіями і сферами економіки:

1.	Підприємець отримав прибуток.	А.	Споживання.
2.	Родина оплатила послуги Інтернет-зв'язку.	Б.	Розподіл.
3.	Підприємство збрало 20 тонн буряку.	В.	Заощадження.
4.	Учень використовує підручники для навчання.	Г.	Виробництво.
		Д.	Обмін.

17

А Б В Г Д

1

2

3

4

18. Вкажіть відповідність між фазами економічного циклу та їхніми характерними ознаками:

1.	Депресія.	А.	Збільшення реального ВВП і зменшення безробіття.
2.	Пожавлення.	Б.	Найвищий рівень реального ВВП, повна зайнятість ресурсів.
3.	Пік.	В.	Зниження реального ВВП та зниження рівня цін.
4.	Піднесення.	Г.	Зростання рівня безробіття і зростання реального ВВП.
		Д.	Перевищення реальним ВВП докризового рівня.

18

А Б В Г Д

1

2

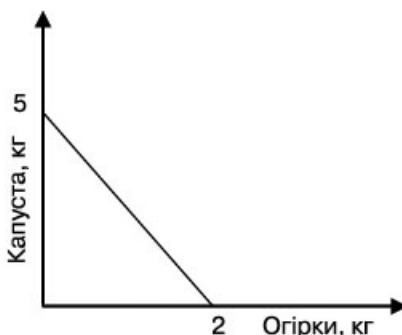
3

4

Достатній рівень

19*. Проаналізуйте наведений графік бюджетної лінії споживача і визначте, якою є ціна огірків, якщо ціна капусти 4 грн./кг.

- А. 10 грн./кг.
 Б. 8 грн./кг.
 В. 5 грн./кг.
 Г. 3 грн./кг.

А Б В Г

19

19. Зазначте, як змінюється гранична корисність яблук із збільшенням обсягу їх споживання:

- А. Збільшується із кожним з'їденим яблуком.
 Б. Зменшується із кожним з'їденим яблуком.
 В. Не змінюється при будь-якому обсязі споживання.
 Г. Спочатку зростає, потім зменшується.

А Б В Г

19

20*. Визначте, як змінився обсяг випущеної продукції, якщо на початку місяця було вироблено 500 одиниць продукції, продуктивність праці за цей період зросла на 20%, а кількість працівників зменшилася зі 125 осіб до 100 осіб:

- А. Збільшився на 20 штук.
 Б. Збільшився на 96%.
 В. Зменшився на 4%.
 Г. Зменшився на 120 штук.

А Б В Г

20*

20. Виберіть правильний висновок, який зробив би економіст, прочитавши такий звіт:

Звіт про порівняння продуктивності праці сироварних підприємств	
Підприємства	Показник продуктивності праці, тонн / особу
Підприємство «Альфа»	165
Підприємство «Бета»	201
Підприємство «Гамма»	178
Середній показник галузі	170

- А.** Більш ефективним є виробництво на підприємстві «Альфа».
Б. Більш ефективно використовує трудові ресурси підприємство «Бета».
В. Підприємство «Гамма» неефективно використовує ресурси.
Г. Підприємство «Альфа» є найбільш прибутковим.

20	А	Б	В	Г
	☐	☐	☐	☐

- 21*.** Розв'яжіть задачу. Розрахуйте точковий коефіцієнт цінової еластичності попиту при зміні ціни з 5 грн. до 6 грн. за одиницю, якщо функція попиту має вигляд $Q_D = 30 - 2P$. Зробіть висновок про еластичність попиту на цей товар.
- 21.** Розв'яжіть задачу. Визначте, як зміниться ціна картоплі на певному ринку, якщо певного дня на ринок привезуть додатково ще 100 тонн. Початкові функції попиту і пропозиції картоплі на ринку мають вигляд: $Q_D = 600 - 10P$, $Q_S = 200 + 70P$.

Високий рівень

- 22*.** Розв'яжіть задачу. Підприємство «Вершковий рай» має можливість одночасно виробляти молоко і сир в обсязі, що наведений у таблиці:

Обсяг виробництва молока, тонн	160	140	100	60	0
Обсяг виробництва сиру, тонн	0	20	35	45	50

- Побудуйте криву виробничих можливостей заводу і оцініть можливості випуску 120 тонн молока і 35 тонн сиру.
 - Вкажіть, чи досягнуто повного обсягу виробництва і повної зайнятості ресурсів, якщо поточного місяця вироблено 80 тонн молока і 40 тонн сиру.
 - Визначте альтернативну вартість виробництва 120-ї тонни молока.
- 22.** Розв'яжіть задачу. Підприємство може одночасно виробляти або 900 наметів, або 450 парашутів. Виконайте наступні дії:
- обчисліть альтернативну вартість виробництва одного парашута і одного намету;
 - побудуйте криву виробничих можливостей підприємства;
 - визначте, чи зможе підприємство виробляти одночасно: а) 300 наметів і 150 парашутів; б) 450 наметів і 300 парашутів. Поясніть причини. Позначте відповідні точки на графіку.
- 23*.** Охарактеризуйте види інфляції за причинами виникнення і поясніть, хто з економічних суб'єктів зазнає втрат через зростання цін. Вкажіть, які основні причини інфляції в Україні? Проаналізуйте динаміку темпів інфляції в Україні.

Динаміка темпів інфляції в Україні (до грудня попереднього року)

Роки	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Темп інфляції, %	2000,0	10156,0	401,0	181,7	39,7	10,1	20,0	19,2	25,8

Роки	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Темп інфляції, %	6,1	-0,6	8,2	12,3	10,3	11,6	16,6	22,3	12,3	9,1

Джерело: Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

- 23.** Поясніть сутність економічного явища інфляції, назвіть її види та вкажіть, як вона впливає на доходи різних категорій населення.

Початковий рівень

1. Оберіть метод економічної теорії, що ігнорує вторинні, несуттєві сторони певного явища для виявлення його основної сутності:
- А. Класифікація.
 Б. Моделювання.
 В. Узагальнення.
 Г. Абстрагування.
- 1

	А	Б	В	Г
1	□	□	□	□
2. Вкажіть, яким законом пояснюється збільшення обсягу купленого товару внаслідок зменшення ціни цього товару:
- А. Законом пропозиції.
 Б. Законом попиту.
 В. Законом вартості.
 Г. Законом зростання потреб.
- 2

	А	Б	В	Г
2	□	□	□	□
3. Зазначте назву ринкової структури, за якою в галузі домінують декілька великих фірм:
- А. Олігополія.
 Б. Монополістична конкуренція.
 В. Досконала конкуренція.
 Г. Чиста монополія.
- 3

	А	Б	В	Г
3	□	□	□	□
4. Виберіть правильне закінчення твердження «Самостійний, економічно відокремлений суб'єкт господарювання, створений для задоволення суспільних та особистих потреб шляхом систематичного здійснення виробничої, науково-дослідної, торговельної, іншої господарської діяльності, називається...»:
- А. Підприємництвом.
 Б. Підприємством.
 В. Виробництвом.
 Г. Корпорацією.
- 4

	А	Б	В	Г
4	□	□	□	□
5. Виберіть правильне закінчення твердження «Процент – це винагорода за використання у виробництві...»:
- А. Трудових ресурсів.
 Б. Природних ресурсів.
 В. Ресурсу «інформація».
 Г. Капітальних ресурсів.
- 5

	А	Б	В	Г
5	□	□	□	□
6. Вкажіть, про що свідчить рівність граничних витрат і граничного доходу для фірми («золоте правило бізнесу»):
- А. За даного обсягу виробництва продукції фірма матиме мінімум збитків.
 Б. За даного обсягу виробництва продукції фірма матиме максимум виручки від реалізації продукції.
 В. За даного обсягу випуску продукції фірма матиме максимум прибутку.
 Г. Правильною відповіддю може бути зазначене і в пункті А, і в пункті В.
- 6

	А	Б	В	Г
6	□	□	□	□
7. Визначте, функцією якого фахівця є мотивація персоналу та контроль за досягненням поставлених завдань:
- А. Економіста.
 Б. Маркетолога.
 В. Менеджера.
 Г. Бухгалтера.
- 7

	А	Б	В	Г
7	□	□	□	□
8. Вкажіть тотожність, яка засвідчує наявність рівноваги на рівні національної економіки:
- А. Сукупні доходи = сукупним витратам.

- Б.** Валові інвестиції = Амортизації.
В. Споживчі витрати = Державним видаткам.
Г. Реальний ВВП = Номінальному ВВП.

8

А	Б	В	Г

9. Виберіть правильне закінчення твердження «Номінальний ВВП вимірюється в...»:
А. Середніх ринкових цінах.
Б. Поточних ринкових цінах.
В. Цінах базового року.
Г. Цінах попереднього року.

9

А	Б	В	Г

10. Виберіть правильне закінчення твердження «Природне безробіття має місце в економіці...»:
А. Будь-якої країни світу.
Б. Країн, що розвиваються.
В. Тільки розвинених країн.
Г. Під час економічного спаду.

10

А	Б	В	Г

11. Виберіть правильне закінчення твердження «Постійно повторювана тенденція до зростання загального рівня цін в економіці називається...»:
А. Девальвація.
Б. Дефляція.
В. Деномінація.
Г. Інфляція.

11

А	Б	В	Г

12. Вкажіть, як називають заходи держави з регулювання оподаткування і державних витрат з метою впливу на стан макрорівноваги:
А. Зовнішньоекономічна політика.
Б. Грошово-кредитна політика.
В. Податково-бюджетна політика.
Г. Соціально-економічна політика.

12

А	Б	В	Г

Середній рівень

13. Виберіть правильне закінчення твердження «Графічна модель, яка є поєднанням обсягів певного товару за різними цінами, що готові придбати покупці, називається»...:
А. Бюджетна лінія.
Б. Крива попиту.
В. Крива виробничих можливостей.
Г. Крива пропозиції.

13

А	Б	В	Г

14. Вкажіть об'єкт інтелектуальної власності:
А. Акція підприємства «Будінвест».
Б. Товарний знак фірми «Будінвест».
В. Комп'ютери фірми «Будінвест».
Г. Директор фірми «Будінвест».

14

А	Б	В	Г

15. Визначте, яка з наведених подій *не* призведе до зсуву кривої пропозиції молока ліворуч:
А. Використання більш продуктивної породи корів.
Б. Збільшення ціни на обладнання для доїння корів.
В. Зменшення поголів'я великої рогатої худоби.
Г. Подорожчання кормів для великої рогатої худоби.

15

А	Б	В	Г

16. Виберіть правильне закінчення твердження «Стан економіки, в якому спостерігається збільшення обсягів виробництва, зниження рівня безробіття, називається...»:
А. Дефляція.
Б. Депресія.
В. Пожвавлення.
Г. Поцінування.

16

А	Б	В	Г

17. Вкажіть відповідність між показниками ефективності використання ресурсів і видами ресурсів:

1.	Продуктивність праці.	А.	Підприємницькі здібності.
2.	Фондовіддача.	Б.	Інформація.
3.	Родючість.	В.	Капітальні ресурси.
4.	Рентабельність.	Г.	Трудові ресурси.
		Д.	Природні ресурси.

17

	А	Б	В	Г	Д
1	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐

18. Вкажіть відповідність між видами грошей та їхнім визначенням:

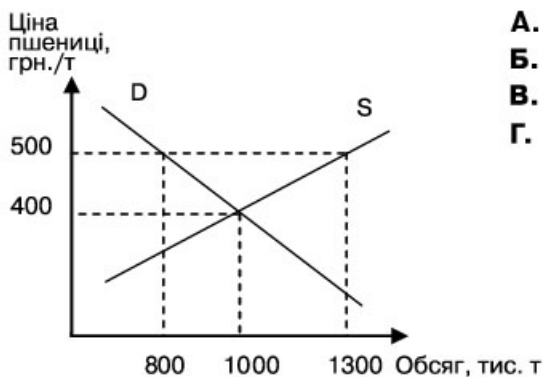
1.	Купюра 100 грн.	А.	Письмова розписка, що засвідчує необхідність сплати певної суми грошей у визначений строк з процентом.
2.	Чек.	Б.	Паперовий знак, декретований державою.
3.	Монети.	В.	Грошові знаки викарбувано з металу.
4.	Вексель.	Г.	Розпорядження власника банківського рахунка видати певну суму пред'явнику.
		Д.	Цінний папір, що має високу ліквідність.

18

	А	Б	В	Г	Д
1	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐

Достатній рівень

- 19*. Визначте обсяг експорту або імпорту пшениці, якщо внутрішній попит і пропозицію цього товару наведено на графіку, а світова ціна пшениці в умовах вільної торгівлі встановилася на рівні 500 гривень за одну тонну:

- А. Експорт дорівнюватиме 1000 тис. т.
 Б. Експорт дорівнюватиме 500 тис. т.
 В. Імпорт дорівнюватиме 500 тис. т.
 Г. Імпорт дорівнюватиме 800 тис. т.

19

	А	Б	В	Г
	☐	☐	☐	☐

19. Визначте, за яких умов сальдо торговельного балансу країни матиме від'ємне значення:

- А. Імпорт товарів в країну відсутній.
 Б. Імпорт товарів перевищує експорт.
 В. Імпорт товарів менший за експорт.
 Г. Імпорт товарів дорівнює експорту.

19

	А	Б	В	Г
	☐	☐	☐	☐

- 20*. Вкажіть варіант динаміки загальної корисності, який відповідає закону спадної граничної корисності:

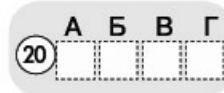
- А. 10; 20; 30; 40.
 Б. 30; 50; 65; 75.
 В. 20; 30; 45; 65.
 Г. 4; 8; 12; 16.

20*

	А	Б	В	Г
	☐	☐	☐	☐

20. Укажіть, якою скоріш за все буде гранична корисність наступного з'їденого вами гамбургера, якщо задоволення від останнього оцінене вами у 8 балів:

- А. Більше 8 балів.
 Б. Не зміниться;
 В. Менше 8 балів.
 Г. Не можна визначити.

21*. Розв'яжіть задачу. Визначте зміну ставки позичкового процента, якщо в країні загальний попит на гроші описується функцією: $M_D = 0,5Y - 5i$, де M_D – кількість грошей в млрд грн., Y – обсяг номінального ВВП в мільярдах гривень, i – ставка процента в %, а решта показників наведено у таблиці:

Показники	2009 рік	2010 рік
Пропозиція грошей, млрд грн.	40	50
Номінальний ВВП, млрд грн.	180	Зріс на 20 млрд грн.

21. Розв'яжіть задачу. Визначте, як має змінитися обсяг грошової маси в обігу, якщо вартість товарів і послуг зросла з 1000 млрд грошових одиниць до 1200 млрд г.о., а швидкість обігу грошової одиниці збільшилася з 8 до 10 обертів на рік.

Високий рівень

22*. Розв'яжіть задачу. Середні загальні витрати виробництва описуються функцією $ATC = Q + 10 + 200 / Q$.

- Знайдіть функцію загальних витрат (ТС) і обчисліть обсяг витрат при виробництві 20 одиниць продукції.
- Визначте обсяг прибутку (збитків) підприємства, якщо вироблено 100 одиниць продукції, а реалізується продукція за ціною 150 грн.
- Визначте граничні витрати виробництва 101-ї одиниці продукції.

22. Розв'яжіть задачу. Підприємство «Шоколадний заєць» виготовляє шоколадні фігурки. За місяць реалізовано продукції на 55 тисяч гривень. Місячні витрати склалися з наступних виплат:

Статті витрат	Сума, тис. грн.
Сировина	12 000
Оренда приміщення	2000
Плата за кредит на придбання обладнання	5000
Зарплата кондитерів	15 000
Рекламні оголошення	4000
Зарплата адміністративного персоналу	8000
Оплата водопостачання, газу, електроенергії (за лічильником)	1500

Визначте:

- Обсяг постійних і змінних витрат підприємства.
 - Обсяг чистого прибутку, якщо ставка оподаткування прибутку дорівнює 22 %.
 - Рентабельність поточних витрат після оподаткування.
- 23*. Які чинники визначають спеціалізацію країн у міжнародній торгівлі? Проаналізуйте дані щодо товарної структури експорту України за 2009–2010 роки. Чим зумовлена динаміка і наявна структура зовнішньої торгівлі України?

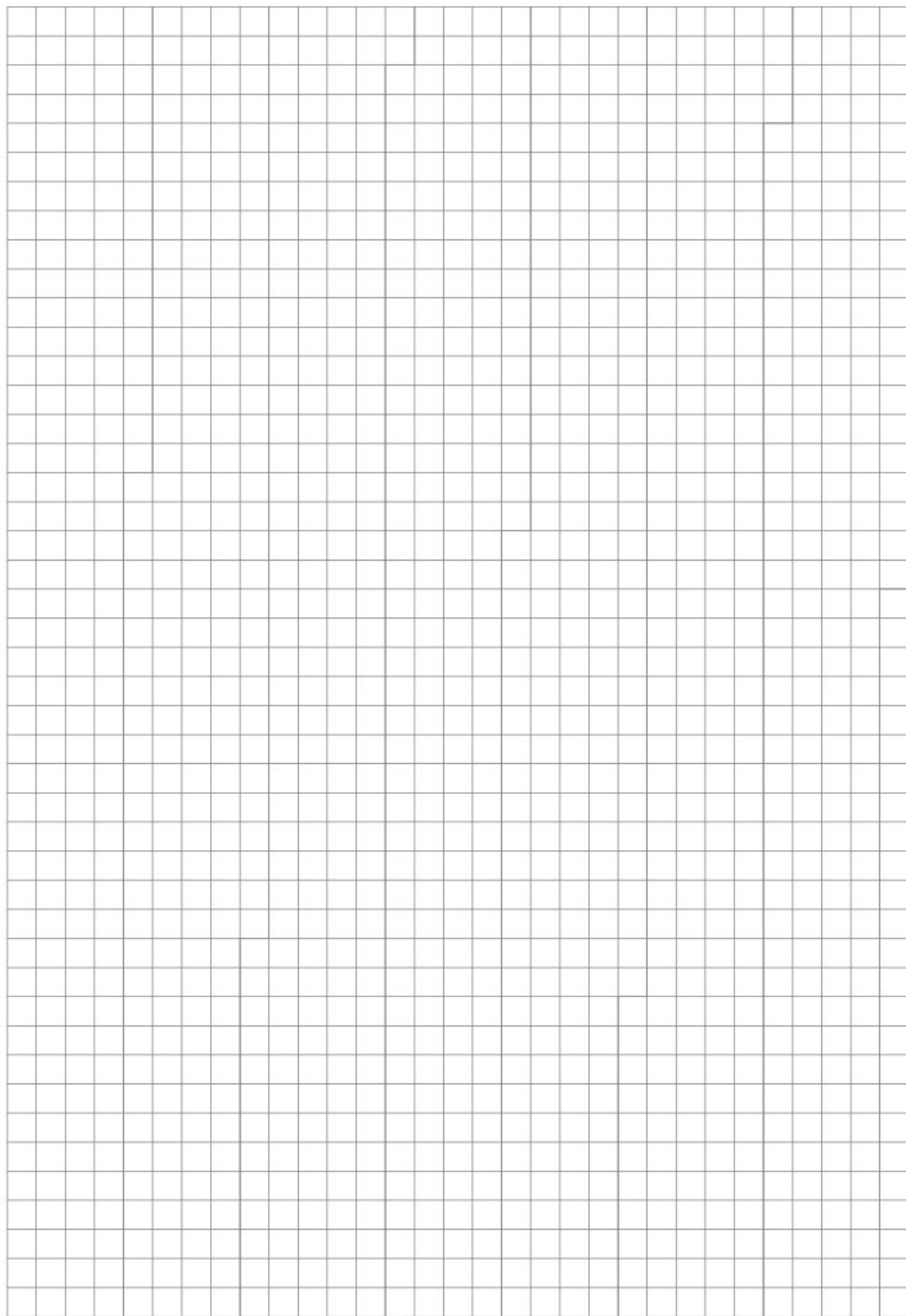
Товарна структура експорту України за 2010 рік

Код і назва товарів	млн дол. США	Експорт	
		у % до 2009 р.	у % до загального обсягу
Усього	51405,2	129,5	100,0
I. Живі тварини; продукти тваринного походження	771,4	129,4	1,5
II. Продукти рослинного походження	3976,2	80,0	7,7

III. Жири та олії тваринного або рослинного походження	2617,3	145,7	5,1
IV. Готові харчові продукти	2571,1	123,1	5,0
V. Мінеральні продукти	6731,2	172,6	13,1
VI. Продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості	3479,3	138,3	6,8
VII. Полімерні матеріали, пластмаси та каучук	685,3	121,7	1,3
VIII. Шкіряна і хутряна сировина та вироби з них	173,8	97,6	0,3
IX. Деревина і вироби з деревини	828,1	124,5	1,6
X. Маса з деревини або інших волокнистих целюлозних матеріалів	940,5	116,5	1,8
XI. Текстиль та вироби з текстилю	736,0	103,2	1,4
XII. Взуття, головні убори, парасольки	174,8	120,9	0,3
XIII. Вироби з каменю, гіпсу, цементу, кераміки, скла	399,5	140,1	0,8
XIV. Дорогоцінне або напівдорогоцінне каміння, дорогоцінні метали та вироби з них	74,2	88,1	0,1
XV. Недорогоцінні метали та вироби з них	17319,3	135,1	33,7
XVI. Механічне обладнання; машини та механізми, електрообладнання та їх частини; пристрої для записування або відтворення зображення і звуку	5670,7	113,1	11,0
XVII. Транспортні засоби та шляхове обладнання	3250,9	203,6	6,3
XVIII. Прилади і апарати оптичні, для фотографування або кінематографії; апарати медико-хірургічні; годинники; музичні інструменти	252,3	90,6	0,5
XIX. Різні товари і вироби	416,6	134,1	0,8
XX. Вироби мистецтва	0,2	28,8	0,0

Джерело: Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

23. Поясніть суть поняття «міжнародний поділ праці». Чому двом країнам, що здатні самотужки виробляти однакові товари, вигідно обмінюватися (брати участь у міжнародній торгівлі)?

Початковий рівень

1. Виберіть правильне закінчення твердження «Все, що може задовольнити людську потребу, в економічній науці називають...»:
- А. Товаром.
Б. Благом.
В. Послугою.
Г. Корисністю.
- 1

А	Б	В	Г
2. Вкажіть економічний термін, який означає втрату найкращої з можливостей під час прийняття рішення про виробництво певного товару:
- А. Альтернативна вартість.
Б. Собівартість продукції.
В. Граничні витрати.
Г. Ціна товару.
- 2

А	Б	В	Г
3. Виберіть твердження, що відповідає схемі ринкового кругообігу:
- А. Домогосподарства отримують доходи на ринку товарів і витрачають їх на ринку ресурсів.
Б. Домогосподарства продають ресурси і отримують відповідні доходи на товарному ринку.
В. Підприємства купують ресурси на ресурсному ринку і отримують доходи на товарному ринку.
Г. Підприємства витрачають кошти на товарному ринку і продають продукцію на ресурсному ринку.
- 3

А	Б	В	Г
4. Оберіть правильне формулювання закону пропозиції:
- А. Зі зростанням ціни певного товару його пропозиція збільшується.
Б. Зі зменшенням ціни певного товару його пропозиція зменшується.
В. Зі зменшенням ціни даного товару обсяг його пропозиції зростає.
Г. Зі зростанням ціни даного товару обсяг його пропозиції зростає.
- 4

А	Б	В	Г
5. Вкажіть ринок, на якому підприємства можуть взяти кредит на придбання засобів виробництва:
- А. Ринок землі.
Б. Ринок капіталів.
В. Ринок праці.
Г. Ринок інформації.
- 5

А	Б	В	Г
6. Вкажіть назву і величину прибутку, які свідчать про недоцільність започаткування бізнесу:
- А. Валовий прибуток > 0 .
Б. Нормальний прибуток $= 0$.
В. Економічний прибуток < 0 .
Г. Чистий прибуток $= 0$.
- 6

А	Б	В	Г
7. Виберіть правильне продовження твердження «Негативні зовнішні ефекти – це...»:
- А. Вигоди третіх осіб, які не беруть участі у виробництві та споживанні товару.
Б. Втрати покупця товару, що виникають внаслідок неповноти інформації про товар.
В. Вигоди виробника товару, які виникають внаслідок економії на очищенні стоків.
Г. Втрати третіх осіб, які не беруть участі у виробництві та споживанні товару.
- 7

А	Б	В	Г

8. Зазначте, про який показник йдеться у твердженні «Сукупна ринкова вартість усіх кінцевих товарів і послуг, вироблених на території країни впродовж року...» :

- А. Валовий внутрішній продукт.
- Б. Чистий внутрішній продукт.
- В. Валовий національний продукт.
- Г. Особистий одержаний дохід.

	А	Б	В	Г
8	☐	☐	☐	☐

9. Виберіть правильне закінчення твердження «Працівники, звільнені внаслідок реформування державних органів влади, збільшать показник...» :

- А. Циклічного безробіття.
- Б. Фрикційного безробіття.
- В. Структурного безробіття.
- Г. Прихованого безробіття.

	А	Б	В	Г
9	☐	☐	☐	☐

10. Вкажіть податок, який сплачується з товарів, що перетинають кордон країни:

- А. Мито.
- Б. Податок на додану вартість.
- В. Акциз.
- Г. Податок на прибуток.

	А	Б	В	Г
10	☐	☐	☐	☐

11. Виберіть правильне визначення поняття «міжнародні валютні відносини» :

- А. Це сукупність усіх платіжних інструментів, які можуть бути використані в міжнародних розрахунках.
- Б. Це кількісне співвідношення обміну однієї національної грошової одиниці на іноземні валюти.
- В. Це сукупність відносин між суб'єктами різних країн з приводу функціонування та пропорцій обміну валют.
- Г. Це міжнародні фінансові організації, які контролюють дотримання країнами правил обміну валют.

	А	Б	В	Г
11	☐	☐	☐	☐

12. Вкажіть одну з форм міжнародного руху капіталу:

- А. Науковий обмін.
- Б. Міграція робочої сили.
- В. Світова торгівля.
- Г. Прямі іноземні інвестиції.

	А	Б	В	Г
12	☐	☐	☐	☐

Середній рівень

13. Визначте, яка з наведених подій може призвести до зменшення показника тижневої продуктивності праці на виробництві стільців, якщо обсяг тижневого випуску зріс з 200 до 250 стільців:

- А. Збільшення чисельності працівників.
- Б. Зменшення собівартості продукції.
- В. Скорочення відпрацьованого часу.
- Г. Зростання ціни реалізації продукції.

	А	Б	В	Г
13	☐	☐	☐	☐

14. Вкажіть тип ринкової структури, яка найчастіше використовує в конкурентній боротьбі товарні знаки, фірмові найменування, рекламу:

- А. Досконала конкуренція.
- Б. Олігополія.
- В. Монополістична конкуренція.
- Г. Чиста монополія.

	А	Б	В	Г
14	☐	☐	☐	☐

15. Оберіть правильне закінчення речення «За незмінної пропозиції зростання обсягу ринкового продажу може бути зумовлене...» :

- А. Зменшенням величини попиту на товар.
- Б. Введенням урядом ціни, вищої за рівноважну.
- В. Зменшенням попиту на даний товар.
- Г. Збільшенням попиту на даний товар.

	А	Б	В	Г
15	☐	☐	☐	☐

16. Вкажіть чинник, який не може зумовити інфляцію витрат в економіці:

- А. Збільшення цін сировини та пально-мастильних матеріалів.
- Б. Зростання інфляційних очікувань населення та підприємців.
- В. Підвищення рівня мінімальної заробітної плати працівників.
- Г. Перевищення темпів зростання зарплат порівняно з продуктивністю праці.

16. А Б В Г

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

17. Вкажіть відповідність між поняттями та їхнім визначенням:

1.	Грошова емісія.	А.	Урядові заходи, спрямовані на збільшення грошової пропозиції та зростання ВВП.
2.	Грошові агрегати.	Б.	Додатковий випуск грошей в обіг.
3.	Пропозиція грошей.	В.	Складові елементи грошової маси.
4.	Політика «дешевих грошей».	Г.	Обсяг грошей в обігу, що формується банківською системою країни.
		Д.	Урядові заходи, спрямовані на подолання інфляційних процесів.

17. А Б В Г Д

1	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐

18. Вкажіть відповідність між складовими валового внутрішнього продукту (ВВП) та чинниками, що на них впливають:

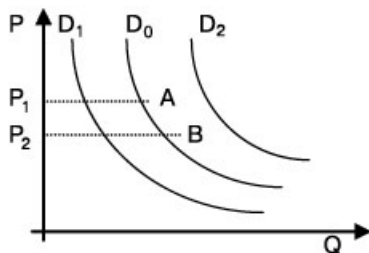
1.	Споживчі видатки.	А.	Зміна курсу іноземних валют відносно гривні.
2.	Інвестиційні витрати.	Б.	Зміна ставки оподаткування доходів фізичних осіб.
3.	Державні закупівлі.	В.	Заміна базових технологій і поколінь машин.
4.	Чистий експорт.	Г.	Дефіцит державного бюджету.
		Д.	Зміна ставки позичкового процента.

18. А Б В Г Д

1	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐

Достатній рівень

19*. Вкажіть, як на графіку попиту ілюструються зміни, зумовлені зростанням чисельності покупців:

- А. Зміщення по кривій попиту D_0 з точки А в точку В.
- Б. Зміщення по кривій попиту D_0 з точки В в точку А.
- В. Зсувом лінії попиту з положення D_0 до положення D_2 .
- Г. Зсувом лінії попиту з положення D_0 до положення D_1 .

19. А Б В Г

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

19. Вкажіть зміни, що відбудуться на ринку певного товару внаслідок зменшення кількості покупців:

- А. Пропозиція зменшиться, рівноважна ціна зросте, обсяг продажу зменшиться.
- Б. Попит зменшиться, рівноважна ціна зменшиться, обсяг продажу зменшиться.
- В. Пропозиція зросте, рівноважна ціна зменшиться, обсяг продажу збільшиться.
- Г. Попит зросте, рівноважна ціна зросте, обсяг продажу зросте.

19. А Б В Г

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

19*. Вкажіть правильну формулу, що описує бюджетне обмеження споживача:

- А. $I = P_X Q_X - P_Y Q_Y$
- Б. $I = P_X / Q_X + P_Y / Q_Y$
- В. $I = P_X Q_X : P_Y Q_Y$
- Г. $I = P_X Q_X + P_Y Q_Y$

19*. А Б В Г

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

20. Визначте, яким є прагнення раціонального споживача в умовах сталого бюджету та незмінних цін товарів і послуг:

- А. Максимізація граничної корисності.
- Б. Максимізація загальної корисності.
- В. Мінімізація граничної корисності.
- Г. Мінімізація загальної корисності.

	А	Б	В	Г
20				

21*. Розв'яжіть задачу. Визначте, як має змінитися грошова маса в країні, якщо вартість товарів і послуг змінилася за рік з 600 млрд грошових одиниць до 650 млрд грошових одиниць, ціни зросли на 10%. Швидкість обігу однієї грошової одиниці дорівнювала на початок року – 10, а наприкінці року зменшилася на 20%.

21. Розв'яжіть задачу. Визначте, на скільки відсотків і як зміниться швидкість обігу грошової одиниці, якщо вартість вироблених товарів і послуг та грошова маса відповідують наведеному у таблиці:

Показники	Початок року	Кінець року
Вартість товарів і послуг, млрд грн.	2200	2400
Обсяг грошової маси, млрд грн.	200	240

Високий рівень

22*. Розв'яжіть задачу. У вас є три варіанти розміщення 20 тис. гривень на один рік:

- покласти в банк на депозит під 16% річних з нарахуванням простих процентів;
- придбати державні облігації з доходністю 20% річних і номінальною ціною 200 грн.;
- купити на вторинному ринку 50 звичайних акцій фірми «Альфа» за курсом, який в 1,25 рази більший від номіналу.

1. Обчисліть суму річного доходу за депозитом у банку та від державних облігацій.
2. Визначте номінальну вартість однієї акції.
3. Спрогнозуйте ваш річний дохід від придбання акцій, припустивши, що дивіденди наступного року дорівнюватимуть 24%.
4. Обґрунтуйте ваш вибір розміщення 20 тис. гривень, якщо вашою метою є одержання найбільшого річного доходу.

22. Розв'яжіть задачу. Попит на землю заданий функцією $D_T = 3000 - 400R$, де D_T – площа ділянки землі, га, R – орендна плата за один гектар в тис. гривень. Пропозиція землі в даному районі країни дорівнює 1400 га. Побудуйте графік попиту і пропозиції на земельні ділянки. Визначте:

- 1) Рівноважну ставку ренти та обсяг наданих в оренду ділянок.
- 2) Нові параметри рівноваги на ринку за умов, що пропозиція землі збільшиться на 1000 га.
- 3) На скільки відсотків зміниться рента.

23*. Вкажіть чинники попиту і пропозиції на ринку праці. Охарактеризуйте особливості сучасного ринку праці. Поясніть, чому в Україні пропозиція послуг економістів та юристів не відповідає попиту на них.

23. Укажіть і проілюструйте графічно, які чинники та як можуть вплинути на пропозицію свинини в Україні.

Початковий рівень

1. Виберіть науковий метод, який використовують під час економічного дослідження і який являє собою розподіл і групування явищ за певними ознаками:
- А. Класифікація.
Б. Узагальнення.
В. Економічне моделювання.
Г. Абстрагування.
- 1

	А	Б	В	Г
①	□	□	□	□
2. Вкажіть блага, які називають економічними:
- А. Блага, якими можна скористатися вільно без оплати.
Б. Блага, які обмежені виробничими можливостями.
В. Блага, які необмежені і не мають визначених власників.
Г. Блага, які є доступними кожному в будь-якій кількості.
- 2

	А	Б	В	Г
②	□	□	□	□
3. Визначте, хто з наведених фізичних та юридичних осіб є суб'єктом права комунальної власності:
- А. Мале приватне підприємство.
Б. Кабінет Міністрів України.
В. Міська рада народних депутатів.
Г. Дієздатний громадянин України.
- 3

	А	Б	В	Г
③	□	□	□	□
4. Вкажіть основну характерну ознаку сучасного товарного виробництва:
- А. Економічно відокремлені господарства виробляють усе необхідне для власного споживання.
Б. Економічно відокремлені виробники виробляють деяку продукцію на продаж.
В. Спеціалізовані виробники незалежні і виробляють продукцію для власних потреб.
Г. Спеціалізовані виробники взаємозалежні і виробляють продукцію на продаж.
- 4

	А	Б	В	Г
④	□	□	□	□
5. Оберіть чинник, який призведе до збільшення ринкової пропозиції товару:
- А. Зростання кількості покупців.
Б. Зменшення кількості продавців.
В. Зростання кількості виробників.
Г. Зменшення кількості покупців.
- 5

	А	Б	В	Г
⑤	□	□	□	□
6. Виберіть правильне закінчення твердження «Власник звичайної акції отримує щороку дохід, який називається...»:
- А. Процентом. В. Винагородою.
Б. Дивідендом. Г. Прибутком.
- 6

	А	Б	В	Г
⑥	□	□	□	□
7. Зазначте, який з наведених ринків обслуговується банківською системою:
- А. Ринок капіталів. В. Ринок праці.
Б. Ринок інформації. Г. Ринок землі.
- 7

	А	Б	В	Г
⑦	□	□	□	□
8. Вкажіть, які витрати підприємства *не* змінюються залежно від обсягу виробленої продукції:
- А. ТС. В. ФС.
Б. ВС. Г. МС.
- 8

	А	Б	В	Г
⑧	□	□	□	□
9. Вкажіть явище, яке *не* спостерігається у фазі економічного спаду:
- А. Збільшення безробіття.
Б. Зростання реального ВВП.
В. Зменшення інвестицій.
Г. Зменшення рівня інфляції.
- 9

	А	Б	В	Г
⑨	□	□	□	□

10. Оберіть правильне закінчення твердження «Державний бюджет – це...»:

- А. Офіційні резерви держави в національній та іноземній валюті.
- Б. План держави щодо формування запасів національної валюти.
- В. Місце зберігання коштів, зібраних державою у вигляді податків.
- Г. План доходів і видатків держави на певний календарний рік.

10.

А	Б	В	Г

11. Оберіть помилкове твердження щодо функцій Центрального банку:

- А. Приймання вкладів від населення.
- Б. Надання ліцензій комерційним банкам.
- В. Регулювання грошової маси в обігу.
- Г. Друк паперових грошових знаків.

11.

А	Б	В	Г

12. Зазначте, що відображається у платіжному балансі країни:

- А. Статистичний звіт про національні обсяги виробництва товарів і послуг за рік.
- Б. Запис усіх економічних угод між національними суб'єктами і зовнішнім світом.
- В. План доходів і видатків уряду країни на поточний рік, затверджений законом.
- Г. Звіт про джерела та напрямки використання фінансових ресурсів підприємств.

12.

А	Б	В	Г

Середній рівень

13. Оберіть правильне закінчення твердження «Крива виробничих можливостей зміститься ліворуч, якщо...»:

- А. Частина працівників виїде за кордон.
- Б. Запроваджуватимуться нові технології.
- В. Збільшиться площа оброблених земель.
- Г. Зросте суспільна продуктивність праці.

13.

А	Б	В	Г

14. Оберіть правильне закінчення твердження «Економічна свобода виробників, ринковий механізм взаємодії та конкуренція сприяють тому, що ринкова економіка...»:

- А. Менш ефективно розподіляє ресурси, але краще задовольняє потреби суспільства.
- Б. Забезпечує рівномірний розподіл доходів і задовольняє потреби на низькому рівні.
- В. Ефективно розподіляє ресурси і більш повно задовольняє потреби суспільства.
- Г. Нерівномірно розподіляє доходи, але забезпечує соціальний захист населення.

14.

А	Б	В	Г

15. Оберіть правильне закінчення твердження «Попит на мобільні телефони в Україні в останні роки зріс внаслідок...»:

- А. Затримання виплат заробітної плати під час кризи.
- Б. Зменшення тарифів на послуги мобільного зв'язку.
- В. Збільшення обсягів імпортованих телефонів в Україну.
- Г. Появи нових технологій виробництва таких телефонів.

15.

А	Б	В	Г

16. Визначте, що може вважатися негативним зовнішнім ефектом:

- А. Ремонт торговельною фірмою ділянки дороги та тротуару біля її складів.
- Б. Заміна автобусного сполучення тролейбусним в курортному містечку.
- В. Обприскування пестицидами полів, що межують з приватними городами.
- Г. Очищення підприємцем орендованої водойми і розведення в ній риби.

16.

А	Б	В	Г

17. Визначте відповідність між видами безробіття і переліченими категоріями осіб:

1.	Приховане безробіття.	А.	Працівники швейної майстерні, відправлені в адміністративні відпустки.
2.	Циклічне безробіття.	Б.	Особи, які перебувають у спеціалізованих установах і визнані неідездатними.
3.	Фрикційне безробіття.	В.	Випускники ПТУ, що не можуть знайти роботу за фахом.
4.	Структурне безробіття.	Г.	Продавці автосалону, звільнені внаслідок зменшення обсягів продажу.
		Д.	Учителі, звільнені внаслідок закриття сільської школи.

17

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

18. Вкажіть відповідність між визначеннями та їхніми поняттями:

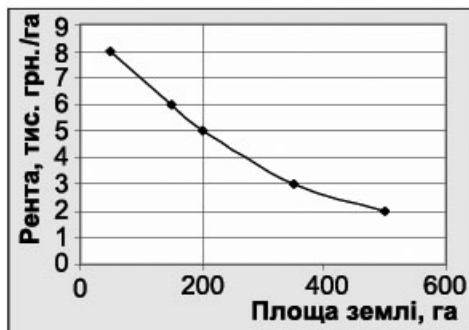
1.	Дозвіл держави на ввезення певних товарів на свою територію.	А.	Імпортна квота.
2.	Продаж товарів за кордоном за цінами меншими, ніж всередині країни.	Б.	Торговельна війна.
3.	Встановлення державою кількісного обмеження щодо обсягу імпортованих товарів.	В.	Ліцензії на продаж.
4.	Податок, який сплачується власником товару при перетині кордону країни.	Г.	Вивізні мито.
		Д.	Демпінг.

18

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Достатній рівень

19*. Проаналізуйте нижченаведений графік попиту на землю і визначте суму, за якою буде продана ділянка площею 10 га, якщо пропозиція землі на цьому ринку дорівнює 200 га, а ставка банківського процента становить 20 %.

- А.** 250 тис. грн.
- Б.** 200 тис. грн.
- В.** 100 тис. грн.
- Г.** 50 тис. грн.

19

	А	Б	В	Г
19				

19. Виберіть правильну формулу визначення ціни одного гектара землі сільськогосподарських угідь:

- А.** Ціна землі = Банківський процент : Площа ділянки.
- Б.** Ціна землі = Рента : Банківський процент.
- В.** Ціна землі = Банківський процент : Рента.
- Г.** Ціна землі = Рента × Банківський процент.

19

	А	Б	В	Г
19				

20*. Визначте, як змінилася швидкість обігу гривні, якщо відомі такі дані:

Період	Грошова маса в обігу, млрд грн.	Рівень цін	Обсяг продукції у грошовому вимірі, млн грн.
На початок року	100	1	800
На кінець року	150	1	900

- А.** Збільшилася на 25 %.
- Б.** Зросла на 2 оберти.
- В.** Зменшилася на 25 %.
- Г.** Зменшилася на 25 обертів.

20

	А	Б	В	Г
20				

20. Визначте, до якого грошового агрегату входять паперові гроші та монети:

- А. До M_0 , M_1 , M_2 , M_3 .
 Б. Тільки до M_0 і M_1 .
 В. Тільки до M_3 .
 Г. Тільки до M_0 .

20	А	Б	В	Г
----	---	---	---	---

21*. Розв'яжіть задачу. Визначте річний номінальний дохід, якщо реальний дохід дорівнював 36 000 грн., а темп інфляції за кварталами становив: I – 2 %, II – 5 %, III – 4 %; IV – 2,5 %.

21. Розв'яжіть задачу. Зарплата учителя зросла з 2000 до 2200 гривень, за цей час ціни зросли на 8 %. Визначте у відсотках, на скільки змінився реальний дохід учителя.

Високий рівень

22*. Розв'яжіть задачу. Корисність яблук і лимонів наведено в таблиці:

Q, кг	1	2	3	4	5	6	7
Корисність яблук, ютілів	14	24	32	36	37	37	37
Корисність лимонів, ютілів	20	30	38	44	46	47	47

Бюджет родини, який витрачається на ці товари щотижня, становить 36 гривень, а ціни: яблук – 4 грн./кг, лимонів – 10 грн./кг.

- Визначте обсяг яблук і лимонів, що купить родина, максимізуючи корисність.
- Визначте загальну корисність від придбання оптимального набору товарів.
- Побудуйте бюджетну лінію родини, позначте на графіку такі набори фруктів: а) 2 кг яблук та 2 кг лимонів; б) 5 кг яблук і 2 кг лимонів – і поясніть, чи може родина їх придбати.

22. Розв'яжіть задачу. Споживач оцінює граничну корисність від споживання певного товару так, як наведено у таблиці:

Кількість одиниць товару	1	2	3	4	5	6
Гранична корисність, ютілів	10	8	5	2	1	0

Визначте:

- Скільки одиниць блага придбає споживач, якщо в нього є тільки 12 грн., а ціна товару 4 грн. за одиницю.
- Яку загальну корисність він одержить від споживання придбаної кількості благ.
- Як зміниться його задоволення від споживання товару, якщо ціна товару зменшиться до 2 грн. за одиницю.

23*. Проаналізуйте за даними таблиць динаміку економічного зростання в Україні. Графічно зобразіть динаміку реального ВВП в абсолютних величинах, якщо у 1990 р. він становив 100 грошових одиниць. Укажіть фази економічного циклу, які мали місце в економіці України з 1990 по 2010 роки. Які чинники зумовили похвалення в українській економіці, а які стримують економічне зростання?

Роки	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Темпи зміни реального ВВП, %	-4,0	-8,7	-9,9	-14,2	-22,9	-12,2	-10	-3	-1,9	-0,2

Роки	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Темпи зміни реального ВВП, %	5,9	9,2	5,2	9,6	12,1	2,7	7,3	7,9	2,1	-14,8	4,2

Джерело: Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

23. Поясніть причини необхідності державного втручання в ринкову економіку та укажіть функції держави.

Початковий рівень

1. Виберіть правильне закінчення твердження «Процес поєднання ресурсів задля створення кінцевого продукту в економічній теорії називають...»:
- А. Споживанням.
 Б. Розподілом.
 В. Виробництвом.
 Г. Економічною інтеграцією.
- 1

А	Б	В	Г
□	□	□	□
2. Виберіть правильне визначення поняття «кривої виробничих можливостей»:
- А. Крива, що поєднує комбінації двох товарів, які може придбати споживач за обмеженого бюджету і певних цін на обидва товари.
 Б. Крива, що поєднує різні комбінації двох товарів, які можуть бути вироблені у разі використання всіх наявних обмежених ресурсів.
 В. Крива, що поєднує взаємозалежність ціни товару і обсягу його продажу на ринку за певний період часу.
 Г. Крива, що поєднує комбінації двох ресурсів, які може використати підприємство за певного рівня витрат і цін на ці ресурси.
- 2

А	Б	В	Г
□	□	□	□
3. Виберіть *помилкове* твердження:
- А. Конкуренція – це економічне суперництво між виробниками за вигідніші умови діяльності задля одержання прибутку.
 Б. Конкуренція – елемент ринкового механізму, який забезпечує взаємодію ринкових суб'єктів у виробництві та збуті продукції.
 В. Конкуренція – це складний процес невимушеної координації виробництва через систему цін і ринків.
 Г. Конкуренція – це боротьба між виробниками за увагу покупців, що призводить до зростання цін на товари і послуги.
- 3

А	Б	В	Г
□	□	□	□
4. Виберіть правильне закінчення твердження «Ринкова (рівноважна) ціна певного товару може зрости, якщо...»:
- А. Одночасно зменшиться попит і зросте пропозиція товару.
 Б. Одночасно зросте попит і зменшиться пропозиція товару.
 В. За незмінної пропозиції зменшиться попит товару.
 Г. За незмінного попиту зросте пропозиція товару.
- 4

А	Б	В	Г
□	□	□	□
5. Вкажіть назву ціни, яку сплатить підприємець за використання послуг праці робітника впродовж однієї години:
- А. Середня зарплата.
 Б. Мінімальна зарплата.
 В. Ставка зарплати.
 Г. Реальна зарплата.
- 5

А	Б	В	Г
□	□	□	□
6. Виберіть правильне визначення економічного прибутку підприємця:
- А. Різниця між бухгалтерським прибутком і сумою явних витрат.
 Б. Різниця між виручкою від реалізації продукції і неявними витратами.
 В. Різниця між валовим прибутком і сумою явних та неявних витрат.
 Г. Різниця між виручкою від реалізації продукції і явними витратами.
- 6

А	Б	В	Г
□	□	□	□
7. Вкажіть складову ВВП (валового внутрішнього продукту), обчислену методом потоку доходів:
- А. Експорт товарів і послуг.
 Б. Прибуток приватних підприємств.
 В. Державні видатки на товари і послуги.
 Г. Чисті приватні інвестиції.
- 7

А	Б	В	Г
□	□	□	□

8. Зазначте, створення яких благ бере на себе держава в ринковій економіці:

- А. Інвестиційних благ.
- Б. Споживчих благ.
- В. Суспільних благ.
- Г. Приватних благ.

8

--	--	--	--

9. Зазначте, хто з наведених осіб виграє від річної непередбачуваної інфляції:

- А. Державний службовець з фіксованим місячним окладом.
- Б. Студент з постійним розміром місячної стипендії.
- В. Позичальник, який поверне повну суму позички через рік.
- Г. Кредитор, який отримує плату за позичку наприкінці року.

9

--	--	--	--

10. Вкажіть, що включає податково-бюджетна політика:

- А. Контроль за банківською діяльністю.
- Б. Регулювання грошової пропозиції.
- В. Антимонопольні заходи на ринках.
- Г. Регулювання державних витратів.

10

--	--	--	--

11. Зазначте, що є інструментом грошово-кредитної політики держави:

- А. Купівля державою акцій приватних корпорацій.
- Б. Продаж державою об'єктів державної власності.
- В. Продаж державою облігацій внутрішньої позики.
- Г. Надання державою ліцензій на здійснення підприємницької діяльності.

11

--	--	--	--

12. Вкажіть міжнародну фінансову організацію, яка фінансує уряди країн з метою підтримання рівноваги платіжних балансів та стабілізації валютних курсів:

- А. Міжнародний валютний фонд.
- Б. Організація Об'єднаних Націй.
- В. Світова організація торгівлі.
- Г. Міжнародна асоціація розвитку.

12

--	--	--	--

Середній рівень

13. Зазначте, що з наведеного збільшить ефективність використання ресурсів при виробництві певної продукції:

- А. Збільшення обсягів виробництва забезпечується пропорційним збільшенням обсягів залучених ресурсів.
- Б. Збільшення обсягів виробництва забезпечується зменшенням обсягів використаних ресурсів.
- В. Незмінний обсяг виробництва забезпечується незмінним обсягом використаних ресурсів.
- Г. Незмінний обсяг виробництва забезпечено більшою кількістю використаних ресурсів.

13

--	--	--	--

14. Вкажіть, що з наведеного *не вплине* на зміну ринкової пропозиції:

- А. Зміна продуктивності.
- Б. Зміна кількості виробників.
- В. Зміна оподаткування прибутку.
- Г. Зміна доходів населення.

14

--	--	--	--

15. Виберіть правильні класифікаційні ознаки агенції з працевлаштування, створеної групою однодумців завдяки об'єднанню капіталів:

- А. Корпорація, виробниче, державне.
- Б. Корпорація, фінансове, державне.
- В. Партнерство, посередницьке, приватне.
- Г. Партнерство, комерційне, приватне.

15

--	--	--	--

16. Вкажіть витрати підприємця – перевізника вантажів, які належать до змінних витрат:

- А. Місячні витрати на дизельне паливо та мастильні матеріали.
- Б. Щомісячна плата за орендований у сусідньої автобазі гараж.
- В. Щомісячна плата банку за кредит на придбання вантажівки.
- Г. Плата видавництву за розміщення рекламних оголошень в газеті.

16. А Б В Г

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

17. Вкажіть відповідність між потребами людей та їхньою класифікацією:

1.	Потреба в любові, дружбі, спілкуванні.	А.	Потреби в повазі (визнанні).
2.	Потреба у розкритті власних здібностей, розвитку особистості.	Б.	Потреби в безпеці.
3.	Потреба в їжі, повітрі, воді.	В.	Соціальні.
4.	Потреба у соціальних гарантіях: отриманні медичної допомоги, пенсійному забезпеченні, захисті від ворогів.	Г.	Потреби в самореалізації.
		Д.	Фізіологічні.

17. А Б В Г Д

1	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐

18. Вкажіть відповідність між складовими валового внутрішнього продукту, обчисленого методом витрат, і конкретними витратами:

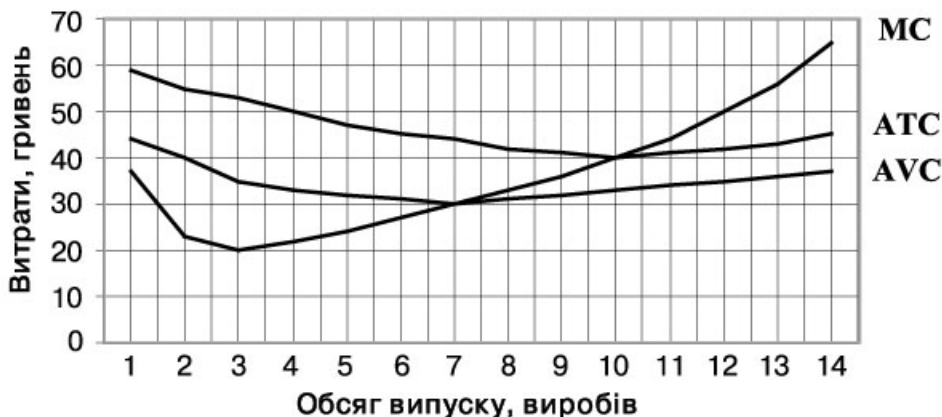
1.	Споживчі витрати.	А.	Закупівля приватним підприємцем товару за кордоном для продажу в країні.
2.	Інвестиційні витрати.	Б.	Купівля учнем 11 класу збірника завдань для державної підсумкової атестації.
3.	Державні закупівлі товарів і послуг.	В.	Продаж акціонером частини своїх акцій іншій особі.
4.	Чистий експорт.	Г.	Придбання двох нових вантажівок приватним підприємством.
		Д.	Придбання ліків від грипу для комунальної лікарні.

18. А Б В Г Д

1	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐

Достатній рівень

19*. Визначте на підставі наведеного графіка витрат підприємства оптимальний обсяг виробництва, якщо ціна одиниці продукції на конкурентному ринку становить 50 грн.

- А. 3 виробів.
- Б. 7 виробів.
- В. 10 виробів.
- Г. 12 виробів.

19. А Б В Г

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

19. Виберіть тотожність, що засвідчує максимізацію прибутку підприємства:

- А. $FC = VC$.
 Б. $TR = TC$.
 В. $MC = MR$.
 Г. $P = ATC$.

19 А Б В Г

20*. Виберіть правильну формулу обчислення кінцевої суми депозиту через 3 роки, якщо клієнт поклав у банк 50 тис. грн. під 17 % річних із складним нарахуванням процентів щорічно:

- А. $50(1 + 0,17)^3$.
 Б. $50(1 + 0,17 \cdot 3)$.
 В. $50/(1 - 0,17)^3$.
 Г. $50(1 - 0,17 \cdot 3)$.

20* А Б В Г

20. Укажіть, яку функцію виконали 30 гривень, які ви витратили на придбання підручника з економіки:

- А. Міра вартості.
 Б. Засіб обігу.
 В. Засіб нагромадження.
 Г. Засіб платежу.

20 А Б В Г

21*. Розв'яжіть задачу. У складі постійного населення країни працездатні становлять 30 млн осіб, економічно неактивні – 5 млн осіб, зайняті – 22 млн осіб. Визначте кількість безробітних і рівень безробіття у країні.

21. Розв'яжіть задачу. Економічно активне населення України у 2010 році складало 22,1 млн осіб. З них тільки 20,3 млн осіб мали роботу, інші джерела доходів (зайняті). Визначте чисельність безробітних в Україні в 2010 році та рівень безробіття.

Високий рівень

22*. Розв'яжіть задачу. Витрати часу на виробництво пшениці та олії в країнах Артанія та Бертанія наведено у таблиці. Кожна країна має обсяг часу, що дорівнює 2000 годин.

Продукція	Витрати часу на виробництво однієї тонни продукції, год.	
	Артанія	Бертанія
Пшениця	5	40
Олія	20	8

1. Визначте спеціалізацію країн.
 2. Побудуйте криві виробничих можливостей країн на спільному ринку до і після спеціалізації.

3. Визначте вигоди країн від обміну 200 тонн пшениці на 100 тонн олії.

22. Розв'яжіть задачу. Український експортер уклав угоду з іноземними партнерами про продаж зерна на загальну суму 60 тис. доларів США при курсі 1 \$ = 6 грн. Але на момент кінцевого розрахунку курс валют змінився до 1 \$ = 8 грн. Визначте:

- 1) Виграв чи програв експортер за даних умов.
 2) Якої суми втрат або збитків він зазнав би, якщо курс гривні на момент розрахунку дорівнював би 1 гривня = 0,20 \$.
 3) За якого значення курсу гривні відносно долара США на момент продажу він не зазнає ані виграшу, ані програшу.

23*. Охарактеризуйте принципи, на яких базується ринкова економічна система. Назвіть недоліки ринкової економіки і поясніть, якими засобами змішана економічна система усуває або зменшує вплив цих недоліків. Чи є економічна система України змішаною? Відповідь обґрунтуйте.

23. Наведіть схему економічного кругообігу і поясніть роль кожного з економічних суб'єктів у функціонуванні ринкової економіки.

Початковий рівень

1. Вкажіть вид безробіття, зростання якого спричинене недостатнім сукупним попитом:
- А. Циклічне.
Б. Природне.
В. Фрикційне.
Г. Структурне.

	А	Б	В	Г
1	☐	☐	☐	☐

2. Виберіть чинник, який найбільше впливає на міжнародну спеціалізацію країни:
- А. Історичний розвиток.
Б. Рівень життя населення.
В. Технічний рівень виробництва.
Г. Природні умови.

	А	Б	В	Г
2	☐	☐	☐	☐

3. Вкажіть характерну ознаку політики лібералізму:
- А. Митні органи не збирають імпортного та експортного мита.
Б. Встановлення імпортних квот і ввізного мита.
В. Держава надає ліцензії для імпортування певної продукції.
Г. Митні органи збирають імпортне та експортне мито.

	А	Б	В	Г
3	☐	☐	☐	☐

4. Оберіть визначення поняття «девальвація»:
- А. Зниження купівельної спроможності національних грошей.
Б. Офіційна зміна курсу національної валюти стосовно іноземних валют.
В. Наявність одночасно безробіття та інфляції.
Г. Зниження обмінного курсу національної валюти.

	А	Б	В	Г
4	☐	☐	☐	☐

5. Вкажіть, який із засобів не належить до інструментів державного регулювання у соціальній сфері:
- А. Ставка податку.
Б. Соціальні пільги.
В. Перерозподіл доходів.
Г. Гарантії для громадян.

	А	Б	В	Г
5	☐	☐	☐	☐

6. Вкажіть, у зв'язку з дією якого закону продавці соку встановлюють такі ціни на свої товари (див. табл.):

Товар та його об'єм, л	Ціна, грн.
Сік, 1 л	8
Сік, 0,5 л	5
Сік, 0,25 л	3

- А. Закону ринку.
Б. Закону конкуренції.
В. Закону попиту і пропозиції.
Г. Закону спадної граничної корисності.

	А	Б	В	Г
6	☐	☐	☐	☐

7. Оберіть правильну характеристику «товарів-субститутів»:
- А. Це товари, які доповнюють один одного у споживанні.
Б. Це товари, які стимулюють продаж один одного.
В. Це товари, які вироблені одночасно.
Г. Це товари, які замінюють один одного у споживанні.

	А	Б	В	Г
7	☐	☐	☐	☐

8. Оберіть правильне визначення «власності» з економічної точки зору:
- А. Право на володіння, користування і розпорядження майном, виробничими ресурсами та готовою продукцією.
Б. Сукупність засобів виробництва, які привласнюються окремими фізичними та/чи юридичними особами.

- В.** Відносини між людьми з приводу привласнення ресурсів, готової продукції та доходів.
Г. Сукупність ресурсів, які використовують у процесі виробництва і споживання.

	А	Б	В	Г
8	☐	☐	☐	☐

9. Вкажіть умови, які забезпечують ефективність функціонування економіки:

- А.** Рівність граничних доходів і граничних витрат.
Б. Виробництво знаходиться за межами кривої виробничих можливостей.
В. Стабільність курсу валюти, відсутність безробіття та економічне зростання.
Г. Повна зайнятість і повне використання виробничих ресурсів.

	А	Б	В	Г
9	☐	☐	☐	☐

10. Зазначте, як на графіку кривої виробничих можливостей (КВМ) можна проілюструвати економічне зростання:

- А.** Точкою на КВМ.
Б. Зсувом КВМ праворуч.
В. Зміною кута нахилу КВМ.
Г. Зсувом КВМ ліворуч.

	А	Б	В	Г
10	☐	☐	☐	☐

11. Оберіть правильне визначення поняття «постійні витрати»:

- А.** Витрати на заробітну плату та інші ресурси, які постійно сплачуються залежно від їхньої продуктивності.
Б. Витрати, величина яких у короткостроковому періоді не змінюється із збільшенням або зі зменшенням обсягів виробництва.
В. Витрати, які необхідні для виробництва певного обсягу виробництва товарів у короткостроковому періоді.
Г. Витрати, величина яких у короткостроковому періоді змінюється із збільшенням або зі зменшенням обсягів виробництва.

	А	Б	В	Г
11	☐	☐	☐	☐

12. Вкажіть захід, за допомогою якого можна покрити дефіцит платіжного балансу:

- А.** Використання золотовалютних резервів країни.
Б. Зменшення кількості грошей в обігу.
В. Девальвація національної валюти.
Г. Випуск облігацій державного займу.

	А	Б	В	Г
12	☐	☐	☐	☐

Середній рівень

13. Визначте річний темп інфляції в країні, якщо загальний рівень цін зріс за рік удвічі:

- А.** 100 %.
Б. 200 %.
В. 50 %.
Г. 300 %.

	А	Б	В	Г
13	☐	☐	☐	☐

14. Розрахуйте рівень природного безробіття країни, якщо рівень структурного безробіття становить 3 %, рівень фрикційного безробіття – 6 %, а рівень циклічного безробіття – 8 %:

- А.** 5 %.
Б. 9 %.
В. 12 %.
Г. 14 %.

	А	Б	В	Г
14	☐	☐	☐	☐

15. Визначте, який з чинників може призвести до одночасного зростання ВВП і загального рівня цін:

- А.** Зростання цін на виробничі ресурси.
Б. Зменшення інфляційних очікувань.
В. Збільшення ставки податку на доходи.
Г. Зменшення ставки процента за кредит.

	А	Б	В	Г
15	☐	☐	☐	☐

16. Оберіть правильне формулювання «золотого правила бізнесу»:

- А. Нарощуй виробництво, поки не досягнеш мінімуму собівартості.
 Б. Нарощуй виробництво, щоб виконувалась умова $TR > TC$.
 В. Нарощуй виробництво, доки буде досягнуто рівність $MR = MC$.
 Г. Нарощуй виробництво, щоб виконувалась умова $FC \geq MR$.

16. А Б В Г

17. Підберіть до кожного поняття його правильне визначення:

1. Усе те, чим задовольняються потреби споживачів.	А.	Споживче благо.
2. Задоволення, отримане від споживання певної кількості блага.	Б.	Суспільне благо.
3. Задоволення від чітко визначеної кількості блага.	В.	Гранична корисність.
4. Здатність споживчого блага задовольняти потреби.	Г.	Корисність.
	Д.	Загальна корисність.

17. А Б В Г Д
 1.
 2.
 3.
 4.

18. Вкажіть відповідність між функціями грошей та економічними подіями, які їх характеризують:

1. Засіб платежу.	А.	Бабуся відкладає з кожної пенсії по 100 гривень на подарунок синові.
2. Засіб обігу.	Б.	Іван погасив банківський кредит на придбання комп'ютерної техніки.
3. Засіб нагромадження.	В.	Друк грошей на Малинській фабриці.
4. Міра вартості.	Г.	Петро купив тістечка на свято.
	Д.	Марійка, купуючи подарунок сестрі, порівнює ціни на годинники.

18. А Б В Г Д
 1.
 2.
 3.
 4.

Достатній рівень

19*. Розрахуйте суму податку на додану вартість, що була перерахована до бюджету магазином комп'ютерної техніки, якщо за місяць продано 15 комп'ютерів вартістю 4000 грн. та 10 принтерів вартістю 700 грн., а ставка ПДВ дорівнює 20%:

- А. 13 940 грн.
 Б. 13 400 грн.
 В. 11 167 грн.
 Г. 15 267 грн.

19. А Б В Г

19. Визначте, до яких видів податків належить ПДВ:

- А. Прямий, загальнодержавний.
 Б. Непрямий, загальнодержавний.
 В. Непрямий, місцевий.
 Г. Прямий, місцевий.

19. А Б В Г

20*. Визначте, на скільки відсотків збільшилася продуктивність праці, якщо чисельність робітників не змінилась, за таких умов: друкарня випускала учнівські щоденники – 60 тис. шт. на місяць вартістю 4 грн. за штуку. Після підвищення ціни до 6 грн. за один щоденник друкарня стала виробляти 90 тис. шт. щоденників на місяць:

- А. 250%.
 Б. 50%.
 В. 225%.
 Г. 125%.

20. А Б В Г

20. Вкажіть, за якою формулою визначається продуктивність праці:

А. $\text{Продуктивність праці} = \frac{\text{Вартість виробленої продукції}}{\text{Вартість засобів виробництва}}$.

Б. $\text{Продуктивність праці} = \frac{\text{Кількість робочого часу}}{\text{Обсяг виробленої продукції}}$.

В. $\text{Продуктивність праці} = \text{Обсяг виробленої продукції} \times \text{Кількість робітників}$.

Г. $\text{Продуктивність праці} = \frac{\text{Обсяг виробленої продукції}}{\text{Кількість робітників}}$.

20. А Б В Г

21*. Розв'яжіть задачу. Розрахуйте ВВП та додану вартість за умов наведеного в таблиці чотиристадійного виробничого процесу (дані в гривнях за один стілець).

Стадії виробництва	Виручка від реалізації продукції	Витрати на проміжні товари	Додана вартість
Фірма А (лісове господарство)	20	0	
Фірма В (деревообробна фабрика)	25	20	
Фірма С (меблева фабрика)	40	25	
Фірма D (крамниця)	70	40	

21. Розв'яжіть задачу. Розрахуйте ВВП за такими даними:

- споживчі витрати – 600 млрд грн.
- державні видатки – 200 млрд грн.
- валові інвестиції – 400 млрд грн.
- заробітна плата – 300 млрд грн.
- експорт – 100 млрд грн.
- імпорт – 150 млрд грн.

Високий рівень

22*. Розв'яжіть задачу. Розрахуйте ставку за кредитами, якщо комерційний банк залучив кошти клієнтів на суму 20 млн грн. За нормою резервування 15 % всі можливі кошти банку були надані у кредит. Прибуток банку становив 0,8 млн грн. Ставка процента за депозитами – 13 %.

22. Розв'яжіть задачу. Розрахуйте, на скільки років підприємець взяв кредит у банку на суму 500 000 грн. під 20 % річних за умови щорічної сплати простих процентів і з урахуванням того, що кінцева сума боргу становить 1 000 000 грн.

23*. Визначте сутність поняття «підприємництво». За допомогою яких засобів держава здійснює регулювання підприємницької діяльності? Що стримує розвиток малого бізнесу в Україні?

23. Визначте сутність поняття «підприємництво». Охарактеризуйте риси, якими повинен володіти вдалий підприємець. Що стримує розвиток малого бізнесу в Україні?

Початковий рівень

1. Вкажіть залежність, яку відображає закон попиту:
- А. Споживачі купують більше якісних товарів.
 - Б. Виробники пропонують більше товарів за вищими цінами.
 - В. Зі збільшенням попиту зростає пропозиція.
 - Г. Покупці купують більший обсяг товарів за нижчими цінами.
- 1

	А	Б	В	Г
2. Вкажіть причини, які забезпечують суспільну цінність грошей:
- А. Здатність здійснювати кругообіг під час купівлі-продажу товарів і послуг на ринку.
 - Б. Купівельна спроможність, державне визнання, функції, які вони виконують.
 - В. Купівельна спроможність і постійна вартість.
 - Г. Золотий запас країни, підкріплення облігаціями внутрішньої державної позики.
- 2

	А	Б	В	Г
3. Виберіть перелік, де наведено лише капітальні ресурси:
- А. Хліб, вища освіта, одяг, токарні верстати.
 - Б. Верстати, прилади, механізми, роботи.
 - В. Тістечка, телевізор, комп'ютер, автомобіль.
 - Г. Автобус, бензин, руль, колеса.
- 3

	А	Б	В	Г
4. Визначте, до яких наслідків призведе рішення уряду країни «Утопії» ввести квоти на автомобілі японського виробництва:
- А. До збільшення країною експорту автомобілів європейського виробництва.
 - Б. До зменшення попиту на автомобілі японського виробництва.
 - В. До збільшення імпорту автомобілів у країну «Утопію».
 - Г. До збільшення попиту на автомобілі вітчизняного виробництва.
- 4

	А	Б	В	Г
5. Оберіть перелік основних видів безробіття:
- А. Фрикційне, структурне, циклічне.
 - Б. Структурне, технічне, застійне.
 - В. Структурне, технічне, циклічне.
 - Г. Технологічне, циклічне, природне.
- 5

	А	Б	В	Г
6. Визначте вид економічної діяльності, який належить до сфери матеріального виробництва послуг:
- А. Будівництво.
 - Б. Діяльність транспорту та зв'язку.
 - В. Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги.
 - Г. Сільське господарство, мисливство, лісове господарство.
- 6

	А	Б	В	Г
7. Зазначте, до якого виду підприємницької діяльності належить торгівля:
- А. Комерційна.
 - Б. Фінансова.
 - В. Виробнича.
 - Г. Страхова або посередницька.
- 7

	А	Б	В	Г
8. Оберіть правильне закінчення речення «Споживач поводить себе раціонально за умови...»:
- А. Максимізації загальної корисності.
 - Б. Максимізації граничної корисності.
 - В. Перевищення загальної корисності рівня граничної корисності.
 - Г. Перевищення граничної корисності рівня загальної корисності.
- 8

	А	Б	В	Г

9. Оберіть правильне закінчення речення «У ринковій економіці розподіл доходів...»:

- А. Відбувається відповідно до потреб кожної людини.
- Б. Є несправедливим, бо існує велика різниця в доходах.
- В. Визначається урядом через систему оподаткування.
- Г. Визначається цінами економічних ресурсів, якими володіють окремі економічні суб'єкти.

9.

А	Б	В	Г
9			

10. Зазначте види ринків, які включено до моделі економічного кругообігу в ринковій економіці:

- А. Реальний ринок і грошовий ринок.
- Б. Ринок грошей і ринок товарів.
- В. Ринок товарів і ринок ресурсів.
- Г. Псевдоринок товарів і послуг та «чорний ринок».

10.

А	Б	В	Г
10			

11. Оберіть варіант відповіді, в якому наведено тільки природні ресурси:

- А. Ліси, рілля, озеро.
- Б. Ліси, комбайн, комп'ютер.
- В. Ліси, тракторист, трактор.
- Г. Ліси, екскаватор, турбіна.

11.

А	Б	В	Г
11			

12. Розрахуйте альтернативну вартість одного рулету з маком, якщо хлібозавод може випускати 2000 пиріжків або 500 рулетів з маком:

- А. 1500 пиріжків.
- Б. 0,25 рулету.
- В. 4 пиріжки.
- Г. 2000 пиріжків.

12.

А	Б	В	Г
12			

Середній рівень

13. Визначте параметри точки ринкової рівноваги за умови, що функції попиту і пропозиції на зимові чоботи мають такий вигляд $Q_D = 600 - 2P$; $Q_S = 4P + 300$:

- А. $Q = 600$; $P = 30$.
- Б. $Q = 500$; $P = 50$.
- В. $Q = 300$; $P = 50$.
- Г. $Q = 50$; $P = 500$.

13.

А	Б	В	Г
13			

14. Вкажіть основну причину безробіття:

- А. Високі темпи інфляції.
- Б. Занадто високий попит на товари і послуги.
- В. Неможливість працевлаштуватися.
- Г. Порухення відповідності між попитом і пропозицією на ринку праці.

14.

А	Б	В	Г
14			

15. Вкажіть формулу, за допомогою якої розраховують кількість грошей, що перебувають в обігу:

- А. $MV = RQ$.
- Б. $MV = PQ$.
- В. $MR = MC$.
- Г. $P = MC$.

15.

А	Б	В	Г
15			

16. Розрахуйте суму грошей, яку вам поверне банк за депозитним рахунком з річною ставкою в 20%, якщо ви поклали в банк 2000 грн. на два роки за умови щорічного нарахування банком складних процентів:

- А. 2880 грн.
- Б. 2800 грн.
- В. 880 грн.
- Г. 2400 грн.

16.

А	Б	В	Г
16			

17. Вкажіть відповідність між методами економічного дослідження і прикладами їхнього застосування:

1.	Абстрагування.	А.	Визначення рівноважної ціни за графіками попиту і пропозиції.
2.	Класифікація.	Б.	З'ясування та формулювання економічних законів.
3.	Моделювання.	В.	Визначення наслідків дії нецінових чинників попиту.
4.	Аналіз.	Г.	Не врахування того, що частину доходів домогосподарства заощаджують в схемі кругообігу товарів, ресурсів та грошей у ринковій економіці.
		Д.	Визначення видів потреб.

17

	А	Б	В	Г	Д
1	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐

18. Вкажіть відповідність між наведеними факторами виробництва та їхньою класифікацією в економічній науці:

1.	Інструкція з використання мікрохвильової печі.	А.	Праця.
2.	Фермерське пасовище.	Б.	Земля.
3.	Прокладання кабелю телефонного зв'язку робітником.	В.	Інформація.
4.	Споруда складського приміщення хімічного заводу.	Г.	Капітал.
		Д.	Підприємницькі здібності.

18

	А	Б	В	Г	Д
1	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐

Достатній рівень

19*. Розрахуйте реальне зростання ВВП за умов, що ВВП країни у поточних ринкових цінах зріс на 10 % порівняно з попереднім роком, а рівень цін за цей час зріс на 6 %:

- А. Менше ніж на 4 %.
 Б. 4 %.
 В. 10 %.
 Г. Більше ніж на 10 %.

19*

	А	Б	В	Г
	☐	☐	☐	☐

19. Визначте, за якою формулою обчислюють показник реального ВВП:

- А. Реальний ВВП = Номінальний ВВП × Індекс споживчих цін.
 Б. Реальний ВВП = $\frac{\text{Номінальний ВВП}}{\text{Індекс споживчих цін}}$.
 В. Реальний ВВП = Номінальний ВВП × Дефлятор ВВП.
 Г. Реальний ВВП = $\frac{\text{Номінальний ВВП}}{\text{Дефлятор ВВП}}$.

19

	А	Б	В	Г
	☐	☐	☐	☐

20*. Розрахуйте втрати ВВП, якщо фактичне безробіття перевищує природне на 5 %:

- А. 5 %.
 Б. 12,5 %.
 В. 11,5 %.
 Г. 10 %.

20*

	А	Б	В	Г
	☐	☐	☐	☐

20. Розрахуйте рівень безробіття, якщо кількість безробітних становила 2 млн осіб, а чисельність зайнятих – 20 млн осіб:

- А. 10 %.
 Б. 9,09 %.
 В. 18 %.
 Г. 40 %.

20

	А	Б	В	Г
	☐	☐	☐	☐

- 21***. Розв'яжіть задачу. Визначте частку поточних рахунків у загальній грошовій масі за умови, що величина грошових агрегатів у країні становила: $M_0 - 300$ млрд у.о.; $M_1 - 1200$ млрд у.о.; $M_2 - 3500$ млрд у.о.; $M_3 - 4300$ млрд у.о.
- 21**. Розв'яжіть задачу. Визначте частку готівки у загальній грошовій масі за умови, що величина грошових агрегатів у країні становила: $M_0 - 300$ млрд у.о.; $M_1 - 1200$ млрд у.о.; $M_2 - 3500$ млрд у.о.; $M_3 - 4300$ млрд у.о.

Високий рівень

- 22***. Розв'яжіть задачу. Побудуйте криву виробничих можливостей хімічного заводу, який складається з двох цехів, якщо в I цеху максимально можна виробити 100 т міндобрив або 50 т гербіцидів, в II цеху – 80 т міндобрив або 60 т гербіцидів. Розрахуйте, скільки гербіцидів може виготовити хімізавод одночасно з виробництвом 120 т міндобрив.
- 22**. Розв'яжіть задачу. На хімічному заводі максимально можна виробити 100 т міндобрив або 50 т гербіцидів. Побудуйте криву виробничих можливостей заводу і проаналізуйте ефективність використання ресурсів за таких комбінацій виробництва товарів: а) 50 т міндобрив та 40 т гербіцидів; б) 80 т міндобрив та 10 т гербіцидів; в) 20 т міндобрив та 30 т гербіцидів. Усі точки позначте на координатній площині.
- 23***. Яка економічна природа виникнення державного боргу? Проаналізуйте дані таблиці і визначте особливості структури й динаміки державного та гарантованого державою боргу в Україні. До яких соціально-економічних наслідків може призвести зростання заборгованості України перед Міжнародними валютно-фінансовими організаціями?

Динаміка та вибіркова структура державного та гарантованого державою боргу в Україні, млн дол. США

Міжнародні валютно-фінансові організації	на 31.12.2007	на 31.12.2008	на 31.12.2009	на 31.12.2010
Європейський банк реконструкції та розвитку	327,956	424,030	516,153	479,916
Європейський інвестиційний банк	–	–	97,498	196,544
Міжнародний валютний фонд	431,252	4709,041	10973,834	14245,322
Світовий банк	2289,655	2981,655	3262,486	3185,889
Загальна сума державного та гарантованого державою боргу	17573,216	24598,752	39684,986	54289,336

Джерело: Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://minfin.gov.ua>

- 23**. Визначте сутність поняття «державний бюджет». За якої умови може виникнути дефіцит державного бюджету? Які існують способи зменшення дефіциту бюджету? Назвіть можливі соціально-економічні наслідки наявності дефіциту бюджету.

Початковий рівень

1. Вкажіть назву безробіття, що виникає внаслідок втрати роботи у зв'язку зі скороченням сукупного попиту в економіці:
- А. Природне.
Б. Фрикційне.
В. Структурне.
Г. Циклічне.
- 1

	А	Б	В	Г
①				
2. Вкажіть умову, за якої відбувається злиття компаній:
- А. Акції компанії продаються одночасно через декілька бірж.
Б. Всередині компанії відбувається повна реорганізація.
В. Одна компанія купує акції іншої.
Г. Велика компанія банкрутує.
- 2

	А	Б	В	Г
②				
3. Вкажіть вид податку, який *не* належить до прямих:
- А. Акцизний збір.
Б. Податок на спадщину.
В. Земельний податок.
Г. Податок на прибуток.
- 3

	А	Б	В	Г
③				
4. Оберіть із запропонованого переліку риси досконалої конкуренції:
- А. Кілька великих фірм, продукція уніфікована та однакової якості, важко увійти до ринку або вийти з нього.
Б. Багато незалежних фірм, ціна визначається ринком, продукція уніфікована, легко увійти або вийти з ринку.
В. Кілька великих фірм, ринок зазнає впливу цінового лідера, вхід на ринок потребує великих інвестицій.
Г. Багато фірм, вплив на ціну лімітовано наявністю продукції, яка не може мати заміників.
- 4

	А	Б	В	Г
④				
5. Оберіть правильне закінчення твердження «Крива виробничих можливостей ілюструє комбінації точок, що являють собою...»:
- А. Максимальні обсяги виробництва двох благ за повного використання ресурсів.
Б. Обсяги придбаного споживачами товару за певною ціною економічного блага.
В. Максимальні обсяги виробництва продукції за змінного чинника виробництва.
Г. Максимальні обсяги виробництва двох благ за умов сталих ринкових цін.
- 5

	А	Б	В	Г
⑤				
6. Зазначте, як називають зміну рівня офіційного курсу грошової одиниці у бік його підвищення:
- А. Дефляція.
Б. Інфляція.
В. Девальвація.
Г. Ревальвація.
- 6

	А	Б	В	Г
⑥				
7. Оберіть твердження, яке правильно розкриває означені економічні процеси:
- А. Зменшення імпортного мита, спрямоване на збільшення експорту для захисту національних виробників від іноземної конкуренції.
Б. Протекціоністська політика держави впливає на зниження цін на імпортні товари.
В. Міжнародна торгівля відбувається за принципом порівняльної переваги і не припускає втручання держави.
Г. Демпінг – це продаж товарів на зовнішньому ринку за цінами, що нижче цін вітчизняного ринку.
- 7

	А	Б	В	Г
⑦				

8. Вкажіть, яка з позитивних рис характерна для ринкової економіки:

- А. Стабільні ціни і повна зайнятість.
- Б. Високий соціальний захист населення.
- В. Зростання асортименту і якості продукції.
- Г. Можливість швидкого нагромадження виробничих ресурсів і перерозподілу їх у пріоритетні галузі.

	А	Б	В	Г
8	☐	☐	☐	☐

9. Вкажіть основні форми доходів у ринковій економіці:

- А. Рента, зарплата, позичковий процент, прибуток.
- Б. Дивіденди, процент, прибуток, зарплата.
- В. Чиста зарплата, депозит, оренда, економічний прибуток.
- Г. Зарплата, нормальний прибуток, оренда, процент за кредит.

	А	Б	В	Г
9	☐	☐	☐	☐

10. Виберіть правильне закінчення твердження «Повна зайнятість ресурсів означає, що...»:

- А. У країні є все необхідне для матеріального виробництва.
- Б. Усі промислові підприємства працюють на повну потужність.
- В. У країні немає фрикційного та структурного безробіття.
- Г. Усі придатні ресурси використовуються у виробництві.

	А	Б	В	Г
10	☐	☐	☐	☐

11. Вкажіть тип ринкової структури, за якої існує один споживач і багато продавців продукції чи ресурсів:

- А. Монополія.
- Б. Моносонія.
- В. Олігополія.
- Г. Монополістична конкуренція.

	А	Б	В	Г
11	☐	☐	☐	☐

12. Вкажіть фази, з яких складається середній (промисловий) економічний цикл:

- А. Депресія, пожвавлення, пік і підйом ділової активності.
- Б. Криза, спад, пожвавлення і підйом ділової активності.
- В. Спад, депресія, пожвавлення, піднесення.
- Г. Криза, депресія, пожвавлення та пік ділової активності.

	А	Б	В	Г
12	☐	☐	☐	☐

Середній рівень

13. Визначте, як зміниться рівноважна ціна і обсяг у разі зменшення ставки податку на прибуток підприємств з 25 % до 20 %:

- А. Рівноважна ціна зменшиться, а рівноважний обсяг зросте.
- Б. Рівноважна ціна і обсяг зменшаться.
- В. Рівноважна ціна зросте, а рівноважний обсяг зменшиться.
- Г. Рівноважна ціна і обсяг зростуть.

	А	Б	В	Г
13	☐	☐	☐	☐

14. Визначте, як змінилася річна продуктивність праці на канатному заводі за умов, що ціни на продукцію зросли на 20 %, кількість працівників збільшилася на 17 %, а виробництво канатів збільшилося з 100 тис. метрів до 117 тис. метрів:

- А. Зменшилася на 20 %.
- Б. Не змінилася.
- В. Зросла на 17 %.
- Г. Зменшилася на 17 %.

	А	Б	В	Г
14	☐	☐	☐	☐

15. Вкажіть, яка з причин пояснює необхідність державного регулювання економіки:

- А. Розробка і впровадження нових технологій виробництва.
- Б. Підприємницька діяльність неможлива без державних дотацій.
- В. Стимулювання високого рівня суспільної продуктивності праці.
- Г. Незацікавленість приватного сектора у виробництві суспільних благ.

	А	Б	В	Г
15	☐	☐	☐	☐

16. Визначте величину АТС при виробництві 40 деталей за наступних умов: за виробництва 40 деталей АТС дорівнює 20 грн. За виробництва 20 деталей АТС дорівнює 200 грн. За умов випуску 50 деталей АТС становить 60 грн.

- А. 40 грн.
Б. 60 грн.
В. 50 грн.
Г. 25 грн.

16. А Б В Г

16				
----	--	--	--	--

17. Вкажіть відповідність між видами економічних ресурсів та їхніми конкретними прикладами:

1.	Учитель.	А.	Трудові ресурси.
2.	Риба.	Б.	Капітальні ресурси.
3.	Атлас автомобільних доріг.	В.	Природні ресурси.
4.	Токарний верстат.	Г.	Підприємницькі здібності.
		Д.	Інформація.

17. А Б В Г Д

1					
2					
3					
4					

18. Вкажіть відповідність між видами економічної політики та їхніми засобами:

1.	Стимулююча податково-бюджетна політика.	А.	Підвищення ставки податку і зменшення державних витратів.
2.	Стримуюча податково-бюджетна політика.	Б.	Зниження ставки податку і збільшення державних витратів.
3.	Політика «дешевих» грошей.	В.	Підвищення норми резервів банку і облікової ставки процента.
4.	Політика «дорогих» грошей.	Г.	Зниження норми резервів банку і облікової ставки процента.
		Д.	Підвищення норми резервів банку і зниження облікової ставки процента.

18. А Б В Г Д

1					
2					
3					
4					

Достатній рівень

19*. Допоможіть підприємцю вирішити, яку з трьох можливих технологій доцільно обрати, якщо ціна продукції на ринку встановилась на рівні 195 г. о., а ціни на ресурси та їх можливі комбінації за різних технологій для виробництва одиниці товару подано в таблиці.

Вид ресурсу	Ціна одиниці ресурсу, г. о.	Необхідна кількість ресурсів, од.		
		I технологія	II технологія	III технологія
Земля	6	1	2	1
Праця	8	10	5	10
Капітал	25	4	5	3
Підприємницькі здібності	12	1	1	2

- А. Жодна із запропонованих технологій.
Б. Друга технологія.
В. Третя технологія.
Г. Перша технологія.

19. А Б В Г

19				
----	--	--	--	--

19. Допоможіть підприємцю вирішити, яку з трьох можливих технологій доцільно обрати, якщо ціни на ресурси та їх можливі комбінації за різних технологій для виробництва одиниці товару подано в таблиці.

Вид ресурсу	Ціна одиниці ресурсу, г. о.	Необхідна кількість ресурсів, од.		
		I технологія	II технологія	III технологія
Земля	10	1	2	1
Праця	5	10	5	10
Капітал	20	4	5	3
Підприємницькі здібності	15	1	1	2

- А. Жодна із запропонованих технологій.
 Б. Перша технологія.
 В. Третя технологія.
 Г. Друга технологія.

	А	Б	В	Г
19				

20*. Розрахуйте чистий експорт, якщо величина ВВП становить 10 000 г. о., споживчі витрати 2000 г. о., інвестиції – 1500 г. о., державні закупівлі – 500 г. о.

- А. 1000 гр. од.
 Б. 4000 гр. од.
 В. 6000 гр. од.
 Г. 12 000 гр. од.

	А	Б	В	Г
20*				

20. Вкажіть формулу, за якою розраховується чистий експорт:

- А. Чистий експорт = $\frac{\text{Експорт}}{\text{Імпорт}}$.
 Б. Чистий експорт = Експорт \times Імпорт.
 В. Чистий експорт = Експорт – Імпорт.
 Г. Чистий експорт = Імпорт – Експорт.

	А	Б	В	Г
20				

21*. Розв'яжіть задачу. Визначте кількість робітників, що залишаться без роботи, якщо під впливом профспілок уряд встановить мінімальну ставку заробітної плати на рівні 6 грн. за день. Пропозиція робочої сили описується рівнянням $L_s = 200W$, а галузевий попит – $L_D = 1200 - 100W$, де W – денна ставка заробітної плати, а L – кількість робітників.

21. Розв'яжіть задачу. Визначте рівноважну кількість робітників та рівноважну заробітну плату, якщо пропозиція робочої сили описується рівнянням $L_s = 200W$, а галузевий попит – $L_D = 1200 - 100W$, де W – денна ставка заробітної плати, а L – кількість робітників.

Високий рівень

22*. Розв'яжіть задачу. Приватне підприємство «Сонечко» виготовило і реалізувало за місяць:

Продукція	Кількість	Ціна
Печиво вівсяне	300 кг	по 1,05 грн./кг
Печиво «Крекер»	350 кг	по 1,10 грн./кг
Печиво галетне	720 кг	по 1,15 грн./кг
Печиво «Соломка»	850 кг	по 1,00 грн./кг

Постійні витрати підприємства за місяць становлять 680 грн., змінні витрати становлять 60 % виручки від реалізації продукції, а податки становлять 19 % від балансового прибутку. Розрахуйте виручку від реалізації продукції, витрати і чистий прибуток підприємства.

22. Розв'яжіть задачу. Розрахуйте виручку від реалізації продукції і ПДВ (за ставкою 20 %), сплачений приватним підприємцем, який реалізував за місяць наступну продукцію:

Продукція	Кількість	Ціна
Макарони	200 кг	8 грн. / кг
Локшина	350 кг	6 грн. / кг

23*. Визначте сутність споживача як економічного суб'єкта. Наведіть приклади проявів раціональної поведінки споживача. Зазначте аналітичну та графічну умову оптимального вибору споживачем двох благ.

23. Визначте сутність споживача як економічного суб'єкта. Поясніть, що таке потреби. Вкажіть види потреб. Зробіть класифікацію потреби в туристичних послугах за відомими вам критеріями.

Початковий рівень

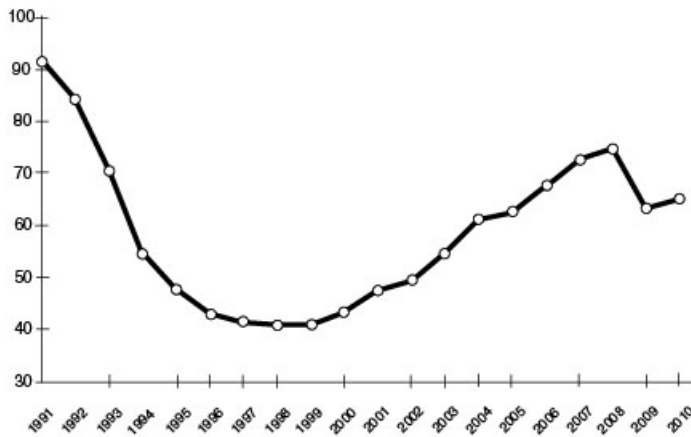
1. Виберіть правильне закінчення твердження «Економіка як сфера життя суспільства охоплює...»:
- А. Освіту, науку, культуру, громадське харчування, сільське господарство, промисловість.
 - Б. Міжнародну торгівлю, валютно-фінансові відносини, науково-технічне співробітництво.
 - В. Природні ресурси та їхнє ефективне використання для створення товарів і послуг.
 - Г. Виробництво, обмін, розподіл і споживання.

① А Б В Г

2. Визначте негативну рису, яка характерна для ринкової економіки:
- А. Наявність кризи перевиробництва.
 - Б. Відсутність свободи підприємництва.
 - В. Диктатура виробника над споживачем.
 - Г. Монополізація і бюрократизація економіки.

② А Б В Г

3. Визначте, динаміку якого показника в національній економіці України ілюструє графік:

- А. Темпів інфляції.
 - Б. Рівня безробіття.
 - В. Реального ВВП.
 - Г. Дефіциту бюджету.
4. Оберіть назву плати фермера землевласнику за оренду його землі:
- А. Рентабельність.
 - Б. Рента.
 - В. Процент.
 - Г. Виручка від реалізації продукції.

③ А Б В Г

5. Оберіть ситуацію, в якій гроші виконують функцію нагромадження:
- А. За роботу в книжковому кіоску Андрій отримував 2000 гривень заробітної платні.
 - Б. Іван купив бабусі на день народження вишиванку.
 - В. Тетяна відкрила депозитний рахунок на суму 20 000 грн.
 - Г. Сумка, яка вам сподобалася, коштує вдвічі більше, ніж ви маєте грошей.

④ А Б В Г

⑤ А Б В Г

6. Вкажіть, як називають додатковий випуск грошей, що здійснюється через Центральний банк країни:

- А. Емісія.
- Б. Дотація.
- В. Субсидія.
- Г. Інфляція.

	А	Б	В	Г
6	☐	☐	☐	☐

7. Вкажіть чотири фази, які послідовно включає в себе середній економічний цикл:

- А. Спад, пожвavlення, підйом, пік.
- Б. Спад, депресія, пожвavlення, піднесення.
- В. Криза, депресія, пожвavlення, рецесія.
- Г. Криза, депресія, пожвavlення, пік.

	А	Б	В	Г
7	☐	☐	☐	☐

8. Оберіть твердження, яке правильно характеризує досконалу конкуренцію:

- А. Усі продукти однорідні, товарної диференціації немає.
- Б. Вхід на ринок обмежений, потребує великих інвестицій.
- В. Ціни встановлюються під впливом фірми, яка є «ціновим лідером».
- Г. На ринку існує декілька великих фірм, які виробляють подібні товари та послуги.

	А	Б	В	Г
8	☐	☐	☐	☐

9. Визначте, який з нижченаведених чинників є неціновим чинником попиту:

- А. Зростання ціни на енергоносії.
- Б. Надання державних дотацій виробникам.
- В. Удосконалення виробничих технологій.
- Г. Зміна ціни товару-замінника.

	А	Б	В	Г
9	☐	☐	☐	☐

10. Оберіть правильне закінчення твердження «Кількість грошей, необхідних для обігу, при збільшенні швидкості обігу грошової одиниці за інших незмінних умов...»:

- А. Залишиться незмінною.
- Б. Збільшиться.
- В. Зменшиться.
- Г. Може як збільшитись, так і зменшиться.

	А	Б	В	Г
10	☐	☐	☐	☐

11. Вкажіть, яку із закономірностей ілюструє графік кривої виробничих можливостей:

- А. Зі зростанням ціни обсяг попиту зменшується, а обсяг пропозиції виробленої продукції зростає.
- Б. Зі збільшенням застосування одного з чинників за незмінної кількості інших продуктивність кожної наступної одиниці змінного чинника виробництва зростає.
- В. Зі збільшенням споживання одного з вироблених товарів споживач готовий відмовитися від все меншої кількості іншого товару.
- Г. Зі збільшенням виробництва одного з товарів доводиться відмовлятися від виробництва все більшої кількості іншого товару.

	А	Б	В	Г
11	☐	☐	☐	☐

12. Оберіть правильне твердження:

- А. Конкуренція найсильніша на ринку, де існує лише один виробник продукції.
- Б. Конкуренція між покупцями завжди зумовлює встановлення рівноважної ціни на товари.
- В. Конкуренція – це суперництво між виробниками продукції та її споживачами.
- Г. В умовах конкуренції ринкова ціна товару знижується внаслідок збільшення кількості конкуруючих виробників.

	А	Б	В	Г
12	☐	☐	☐	☐

Середній рівень

13. Визначте рівноважну кількість баклажанів за умов, що функція попиту на баклажани представлена рівнянням $Q_D = 20 - P$, а функція пропозиції $Q_S = 4P - 5$:

- А. 5 т.
- Б. 10 т.
- В. 40 т.
- Г. 15 т.

	А	Б	В	Г
13	☐	☐	☐	☐

14. Розрахуйте, як змінився індекс споживчих цін у країні за умови, що річний темп інфляції становив 20 % :

- А. Зменшився на 20 %.
- Б. Залишився незмінним.
- В. Зріс у 1,2 раза.
- Г. Зріс на 200 %.

14 А Б В Г

--	--	--	--

15. Обчисліть рівень структурного безробіття країни, якщо рівень природного безробіття становить 5 %, рівень фрикційного безробіття – 2%, рівень циклічного безробіття – 4 % :

- А. 3 %.
- Б. 9 %.
- В. 1 %.
- Г. 2 %.

15 А Б В Г

--	--	--	--

16. Визначте, який з елементів *не* належить до елементів виробничого потенціалу національної економіки:

- А. Гроші.
- Б. Технології.
- В. Трудові ресурси.
- Г. Природні ресурси.

16 А Б В Г

--	--	--	--

17. Підберіть до кожного поняття його правильне визначення:

1.	Демпінг.	А.	Продаж товару за кордоном за цінами, нижчими від ціни, що встановилась на вітчизняному ринку.
2.	Квота.	Б.	Податок на імпортовані товари.
3.	Імпорт.	В.	Обмеження ввезення кількості імпортованого товару.
4.	Мито.	Г.	Підсумок зовнішньоекономічних операцій країни.
		Д.	Ввезення продукції з-за кордону.

17 А Б В Г Д

1					
2					
3					
4					

18. Вкажіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями:

1.	Підприємець.	А.	Справа, економічна діяльність, спрямовані на отримання прибутку.
2.	Підприємницькі здібності.	Б.	Самостійна, ініціативна й ризикована діяльність щодо виробництва продукції, виконання робіт і надання послуг з метою отримання прибутку.
3.	Підприємництво.	В.	Тип господарської поведінки підприємців щодо організації розробки, виробництва й реалізації благ з метою отримання прибутку.
4.	Підприємницька діяльність.	Г.	Здатність певної частини людей до професійних, енергійних і цілеспрямованих дій, пов'язаних з організацією виробництва, ризиком, керівництвом, для досягнення поставленої мети.
		Д.	Суб'єкт, що поєднує в собі новаторські, комерційні й організаторські здібності для пошуку й розвитку нових видів і методів виробництва, нових сфер застосування капіталу.

18 А Б В Г Д

1					
2					
3					
4					

Достатній рівень

19*. Визначте ставку податку на прибуток, встановлену підприємству, яке за рік отримало виручку від реалізації продукції у розмірі 2 млн грн., витрати склали 1,2 млн грн., у бюджет підприємство сплатило 200 тис. грн. податку:

- А. 10 %.
- Б. 20 %.
- В. 15 %.
- Г. 25 %.

19* А Б В Г

--	--	--	--

19. Визначте, до яких видів податків належить податок на прибуток підприємств:

- А. Прямий, загальнодержавний.
- Б. Непрямий, загальнодержавний.
- В. Непрямий, місцевий.
- Г. Прямий, місцевий.

	А	Б	В	Г
19	☐	☐	☐	☐

20*. Обчисліть граничні витрати фірми на виробництво 110-ї одиниці продукції, якщо відомо, що сукупні витрати фірми на виробництво 100 одиниць продукції дорівнюють 1000 грн., а на виробництво 110 одиниць продукції – 1050 грн.

- А. 10 грн.
- Б. 50 грн.
- В. 9,5 грн.
- Г. 5 грн.

	А	Б	В	Г
20*	☐	☐	☐	☐

20. Розрахуйте собівартість виробництва одиниці продукції, якщо відомо, що при виготовленні 100 одиниць продукції постійні витрати становлять 20 000 грн., а середні змінні витрати 500 грн. / од.:

- А. 300 грн.
- Б. 700 грн.
- В. 1000 грн.
- Г. 70 000 грн.

	А	Б	В	Г
20	☐	☐	☐	☐

21*. Розв'яжіть задачу. Визначте суму, яку виграє чи втратить компанія, що торгує соняшниковим насінням, через зміни курсу валют за умов, що в липні 1997 р. експортер уклав контракт на продаж європейській компанії соняшникового насіння на суму 2000\$. За час, що минув з моменту оплати, курс долара зріс з 2,13 грн. до 3,42 грн. за долар.

21. Розв'яжіть задачу. Визначте суму, яку виграє чи втратить компанія, що торгує соняшниковим насінням, через зміни курсу валют за умов, що в липні 2011 р. експортер уклав контракт на продаж європейській компанії соняшникового насіння на суму 10 000 євро. За час, що минув з моменту оплати, курс євро знизився з 11,0 грн. до 10,5 грн. за євро.

Високий рівень

22*. Розв'яжіть задачу. Друкарня випустила і реалізувала 50 тис. шт. підручників «Економіка» за ціною 20 грн. за один примірник. Після підвищення відпускної ціни до 25 грн. за книжку друкарня змогла випустити і продати лише 45 тис. шт. Якою є еластичність попиту за ціною? Як змінилася виручка від реалізації продукції після підвищення ціни? На скільки відсотків змінилась продуктивність праці, якщо чисельність робітників друкарні зменшилась на 10 %?

22. Розв'яжіть задачу. Друкарня випустила і реалізувала 50 тис. шт. підручників «Економіка» за ціною 20 грн. за один примірник. Після підвищення відпускної ціни до 25 грн. за книжку друкарня змогла випустити і продати лише 45 тис. шт. Як змінилася виручка від реалізації продукції після підвищення ціни? Чи вигідним було підвищення ціни, якщо в результаті зменшення виробництва загальні витрати скоротились з 800 до 700 тис. грн.?

23*. Визначте економічний та юридичний зміст категорії «власність». Охарактеризуйте форми власності та наведіть приклади підприємств різних форм власності. Які соціально-економічні наслідки приватизації в Україні?

23. Визначте зміст категорії «власність». Охарактеризуйте форми власності та наведіть приклади підприємств різних форм власності.

Початковий рівень

1. Вкажіть базові потреби:

- А. Їжа, вода, повітря.
 Б. Одяг, відпочинок, перегляд телепрограм.
 В. Послуги лікаря, освіта, будинок.
 Г. Відпочинок, культура, освіта.

	А	Б	В	Г
1	☐	☐	☐	☐

2. Виберіть перелік ресурсів, які відносять до відтворюваних:

- А. Нерудні корисні копалини.
 Б. Ґрунт, флора і фауна.
 В. Атмосферне повітря, вода.
 Г. Паливні й рудні корисні копалини.

	А	Б	В	Г
2	☐	☐	☐	☐

3. Вкажіть неціновий чинник пропозиції:

- А. Посилення інфляційних очікувань споживачів.
 Б. Зростання доходів споживачів.
 В. Зростання цін на виробничі ресурси.
 Г. Зменшення оподаткування доходів споживачів.

	А	Б	В	Г
3	☐	☐	☐	☐

4. Вкажіть чинник, який змінюватиме пропозицію на ринку праці:

- А. Зміна ціни на капітал.
 Б. Зміна технології виробництва.
 В. Зростання професійного рівня працівників.
 Г. Зміна чисельності працездатного населення.

	А	Б	В	Г
4	☐	☐	☐	☐

5. Вкажіть, що буде наслідком негативного зовнішнього ефекту в результаті будівництва нового хімічного комбінату на Дніпрі поруч з великим містом і національним парком:

- А. Збільшення собівартості продукції хімічного комбінату.
 Б. Зменшення пропозиції продукції хімічного комбінату.
 В. Зменшення доходів від туризму в Україні.
 Г. Зменшення споживачів продукції хімічного комбінату.

	А	Б	В	Г
5	☐	☐	☐	☐

6. Оберіть правильну назву банку, який є центральним банком в Україні:

- А. Національний банк України.
 Б. Державний банк України.
 В. Український державний банк.
 Г. Центральний банк України.

	А	Б	В	Г
6	☐	☐	☐	☐

7. Виберіть назву доходу, який отримує власник землі від здачі її в оренду:

- А. Дивіденд.
 Б. Процент.
 В. Прибуток.
 Г. Рента.

	А	Б	В	Г
7	☐	☐	☐	☐

8. Виберіть, що в запропонованому переліку *не* є прикладом безпосередньо особистого споживчого блага:

- А. Побутова техніка.
 Б. Обладнання кафе.
 В. Послуги перукаря.
 Г. Послуги дантиста.

	А	Б	В	Г
8	☐	☐	☐	☐

9. Вкажіть назву виду податку, ставка якого зменшується зі зростанням доходів:

- А. Прямий.
 Б. Прогресивний.
 В. Регресивний.
 Г. Непрямий.

	А	Б	В	Г
9	☐	☐	☐	☐

10. Оберіть наслідок того, що за сімейними обставинами лікар переїхав на постійне місце проживання в інший регіон і змушений був шукати для себе нову роботу:

- А. Збільшилося циклічне безробіття.
- Б. Збільшилося фрикційне безробіття.
- В. Збільшились як фрикційне, так і структурне безробіття.
- Г. Рівень безробіття не змінився.

10. А Б В Г

11. Оберіть правильне визначення поняття «протекціонізм»:

- А. Політика використання державою засобів для захисту вітчизняних виробників від іноземних конкурентів.
- Б. Купівля та ввезення товарів і послуг з-за кордону, тобто вироблених в інших країнах.
- В. Здатність країни виробляти товар чи послугу з меншими витратами ресурсів, ніж її торговельні партнери.
- Г. Спеціалізація країни на виробництві певних видів продуктів, з наступним обміном цими продуктами з іншими країнами.

11. А Б В Г

12. Вкажіть, засобом якої політики є збільшення розмірів державної допомоги з безробіття:

- А. Грошово-кредитної.
- Б. Податково-бюджетної.
- В. Інвестиційної.
- Г. Зовнішньоекономічної.

12. А Б В Г

Середній рівень

13. Визначте, який з переліків значень загальної корисності може бути використаний для ілюстрації закону спадної граничної корисності:

- А. 0, 150, 170, 180.
- Б. 0, 100, 200, 300.
- В. 0, 150, 100, 50.
- Г. 0, 100, 180, 380.

13. А Б В Г

14. Розрахуйте альтернативну вартість навчання Лариси в університеті в наступному році, якщо вона відмовиться від пропозиції працювати секретарем-референтом у фірмі і отримувати зарплату 2400 у. о. на рік. Плата за навчання в університеті за рік становить 1600 у.о.:

- А. 1600.
- Б. 4000.
- В. 2400.
- Г. 800.

14. А Б В Г

15. Визначте ставку позичкового процента, що буде вигідною для здійснення інвестиційного проекту з придбання нового обладнання, якщо очікувана норма прибутку складатиме 12 %:

- А. 12 %.
- Б. 24 %.
- В. 16 %.
- Г. 6 %.

15. А Б В Г

16. Вкажіть, дія якого з чинників може зумовити зростання курсу іноземної валюти:

- А. Зростання доходів населення країни вищими темпами порівняно зі зростанням вітчизняного реального ВВП.
- Б. Зменшення загального рівня цін у вітчизняній економіці.
- В. Зменшення попиту на продукцію вітчизняного виробництва за кордоном.
- Г. Зростання облікової ставки процента, встановленої Центральним банком країни.

16. А Б В Г

17. Вкажіть відповідність між основними фазами економічного циклу та їхніми характеристиками:

1.	Спад.	А.	Досягається повна зайнятість, підвищується рівень цін; економіка підходить до нового піку.
2.	Пожвавлення.	Б.	Зростає ділова активність, збільшуються споживчі інвестиційні витрати, знижується рівень безробіття.
3.	Піднесення.	В.	Підприємці та споживачі скорочують свої витрати; згортається виробництво, велика кількість людей звільняється з роботи.
4.	Депресія.	Г.	Досягнення дна спаду і стабілізація реального ВВП.
		Д.	Зростання ставки процента за кредит, зростання інфляції та рівня безробіття.

17

	А	Б	В	Г	Д
1	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐

18. Вкажіть відповідність між формами підприємництва та їхніми характерними особливостями:

1.	Одноосібне володіння.	А.	Акумуляція значних капіталів та обмежена відповідальність співвласників.
2.	Партнерство повне.	Б.	Смерть або вихід одного зі співвласників потребує значних витрат на переєстрацію підприємства.
3.	Кооператив.	В.	Розподіл доходів на принципах трудової участі кожного та його пайового внеску.
4.	Корпорація.	Г.	Відповідальність за зобов'язання капіталом підприємства.
		Д.	Увесь прибуток зосереджується в руках одного власника.

18

	А	Б	В	Г	Д
1	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐

Достатній рівень

- 19*. Визначте величину AVC при виробництві 50 деталей за наступних умов: за виробництва 40 деталей AVC дорівнює 200 грн.; за виробництва 20 деталей AFC дорівнює 10 грн.; за умов випуску 50 деталей ATC становить 60 грн.:

- А. 256 грн.
Б. 60 грн.
В. 200 грн.
Г. 56 грн.

19*

	А	Б	В	Г
	☐	☐	☐	☐

19. Розрахуйте собівартість виробництва одиниці продукції, якщо відомо, що при виготовленні 500 одиниць продукції постійні витрати становлять 10 000 грн., а середні змінні витрати – 30 грн. / од.:

- А. 10 грн.
Б. 50 грн.
В. 5 000 грн.
Г. 25 000 грн.

19

	А	Б	В	Г
	☐	☐	☐	☐

- 20*. Розрахуйте загальну суму, яку ви отримаєте по депозиту з річною ставкою в 20 %, якщо ви вклали до банку 1000 грн. на 3 роки за умови щорічного нарахування складних процентів:

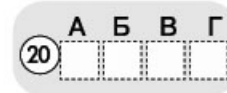
- А. 1600 грн.
Б. 1700 грн.
В. 1728 грн.
Г. 1824 грн.

20*

	А	Б	В	Г
	☐	☐	☐	☐

20. Розрахуйте загальну суму, яку отримає власник депозиту, якщо він вклав до банку 12 000 грн. на 1 рік під 12 % річних за умови нарахування процентів в кінці строку:

- А. 12 000 грн.
 Б. 12 120 грн.
 В. 13 440 грн.
 Г. 13 522 грн.

- 21*. Розв'яжіть задачу. Розрахуйте темп інфляції за умови, якщо минулого року індекс споживчих цін становив 110 %, а цього року – 121 %.
21. Розв'яжіть задачу. Розрахуйте темп інфляції за умови, якщо минулого року індекс споживчих цін становив 100 %, а цього року – 121 %.

Високий рівень

- 22*. Розв'яжіть задачу. Площа земельних угідь становить 120 га. Попит на землю задається рівнянням $Q_D = 180 - 3R$, де R – ставка ренти у грн. за 1 гектар, Q_D – площа землі.
- Визначте рівноважну ставку ренти.
 - Які витрати необхідно здійснити для придбання ділянки землі розміром 120 га за ставки банківського процента – 20 %.
 - Побудуйте відповідні графіки попиту і пропозиції на ринку землі.
22. Розв'яжіть задачу. Фермер вирощує капусту на своїй ділянці площею 10 га. Якщо б він здавав землю в оренду, то отримав би ренти 5000 грн./га. Фермер вирішив продати землю. За якою ціною ви б порадили фермеру продати його ділянку землі, якщо річна ставка банківського процента становить 10 %?
- 23*. Що таке державний бюджет? Назвіть основні статті доходів і видатків державного бюджету. Проаналізуйте динаміку доходів, видатків і дефіциту (профіциту) зведеного бюджету України. Вкажіть основні соціально-економічні наслідки наявності значного дефіциту бюджету України впродовж тривалого періоду часу.

Зведений бюджет України за період 2002–2010 рр.

Роки	Доходи	Видатки	Дефіцит (-) / профіцит (+)	Доходи	Видатки	Дефіцит (-) / профіцит (+)
	Млрд грн.			У відсотках до ВВП		
2002	61,954	60,490	1,636	27,4	26,8	0,7
2005	134,183	141,699	-7,806	30,4	32,1	-1,8
2006	171,812	175,284	-3,701	31,6	32,2	-0,7
2007	219,937	226,054	-7,702	30,5	31,4	-1,1
2008	297,893	309,204	-14,125	31,4	32,6	-1,5
2009	272,967	307,399	-37,258	29,9	33,7	-4,1
2010	314,506	377,843	-64,685	28,7	34,5	-5,9

Джерело: Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

23. Як ви розумієте поняття «державний бюджет»? Назвіть основні статті доходів та видатків державного бюджету. Поясніть причини та можливі наслідки виникнення дефіциту державного бюджету.

Початковий рівень

1. Вкажіть, до чого призведе підвищення орендної плати за офісні приміщення:
- А. Зниження обсягу попиту на оренду приміщення для нотаріальних контор.
 Б. Збільшення кількості приватних нотаріальних контор.
 В. Збільшення пропозиції послуг приватних нотаріусів.
 Г. Зменшення пропозиції послуг приватних нотаріусів.
- ①

	А	Б	В	Г
1				
2. Вкажіть стан бюджету країни, якщо відомо, що доходи зведеного державного бюджету України за 2008 рік дорівнювали 298 млрд грн., а видатки – 312 млрд грн.:
- А. Чистий експорт у 14 млрд грн.
 Б. Профіцит у 14 млрд грн.
 В. Дефіцит у 14 млрд грн.
 Г. Бюджет країни збалансований.
- ②

	А	Б	В	Г
2				
3. Вкажіть, що з переліченого належить до такого фактору виробництва, як «капітал»:
- А. Гроші. В. Цінні папери.
 Б. Техніка. Г. Корисні копалини.
- ③

	А	Б	В	Г
3				
4. Визначте методи розрахунку ВВП:
- А. За сукупними витратами і сукупними доходами.
 Б. За додатковою вартістю і прибутком.
 В. За різницею між експортом та імпортом.
 Г. За сукупним попитом і сукупною пропозицією.
- ④

	А	Б	В	Г
4				
5. Визначте, яка з характерних ознак притаманна принципу економічної свободи у ринковій економіці:
- А. Відсутність бар'єрів для входження і виходу з ринку.
 Б. Вільний доступ до природних, трудових і капітальних ресурсів.
 В. Домінування підприємств приватної форми власності за внеском у виробництво.
 Г. Вільний вибір виду підприємницької діяльності, партнерів і постачальників ресурсів.
- ⑤

	А	Б	В	Г
5				
6. Оберіть визначення поняття «альтернативна вартість»:
- А. Сума грошових витрат споживача на придбання найкращого з обраних товарів.
 Б. Вартість усіх альтернативних варіантів, від яких ми відмовляємося внаслідок вибору.
 В. Сума всіх витрат підприємства на виробництво й реалізацію обраного товару.
 Г. Вартість найкращої з утрачених можливостей у результаті здійсненого вибору.
- ⑥

	А	Б	В	Г
6				
7. Ситуація, коли задоволення від п'ятого спожитого тістечка менше, ніж від першого, відповідає:
- А. Надлишку товару.
 Б. Закону спадної граничної корисності.
 В. Дефіциту товару.
 Г. Закону попиту і пропозиції.
- ⑦

	А	Б	В	Г
7				
8. Виберіть правильне визначення поняття «міжнародний поділ праці»:
- А. Спеціалізація країн на виготовленні продукції і обміні нею.
 Б. Форма територіального поділу праці між країнами.
 В. Процеси спеціалізації та кооперації в економіці країни.
 Г. Спеціалізація та глобалізація світового господарства.
- ⑧

	А	Б	В	Г
8				

9. Вкажіть класифікацію виробництва з огляду на його кінцевий результат:

- А. Матеріальне та нематеріальне.
 Б. Машинне і ремісниче.
 В. Натуральне і товарне.
 Г. Первинне і вторинне.

9 А Б В Г

10. Вкажіть тип безробіття, який виникає у зв'язку з переходом з одного місця роботи на інше:

- А. Природне. В. Структурне.
 Б. Фрикційне. Г. Циклічне.

10 А Б В Г

11. Визначте риси, що характеризують чисту монополію:

- А. Одноосібний виробник визначає обсяги виробництва та ціни.
 Б. Багато покупців і продавців, окрема група яких може впливати на стан ринку.
 В. Багато виробників, які не можуть вплинути на ціну продукції.
 Г. Декілька великих фірм на ринку виготовляють диференційовану продукцію.

11 А Б В Г

12. Визначте, як розраховується дефлятор ВВП:

- А. Дефлятор ВВП = $\frac{\text{ВВП}}{\text{ВВП}}$.
 Б. Дефлятор ВВП = $\frac{\text{Реальний ВВП}}{\text{Номинальний ВВП}}$.
 В. Дефлятор ВВП = $\frac{\text{Номинальний ВВП}}{\text{Реальний ВВП}}$.
 Г. Дефлятор ВВП = ВВП × Індекс споживчих цін.

12 А Б В Г

Середній рівень

13. Визначте ситуацію на ринку груш, якщо держава встановить ціну 3 грн. за 1 кг. Функція попиту на груші описана рівнянням: $Q_D = 30 - P$, де Q_D – величина попиту на груші за день (в кг), а P – ціна за 1 кг. Функція пропозиції описана рівнянням: $Q_S = 15 + 2P$, де Q_S – величина пропозиції груш за день (в кг).

- А. Дефіцит 2 кг.
 Б. Надлишок 6 кг.
 В. Дефіцит 60 кг.
 Г. Дефіцит 6 кг.

13 А Б В Г

14. Розрахуйте кількість зошитів, яку зможе виготовити друкарня, якщо альтернативна вартість збільшення виробництва одного щоденника становить 5 зошитів. Підприємство спроможне виготовити 500 тис. зошитів. Адміністрація друкарні прийняла рішення виготовити 50 тис. щоденників:

- А. 250 тис. В. 60 тис.
 Б. 100 тис. Г. 500 тис.

14 А Б В Г

15. Розрахуйте зміну реальної заробітної плати, якщо номінальна заробітна плата зросла з 3000 до 3600 грн. а темп інфляції становив 10 %:

- А. Зросла на 9 % . В. Зросла на 20 % .
 Б. Зросла на 10 % . Г. Не змінилась.

15 А Б В Г

16. Вкажіть чинники, дія яких може призвести до одночасного зростання ВВП та загального рівня цін:

- А. Зменшення оподаткування, зменшення банківського процента за кредитами, збільшення бюджетних витрат.
 Б. Збільшення цін на виробничі ресурси, погіршення технологій, зменшення суспільної продуктивності праці.
 В. Збільшення оподаткування, збільшення банківського процента за кредитами, зменшення бюджетних витрат.
 Г. Зростання оподаткування, зростання банківського процента за депозитами, збільшення бюджетних витрат.

16. А Б В Г

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

17. Вкажіть відповідність між фазами економічного циклу та їхніми основними характеристиками:

1.	Спад.	А.	Перехід до виробництва, що перевищує докризовий рівень і супроводжується зростанням цін, доходів домогосподарств і прибутків підприємців.
2.	Депресія.	Б.	Означає зростання виробництва і зайнятості до межі повної зайнятості.
3.	Пожвавлення.	В.	Характеризується досягненням нижчої точки розвитку економіки і припиненням подальшого спаду виробництва.
4.	Піднесення.	Г.	Характеризується неможливістю реалізувати продукцію, скороченням виробництва і зайнятості, зменшенням цін і подорожчанням кредитів.
		Д.	Одночасно зростає безробіття та прискорюється інфляція.

17. А Б В Г Д

1	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐

18. Вкажіть відповідність між видами ринків і неціновими чинниками попиту на цих ринках:

1.	Ринок споживчих товарів.	А.	Зміна частки доходів, які використовуються для придбання цінних паперів.
2.	Ринок землі.	Б.	Зміна чисельності працездатного населення.
3.	Ринок грошей.	В.	Оподаткування доходів покупців.
4.	Ринок робочої сили.	Г.	Зміна ціни на засоби виробництва.
		Д.	Близькість розташування до ринків збуту готової продукції.

18. А Б В Г Д

1	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐

Достатній рівень

- 19*. Розрахуйте середні сукупні витрати на виробництво 4 одиниць продукції для фірми, в якій постійні витрати на виробництво становили 100 грн., а змінні витрати – 340 грн.:

- А. 110 грн.
 Б. 440 грн.
 В. 100 грн.
 Г. 85 грн.

19. А Б В Г

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

19. Серед наведених витрат визначте ті, що належать до змінних:

- А. Витрати на сировину та матеріали.
 Б. Витрати на заробітну плату менеджера.
 В. Орендна плата за приміщення.
 Г. Страхові платежі.

19. А Б В Г

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

- 20*. Розрахуйте швидкість обігу грошей в країні, якщо обсяг номінального ВВП становить 1000 млн у. о., грошова маса в обігу – 100 млн у. о., а загальний рівень цін – 2:

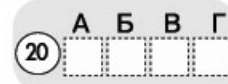
- А. 20 разів на рік.
 Б. 2 рази на рік.
 В. 5 разів на рік.
 Г. 10 разів на рік.

20. А Б В Г

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

20. Визначте позитивний наслідок здійснення грошово-кредитної політики:

- А. Зменшення загального рівня цін.
 Б. Стабілізація податкових надходжень до бюджету.
 В. Збільшення обсягів продажу державних облігацій.
 Г. Підвищення якості і збільшення асортименту продукції.

21*. Розв'яжіть задачу. Ви виграли у лотерею 5000 грн. і вирішили вкласти гроші в банк на депозит строком на 2 роки. У вашому місті є два банки – «Альфа» і «Бета», перший приймає вклади населення під прості проценти за ставкою 15 % річних, а другий – під складний процент за ставкою 14 % річних з щорічним нарахуванням процентів. Розрахуйте, скільки грошей ви могли б отримати в кожному банку через 2 роки, та визначте, в якому банку вигідніше зберігати гроші.

21. Розв'яжіть задачу. Ви вклали до банку 5000 грн. на 2 роки на умовах нарахування складних процентів за ставкою 14 % річних з щорічним нарахуванням процентів. Розрахуйте загальну суму грошей, яку ви отримаєте в банку через 2 роки.

Високий рівень

22*. Розв'яжіть задачу. У відкритій економіці країни функції внутрішніх (вітчизняних) попиту та пропозиції товару задані рівняннями: $Q_d = 8 - P$; $Q_s = P - 1$ (P – тис. дол.; Q – тис. одиниць). Іноземні виробники можуть поставити на ринок країни необмежену кількість цього товару за світовою ціною 2 тис. дол. за одиницю. Виконайте завдання:

1. Побудуйте графіки попиту та пропозиції на внутрішньому ринку.
2. Визначте алгебраїчно і позначте на графіку внутрішні рівноважні ціну та обсяг за умов закритої економіки.
3. Визначте обсяги внутрішнього споживання, вітчизняного виробництва та імпорту в умовах відкритої економіки.

22. Розв'яжіть задачу. Функції попиту та пропозиції товару задані рівняннями: $Q_d = 8 - P$; $Q_s = P - 1$ (P – тис. дол.; Q – тис. одиниць). Держава встановила ціну на рівні 2 тис. дол. Виконайте завдання:

1. Визначте рівноважну ціну та кількість товару.
2. Визначте обсяг дефіциту чи надлишку в результаті встановлення державою ціни 2 тис. дол.
3. Побудуйте графіки попиту та пропозиції. Проілюструйте наявність дефіциту чи надлишку.

23*. Визначте сутність і причини безробіття. Охарактеризуйте соціально-економічні наслідки безробіття. За даними таблиці проаналізуйте динаміку безробіття в Україні та вкажіть основні причини зміни його рівня.

Динаміка безробіття в Україні (за методологією Міжнародної організації праці)

Показники	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Чисельність безробітних, млн осіб	2,656	2,455	2,141	2,008	1,907	1,601	1,515	1,418	1,425	1,959	1,786
Рівень безробіття, %	11,6	10,9	9,6	9,1	8,6	7,2	6,8	6,4	6,4	8,8	8,1

Джерело: Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

23. Назвіть три основні види безробіття, поясніть причини виникнення кожного з них. Охарактеризуйте соціально-економічні наслідки безробіття.

РОБОТА
на державну підсумкову атестацію
з економіки

за курс старшої школи
учня (учениці) _____ класу

назва навчального закладу

прізвище, ім'я, по батькові в родовому відмінку

Варіант № _____

Увага! Відмічайте тільки один варіант відповіді в рядку варіантів відповідей до кожного завдання. Будь-які виправлення у бланку недопустимі і будуть вважатися помилкою.

У завданнях 1–16, 19, 20 правильну відповідь позначають тільки так:

	А	Б	В	Г		А	Б	В	Г		А	Б	В	Г		А	Б	В	Г
1	☐	☐	☐	☐	5	☐	☐	☐	☐	9	☐	☐	☐	☐	14	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	6	☐	☐	☐	☐	10	☐	☐	☐	☐	15	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	7	☐	☐	☐	☐	11	☐	☐	☐	☐	16	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	8	☐	☐	☐	☐	12	☐	☐	☐	☐	19	☐	☐	☐	☐
										13	☐	☐	☐	☐	20	☐	☐	☐	☐

У завданнях на визначення відповідності 17, 18 правильну відповідь ставте так: навпроти відповідних літери і цифри.

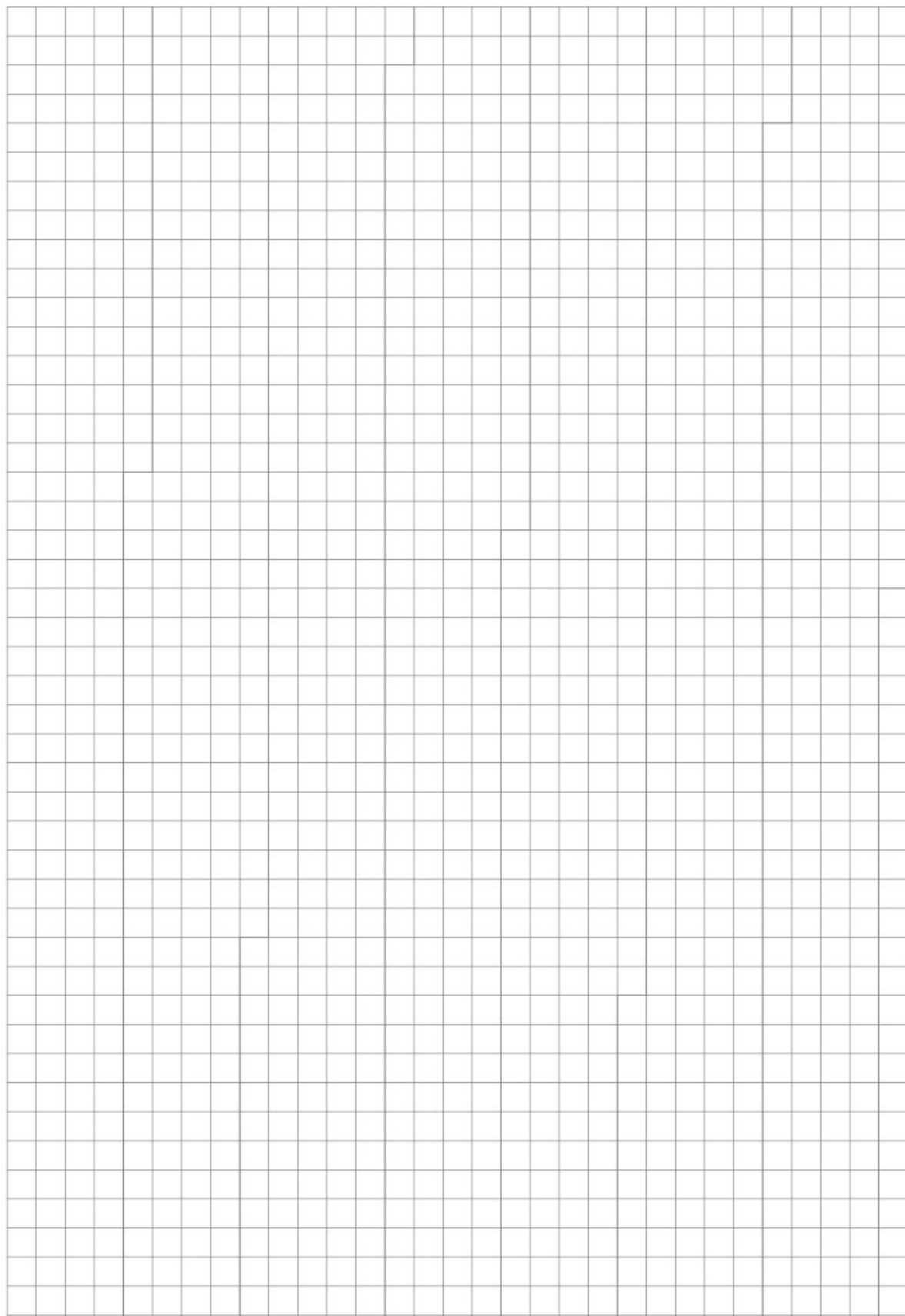
17

	А	Б	В	Г	Д
1	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐

18

	А	Б	В	Г	Д
1	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐

Завдання 21–23 виконуються на окремому аркуші в клітинку.

РОБОТА
на державну підсумкову атестацію
з економіки

за курс старшої школи
учня (учениці) _____ класу

назва навчального закладу

прізвище, ім'я, по батькові в родовому відмінку

Варіант № _____

Увага! Відмічайте тільки один варіант відповіді в рядку варіантів відповідей до кожного завдання. Будь-які виправлення у бланку недопустимі і будуть вважатися помилкою.

У завданнях 1–16, 19, 20 правильну відповідь позначають тільки так:

	А	Б	В	Г		А	Б	В	Г		А	Б	В	Г		А	Б	В	
1	☐	☐	☐	☐	5	☐	☐	☐	☐	9	☐	☐	☐	☐	14	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	6	☐	☐	☐	☐	10	☐	☐	☐	☐	15	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	7	☐	☐	☐	☐	11	☐	☐	☐	☐	16	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	8	☐	☐	☐	☐	12	☐	☐	☐	☐	19	☐	☐	☐	☐
										13	☐	☐	☐	☐	20	☐	☐	☐	☐

У завданнях на визначення відповідності 17, 18 правильну відповідь ставте так: навпроти відповідних літери і цифри.

17

	А	Б	В	Г	Д
1	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐

18

	А	Б	В	Г	Д
1	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐

Завдання 21–23 виконуються на окремому аркуші в клітинку.

РОБОТА
на державну підсумкову атестацію
з економіки

за курс старшої школи
учня (учениці) _____ класу

назва навчального закладу

прізвище, ім'я, по батькові в родовому відмінку

Варіант № _____

Увага! Відмічайте тільки один варіант відповіді в рядку варіантів відповідей до кожного завдання. Будь-які виправлення у бланку недопустимі і будуть вважатися помилкою.

У завданнях 1–16, 19, 20 правильну відповідь позначають тільки так:

	А	Б	В	Г		А	Б	В	Г		А	Б	В	Г		А	Б	В	
1	☐	☐	☐	☐	5	☐	☐	☐	☐	9	☐	☐	☐	☐	14	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	6	☐	☐	☐	☐	10	☐	☐	☐	☐	15	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	7	☐	☐	☐	☐	11	☐	☐	☐	☐	16	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	8	☐	☐	☐	☐	12	☐	☐	☐	☐	19	☐	☐	☐	☐
										13	☐	☐	☐	☐	20	☐	☐	☐	☐

У завданнях на визначення відповідності 17, 18 правильну відповідь ставте так: навпроти відповідних літери і цифри.

17

	А	Б	В	Г	Д
1	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐

18

	А	Б	В	Г	Д
1	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐

Завдання 21–23 виконуються на окремому аркуші в клітинку.

ЗМІСТ

Вступ	3
Варіант 1	5
Варіант 2	9
Варіант 3	13
Варіант 4	17
Варіант 5	23
Варіант 6	27
Варіант 7	31
Варіант 8	35
Варіант 9	39
Варіант 10	43
Варіант 11	47
Варіант 12	53
Варіант 13	57
Варіант 14	61
Варіант 15	65
Варіант 16	69
Варіант 17	73
Варіант 18	77
Варіант 19	81
Варіант 20	85
Бланк відповідей	89